Tarptautinis skaitymo gebėjimų tyrimas
Progress in International Reading Literacy Study

PIRLS 2016

Skaitymo gebėjimus tikrinančių užduočių pavyzdžiai

4 klasė

Nacionalinis egzaminų centras
Vilnius, 2018

IEA PIRLS tyrimas yra vienas iš tarptautinių lyginamųjų tyrimų, kuriuos inicijuoja Tarptautinė švietimo pasiekimų vertinimo asociacija (angl. *International Association for the Evaluation of Education Achievement (IEA)*, interneto svetainė: *www.iea.nl*)

Tarptautinis skaitymo gebėjimų tyrimas (angl. *Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS)*, interneto svetainė: *www.pirls.org*)

Lietuvoje IEA PIRLS tyrimą koordinuoja Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija (A. Volano g. 2, LT-01516 Vilnius, interneto svetainė: *www.smm.lt*).
IEA generalinės asamblėjos narė dr. Rita Dukynaitė (tel.: (8 5) 219 1123, el. paštas: rita.dukynaite@smm.lt)

Lietuvoje IEA PIRLS tyrimą vykdo Nacionalinio egzaminų centro Mokinių pasiekimų tyrimų ir analizės skyrius (M. Katkaus g. 44, LT-09217 Vilnius, tel.: (8 5) 275 6180, interneto svetainė: *www.nec.lt*).
Laikinoji IEA PIRLS tyrimo Lietuvoje koordinatorė Ramutė Skripkienė (tel.: (8 5) 250 2799, el. paštas: ramute.skripkiene@nec.lt)

Leidinį rengė:
dr. Ramutė Skripkienė, Benediktas Bilinskas

Leidinį maketavo:
Benediktas Bilinskas

Viršelio autorė:
Alina Skripkienė

© International Association for the Evaluation of Education Achievement (IEA)
© Švietimo ir mokslo ministerija
© Nacionalinis egzaminų centras
© Ramutė Skripkienė, Benediktas Bilinskas

ISBN 978-609-8134-27-8

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB)

TURINYS

ĮVADAS 5
1 SKAITYMO GEBĖJIMAI 8
Skaitymo gebėjimų apibrėžtis 8
Skaitymo tikslai 8
Teksto suvokimo procesai (gebėjimai) 10
Tarptautiniai skaitymo pasiekimų lygmenys 12
Ką rasime leidinyje? 14
2 GROŽINIŲ TEKSTŲ SUVOKIMO UŽDUOTYS 16
„Milda ir rudoji višta“ 17
„Gėlės ant stogo“ 29
3 INFORMACINIŲ TEKSTŲ SUVOKIMO UŽDUOTYS 40
„Visą gyvenimą trunkanti žaliosios vėžlės kelionė“ 41
„Leonardas da Vinčis“ 53
4 VERTINIMO INSTRUKCIJOS 62
Tyrimo PIRLS bendrosios vertinimo instrukcijos 62
Vertinimo kokybę užtikrinantys aspektai 66
Klausimų pasiskirstymas pagal tarptautinius skaitymo pasiekimų lygmenis 67
Atsakymų į teksto suvokimo klausimus vertinimo instrukcijos 68
„Milda ir rudoji višta“. Vertinimo instrukcijos 69
„Gėlės ant stogo“. Vertinimo instrukcijos 74
„Visą gyvenimą trunkanti žaliosios vėžlės kelionė“. Vertinimo instrukcijos 81
„Leonardas da Vinčis“. Vertinimo instrukcijos 87
5 UŽDUOČIŲ STATISTIKA 96
Teksto „Milda ir rudoji višta“ klausimų statistika 97
Teksto „Gėlės ant stogo“ klausimų statistika 101
Teksto „Visą gyvenimą trunkanti žaliosios vėžlės kelionė“ klausimų statistika 104
Teksto „Leonardas da Vinčis“ klausimų statistika 108
ŠALTINIAI 111

ĮVADAS

Ketvirta klasė – svarbus vaikų, kaip skaitytojų, raidos etapas. Baigdami pradinio ugdymo programą ketvirtokai jau būna įgiję tolesniam mokymuisi ir asmeniniam augimui svarbių skaitymo gebėjimų: suprasti, paaiškinti, įvertinti rašytinį tekstą ir pasinaudoti juo siekiant ko nors išmokti. Įvairaus pobūdžio grožinių ir informacinių tekstų skaitymas lavina vaikų vaizduotę, turtina žodyną, skatinta mąstyti ir kurti. Net ir skaitydami savo malonumui vaikai įgyja literatūrinės ir socialinės kultūrinės patirties, bręsta kaip asmenybės. Mokinių teigiamas požiūris į skaitymą, motyvacija ir pasitikėjimas savo skaitymo gebėjimais siejamas su aukštesniais mokymosi pasiekimais, todėl efektyviai dirbantys mokytojai skatina mokinius aktyviai dalyvauti savo pačių mokymosi procese, pasirūpina mokiniams prieinamos skaitymo medžiagos įvairove, išmoko veiksmingų skaitymo strategijų ir skatina jas taikyti. Jauniesiems skaitytojams didelį poveikį daro įvairūs artimiausios aplinkos veiksniai. Jiems ypač svarbu tėvų pavyzdys, namuose turimi mokymosi ištekliai, ankstyvoji mokymosi skaityti patirtis ir pozityvių skaitymo įpročių formavimas šeimoje.

Skaitymo svarbą patvirtina ir Tarptautinės švietimo pasiekimų vertinimo asociacijos IEA (angl. *International Association of the Evaluation of Educational Achievement*) vykdomas ketvirtą klasę bebaigiančių mokinių skaitymo gebėjimų tyrimas PIRLS – išsamiausia ir inovatyviausia skaitomo teksto suvokimo vertinimo priemonė, padedanti įvertinti mokinių skaitymo namuose ir mokykloje patirtį. Lietuvos ketvirtokai tyrime PIRLS dalyvauja nuo pat jo pradžios – 2001 m. Šio tyrimo rezultatai leidžia ne tik palyginti Lietuvos mokinių skaitymo rezultatus tarptautiniame kontekste, bet ir stebėti skaitymo pasiekimų pokyčius bei tendencijas šalyje.

PIRLS vertinimo sistema atnaujinama prieš kiekvieną naują tyrimo ciklą. Tai leidžia integruoti naujausias idėjas, susijusias su besikeičiančiais standartais ir mokymo praktika, panaudoti naujausius skaitymo pasiekimų vertinimo metodus. Taip vertinimo sistema išlieka aktuali, atsižvelgiama į kintančias švietimo sąlygas ir galimybes, tarp tyrimo ciklų sukuriamos sąsajos.

Po kiekvieno tyrimo PIRLS ciklo IEA viešai paskelbia dalį skaitymo užduočių, kurios leidžia geriau suprasti tyrimo esmę ir specifiką. Nacionalinis egzaminų centras, siekdamas su šiomis užduotimis supažindinti mokyklų bendruomenes ir pasiūlyti jomis naudotis ugdymo procese, rengia užduočių pavyzdžių leidinius. Kiekvieną šiame leidinyje pateikiamą PIRLS skaitymo užduotį sudaro grožinis arba informacinis tekstas ir su juo susiję teksto suvokimo klausimai. Leidinyje taip pat pateikiamos mokinių atsakymų vertinimo instrukcijos ir statistinė informacija, supažindinanti, kaip Lietuvos ir kitų šalių ketvirtos klasės mokiniams sekėsi atsakyti į konkrečius teksto suvokimo klausimus.

Šis leidinys – tai puiki priemonė, skirta praturtinti skaitymo pamokas inovatyviomis tarptautinio lygio užduotimis.

Dr. Ramutė Skripkienė

IEA PIRLS tyrimo Lietuvoje koordinatorė

Skaitymo gebėjimai

1

SKAITYMO GEBĖJIMAI

Skaitymo gebėjimų apibrėžtis

PIRLS remiasi plačia idėja apie tai, ką reiškia gebėjimas skaityti. PIRLS skaitymo samprata pastaruoju metu buvo patikslinta, atsižvelgiant į visų amžiaus grupių skaitytojus ir įvairias rašytinės kalbos formas, pabrėžiant skaitymo svarbą mokykloje ir kasdieniame gyvenime bei pripažįstant didėjančią tekstų įvairovę šiandienos technologijų pasaulyje. Šiuo metu pateikiama tokia PIRLS skaitymo gebėjimų apibrėžtis:

Skaitymas – tai gebėjimas suprasti ir vartoti tas rašytinės kalbos formas, kurios reikalingos gyvenant visuomenėje ir (ar) kurios svarbios asmeniškai. Skaitytojai gali kurti (konstruoti) tekstų prasmę įvairiais būdais. Jie skaito siekdami ko nors išmokti, būti skaitančiųjų bendruomenės dalimi mokykloje ir kasdieniame gyvenime, taip pat jie skaito savo malonumui.

Taigi skaitymas, pagal PIRLS, tai gebėjimas apmąstyti perskaitytus tekstus ir panaudoti perskaitytą informaciją naujose situacijose siekiant asmeninių ir visuomeninių tikslų.

PIRLS vertinimo sistemoje didžiausias dėmesys teikiamas dviem bendriesiems skaitymo tikslams, apimantiems didžiąją dalį ketvirtos klasės mokinių skaitymo veiklų tiek mokykloje, tiek už jos ribų – *skaitymą siekiant įgyti literatūrinės patirties* ir *skaitymą siekiant gauti ir panaudoti informaciją* (žr. *1.1 lentelę*). Į kiekvieną šių tikslų PIRLS vertinimas integruoja keturis teksto suvokimo procesus: *sutelkti dėmesį ir rasti aiškiai pateiktą informaciją*; *daryti tiesiogines išvadas*; *interpretuoti ir integruoti idėjas bei informaciją*; *ištirti ir įvertinti teksto turinį bei detales* (žr. *1.2 lentelę*).

1.1 lentelė. Skaitymo tikslų procentinė dalis PIRLS testuose

Skaitymo tikslai	Dalis procentais
Skaitymas siekiant įgyti literatūrinės patirties	50
Skaitymas siekiant gauti ir panaudoti informaciją	50

1.2 lentelė. Teksto suvokimo procesų procentinė dalis PIRLS testuose

Skaitymo tikslai	Dalis procentais
Sutelkti dėmesį ir rasti aiškiai pateiktą informaciją	20
Daryti tiesiogines išvadas	30
Interpretuoti ir integruoti idėjas bei informaciją	30
Ištirti ir įvertinti teksto turinį bei detales	20

Skaitymo tikslai ir teksto suvokimo procesai yra susiję tarpusavyje. Kiekvienu tyrime mokiniams pateiktu grožinio arba informacinio teksto suvokimo klausimu siekiama sužadinti ir įvertinti vieną iš šių keturių suvokimo procesų.

Toliau detaliai aptariamas kiekvienas skaitymo tikslas ir teksto suvokimo procesas.

Skaitymo tikslai

Visame pasaulyje skaitymo gebėjimai yra tiesiogiai susiję su skaitymo tikslais. Tarp tų tikslų yra skaitymas savo malonumui, asmeninis poreikis mokytis ir siekis būti visuomenės dalimi.

Tekstai pradedantiems skaityti mokiniams koncentruojasi į skaitymo malonumą ir mokymąsi, todėl didžiąją jų dalį sudaro grožiniai pasakojamieji tekstai, pasakojantys kokią nors istoriją (pvz., pasakos), arba informaciniai tekstai, kurie informuoja mokinius apie juos supantį pasaulį bei pateikia atsakymus į jiems iškylančius klausimus. Kiekvienais metais tapdami raštingesni jaunesniojo amžiaus mokiniai vis daugiau skaito mokydamiesi kitų mokomųjų dalykų, o jiems skaitant knygas ir kitą spausdintą medžiagą, vis svarbesnis tampa siekis gauti naujos informacijos.

Todėl PIRLS gebėjimų vertinime skaitymas savo malonumui formuluojamas, kaip skaitymas siekiant įgyti literatūrinės patirties, o skaitymas siekiant išmokti – kaip skaitymas siekiant gauti ir panaudoti informaciją. Kadangi abu skaitymo tikslai yra svarbūs jauniesiems skaitytojams, PIRLS vienodai vertina juos abu.

Paprastai kiekvienas skaitymo tikslas yra susijęs su tam tikrų tipų tekstais. Pavyzdžiui, siekiant įgyti literatūrinės patirties, dažniausiai skaitoma grožinė literatūra, tuo tarpu skaitymas siekiant gauti ir panaudoti informaciją paprastai yra siejamas su informaciniais straipsniais ir mokomaisiais tekstais. PIRLS naudojamos tekstų ištraukos ir po jų pateikiami testų klausimai atitinka vieną iš minėtų skaitymo tikslų. Po grožinių tekstų ištraukų, kaip įprasta, pateikiami klausimai apie temą, siužeto įvykius, veikėjus ir veiksmo vietą bei laiką, o po informacinių tekstų ištraukų – klausimai apie juose pateiktą informaciją. Nors tyrimas išskiria du skirtingus skaitymo tikslus, skaitytojų naudojami teksto suvokimo procesai abiem atvejais yra labiau panašūs nei skirtingi. Tai reiškia, kad anksčiau minėti keturi teksto suvokimo procesai yra vertinami mokiniams skaitant ir grožinių, ir informacinių tekstų ištraukas.

Tekstų išdėstymas ir formatas gali skirtis nuo nuoseklaus rašytinės medžiagos dėstymo iki žodžių ir frazių fragmentų, pateikiamų kartu su paveikslėliais ir lentelėmis. Tam tikro žanro tekstui būdingas turinys, išdėstymas ir stilius gali lemti tai, kokiu būdu skaitytojas suvokia tekstą.

PIRLS tyrime siekiama mokiniams pateikti įvairių tipų tekstų, kurie atitiktų kiekvieną skaitymo tikslą.

Skaitymas siekiant įgyti literatūrinės patirties

Skaitydami grožinius tekstus, skaitytojai įsitraukia į įvykius, jų vietą, veiksmus, pasekmes, veikėjus, atmosferą, jausmus ir idėjas bei tiesiog mėgaujasi kūrinio kalba. Tam, kad suprastų ir vertintų literatūrą, kiekvienas skaitytojas turi skaitydamas pridėti savo patirtį, jausmus, kalbos supratimą ir žinias apie literatūros formas.

Jauniems skaitytojams grožinėje literatūroje pateikiami įvykiai, veikėjų veiksmai ir jų padariniai leidžia skaitytojams netiesiogiai patirti ir apmąstyti situacijas, kurios, nors ir nėra realiai patiriamos, atspindi realų gyvenimą. Tekstas gali būti pateikiamas iš pasakotojo ar pagrindinio veikėjo perspektyvos, o jei tai sudėtingesnis tekstas – iš kelių perspektyvų. Informacija ir idėjos gali būti apibūdinamos tiesiogiai arba per dialogą ir įvykius. Trumpi apsakymai ar novelės kartais nupasakoja įvykius chronologine tvarka, o kartais įtraukia prisiminimus, praeities intarpus ar laiko poslinkius.

PIRLS vertinime naudojami grožiniai tekstai – tai pasakojamoji grožinė literatūra.

Skaitymas siekiant gauti ir panaudoti informaciją

Informaciniai tekstai yra skaitomi ir rašomi įvairiais tikslais. Pagrindinė informacinių tekstų funkcija yra perteikti informaciją, tačiau rašytojai dažnai turi ir kitų tikslų. Daugelis informacinių tekstų tiesiogiai pateikia faktus, pavyzdžiui, biografijos detales arba nurodymus, kaip atlikti kokią nors užduotį, tačiau kai kurie informaciniai tekstai yra subjektyvūs. Pavyzdžiui, autoriai gali nuspręsti pateikti faktus ir paaiškinimus parašydami aiškinamąją santrauką, įtikinamą esė arba argumentą, kuriame apsvarstomos skirtingos nuomonės. Perskaitęs tokius tekstus, skaitytojas turi išlikti kritiškas formuodamasis savo nuomonę.

Siekiant, kad tekstas kuo geriau atliktų įvairias funkcijas, galima keisti įvairius informacijos pateikimo būdus, pavyzdžiui, turinį, išdėstymą, formą. Jaunesnio amžiaus mokiniai gali skaityti informacinius tekstus, pateikiančius įvairų turinį, įskaitant mokslinį, istorinį, geografinį arba socialinį. Šiuose tekstuose informacija gali būti pateikiama skirtingais būdais. Informacinių tekstų ištraukose, kurios dažniausiai yra pateikiamos kaip aprašomieji tekstai, gali būti pateikiama lentelių su faktais arba aprašymą iliustruojančių paveikslėlių. Spausdintiniai tekstai bei interneto svetainės didžiąją dalį

informacijos pateikia sąrašų, schemų, kreivių ir diagramų forma. Informacinis tekstas gali būti išdėstytas kaip reklama arba pranešimas, jis gali būti pateikiamas kaip papildoma informacija, pavyzdžiui, apibrėžimas, sąrašas ar laiko juosta. Skaitant įvairiais pavidalais pateiktą tekstą skaitytojams gali tekti pritaikyti skirtingus teksto suvokimo procesus.

PIRLS tyrimuose naudojami informaciniai tekstai atspindi autentišką mokinių informacinių tekstų skaitymo mokykloje ir už jos ribų patirtį. Paprastai šie tekstai yra sukurti autorių, kurie išmano kaip rašyti jaunajai auditorijai, bei tyrime dalyvaujančių šalių rekomenduojami kaip atspindintys jų mokinių skaitomą informacinę medžiagą.

Teksto suvokimo procesai (gebėjimai)

Skaitytojai kuria prasmę skirtingais būdais. Todėl PIRLS vertina keturis teksto suvokimo gebėjimus, kuriuos dažniausiai taiko ketvirtokai: *sutelkti dėmesį ir rasti aiškiai pateiktą informaciją*; *daryti tiesiogines išvadas*; *interpretuoti ir integruoti idėjas bei informaciją*; *ištirti ir įvertinti teksto turinį bei detales*. Po šių teksto suvokimo gebėjimų seka metakognityviniai gebėjimai ir strategijos, leidžiančios skaitytojams analizuoti savo suvokimą ir jį keisti. Be to, žinios ir bendra patirtis, kurią skaitytojai „atsineša“ su savimi, leidžia jiems suvokti kalbą, tekstus ir pasaulį bei, naudojantis šiuo suvokimu, filtruoti pateikiamą medžiagą.

Minėti keturi teksto suvokimo procesai PIRLS tyrime sudaro pagrindą rengti teksto suvokimo klausimus kiekvienai teksto ištraukai ar ištraukų rinkiniui. Kiekviename tyrimo cikle pateikiamų klausimų įvairovė leidžia mokiniams pademonstruoti savo gebėjimą kurti prasmę iš rašytinių tekstų. Aptariant kiekvieną teksto suvokimo procesą ir jo komponentus, kartu aptariami klausimų, kuriuos potencialiai būtų galima naudoti atitinkamam gebėjimui vertinti, pavyzdžiai.

Svarstant, kuriuos klausimus pasirinkti, būtina atsižvelgti į sąveiką tarp teksto ilgumo ir sudėtingumo bei norimo įvertinti teksto suvokimo gebėjimo sudėtingumo. Iš pirmo žvilgsnio gali atrodyti, kad rasti ir suvokti aiškiai tekste pateiktą informaciją yra paprasčiau nei, pavyzdžiui, interpretuoti ir savo interpretacijas susieti su išorinėmis idėjomis ir patirtimi. Tačiau tekstas tekstui nelygus ir teksto ilgumas, sintaksės sudėtingumas, idėjų abstraktumas ir teksto struktūra gali skirtis. Todėl teksto pobūdis gali lemti klausimo, kuriuo vertinamas teksto suvokimo gebėjimas ar visi keturi teksto suvokimo gebėjimai, sudėtingumą.

Sutelkti dėmesį ir rasti aiškiai pateiktą informaciją

Net į tekste aiškiai pateiktą informaciją skaitytojai kreipia nevienodą dėmesį. Vienos teksto idėjos gali labiau patraukti dėmesį, o kitos – ne. Pavyzdžiui, skaitytojai gali susikoncentruoti į tas teksto idėjas, kurios patvirtina arba paneigia jų iš anksto numatytą teksto prasmę arba yra susijusios su skaitymo tikslu. Be to, skaitytojams dažnai tenka atpažinti tekste aiškiai pateiktą informaciją, tinkamą atsakyti į dar prieš pradedant skaityti iškilusį klausimą, arba pasitikrinti, kaip jie supranta tam tikrą teksto reikšmės aspektą.

Sutelkdami dėmesį ir ieškodami tekste aiškiai pateiktos informacijos, skaitytojai naudoja įvairias skaitymo strategijas, padedančias tekste rasti informaciją ir suvokti turinį, reikalingą norint atsakyti į pateiktą klausimą. Skaitydamas tokį tekstą ir norėdamas jį suprasti, skaitytojas paprastai turi sutelkti dėmesį į žodžius, frazes ir sakinius. Šį teksto suvokimo gebėjimą taikančiam skaitytojui taip pat gali tekti sutelkti dėmesį ir rasti informaciją, pateiktą skirtingose teksto vietose.

Norint sėkmingai rasti informaciją, būtina gebėti nedelsiant, beveik automatiškai, suprasti tekstą. Toks teksto suvokimo gebėjimas nereikalauja daug pastangų darant išvadas ar interpretuojant tekstą, nes jo prasmė

yra akivaizdi. Vis dėlto, skaitytojas turi gebėti atpažinti, ar informacija arba idėja yra ta, kurios jis ieško.

Skaitymo užduotys, iliustruojančios šį teksto suvokimo gebėjimą:

- *atpažinti informaciją, atitinkančią konkretų skaitymo tikslą;*
- *ieškoti specifinių minčių;*
- *ieškoti žodžių ar frazių apibrėžimų;*
- *nustatyti pasakojimo aplinkybes (pvz., vietą ir laiką);*
- *rasti pagrindinį sakinį arba pagrindinę mintį, aiškiai pateiktą tekste.*

Daryti tiesiogines išvadas

Kurdami teksto prasmę, skaitytojai tuo pačiu daro išvadas apie idėjas ar informaciją, kuri nėra aiškiai išdėstyta. Išvadų darymas leidžia skaitytojams įsigilinti į teksto turinį ir užpildyti spragas, kurios kartais atsiranda bandant suvokti tekstą. Kai kurios išvados yra tiesioginės ir joms užtenka tekste pateiktos informacijos – skaitytojams tereikia susieti dvi ar daugiau idėjų ar informacijos vienetų, kurie gali būti išdėstyti aiškiai, tačiau ryšį tarp jų gali tekti numanyti. Nepaisant to, kad ryšys nėra akivaizdus, įgudę skaitytojai paprastai tokias išvadas daro automatiškai. Jie gali akimirksniu susieti du ar daugiau skirtingose teksto vietose pateiktų informacijos vienetų, atpažindami ryšį tarp jų net jei jis nėra akivaizdus.

Daugeliu atvejų tekstai būna sukurti taip, kad skaitytojai galėtų padaryti akivaizdžią ar tiesioginę išvadą. Pavyzdžiui, pasikartojantys pasakojimo veikėjo veiksmai gali aiškiai byloti apie konkretų veikėjo bruožą, todėl daugelis skaitytojų gali nesunkiai padaryti tą pačią išvadą apie veikėjo asmenybę ar vertybes.

Demonstruodami gebėjimą daryti tiesiogines išvadas, skaitytojai ne tik skiria dėmesį žodžių, frazių ar sakinių prasmėms konkrečioje teksto vietoje, bet ir geba jas susieti su visu tekstu. Tai reiškia, kad net bandydami suprasti tam tikrą teksto dalį, jie tuo pačiu metu interpretuoja visą tekstą.

Skaitymo užduotys, iliustruojančios šį teksto suvokimo gebėjimą:

- *padaryti išvadą, kad vienas įvykis sukėlė kitą įvykį;*
- *padaryti išvadą, kokia yra vienas po kito pateiktų argumentų pagrindinė mintis;*
- *identifikuoti tekste pateiktus apibendrinimus;*
- *apibūdinti dviejų veikėjų ryšį.*

Interpretuoti ir integruoti idėjas bei informaciją

Skaitytojai, interpretuodami ir integruodami tekste pateiktas idėjas bei informaciją, gali sutelkti dėmesį tiek į tam tikrą teksto dalį, tiek ir visą tekstą, taip pat jie gali susieti detales su platesnėmis temoms ir idėjomis. Bet kuriuo atveju skaitytojai bando suvokti autoriaus tikslą ir visapusiškai suprasti tekstą pasitelkdami savo pačių žinias ir patirtį, pavyzdžiui, spręsdami apie veikėjo motyvus, arba susikurdami įsivaizduojamą tekste pateikiamos informacijos paveikslą. Skirtingai nei darant tiesiogines išvadas, skaitytojams tenka dažniau remtis savo supratimu apie pasaulį bei savo bendromis žiniomis ir patirtimi.

Interpretavimo procese, skaitytojai kuria ryšius, kurie ne tik yra netiesioginiai, bet taip pat gali būti laisvai interpretuojami priklausomai nuo skaitytojo perspektyvos. Tai reiškia, kad prasmė, kurią skaitytojai kuria interpretuodami ir integruodami idėjas ir informaciją, gali skirtis priklausomai nuo skaitytojų patirties ir žinių, kurias jie „atsineša“ į skaitymo užduotį.

Skaitymo užduotys, iliustruojančios šį teksto suvokimo gebėjimą:

- *įžvelgti pagrindinę teksto mintį ar temą;*
- *apsvarstyti, kokie galėtų būti alternatyvūs veikėjų veiksmai;*
- *palyginti ir priešpastatyti tekste pateiktą informaciją;*
- *apibūdinti pasakojimo nuotaiką ar toną;*
- *paaiškinti, kaip tekste pateikta informacija pritaikoma realiame pasaulyje.*

Ištirti ir įvertinti teksto turinį bei detales

Vertindami teksto turinį ir detales, skaitytojai pereina nuo reikšmės kūrimo prie kritiško teksto vertinimo.

Teksto turinys (arba reikšmė) gali būti vertinamas ir aptariamas iš asmeninės perspektyvos arba laikantis objektyvaus požiūrio. Proceso metu skaitytojams gali tekti priimti pagrįstą sprendimą (paremtą savo pačių susidarytomis teksto interpretacijomis ir suvokimu apie pasaulį) teksto idėjas atmesti, priimti arba likti neutraliems. Pavyzdžiui, skaitytojai gali paneigti arba patvirtinti teksto teiginius arba palyginti juos su idėjomis ir informacija iš kitų šaltinių.

Vertindami ir aptardami teksto struktūros ir kalbos elementus, skaitytojai remiasi savo žiniomis apie kalbos vartojimą, informacijos pateikimo ypatybes ir bendras ar žanrui būdingas teksto funkcijas. Tekstas tampa būdu perduoti idėjas, jausmus ir informaciją.

Skaitytojai gali apsvarstyti autoriaus pasirinktą kalbą ir prasmės perteikimo būdus bei įvertinti jų tinkamumą.

Pasitelkdami savo žinias apie kalbos vartojimo taisykles, skaitytojai gali atrasti trūkumų autoriaus parašytame tekste arba pripažinti, kad autorius sėkmingai panaudojo savo gebėjimus. Skaitytojai taip pat gali įvertinti informacijos perteikimo vaizdinius ir tekstinius elementus (pvz., teksto laukeliai, paveikslėliai ar lentelės) ir paaiškinti jų funkcijas. Vertindami teksto išdėstymą, skaitytojai remiasi savo žiniomis apie teksto žanrą bei struktūrą. Šiame procese būtina turėti skaitymo patirties ir mokėti kalbą.

Skaitymo užduotys, iliustruojančios šį teksto suvokimo gebėjimą:

- *įvertinti tekste pateiktos informacijos išsamumą ar aiškumą;*
- *įvertinti, ar tekste aprašyti įvykiai galėtų realiai įvykti;*
- *įvertinti tikimybę, kad autoriaus argumentas galėtų pakeisti skaitytojų nuomonę ar veiksmus;*
- *įvertinti kaip tiksliai teksto antraštė atspindi pagrindinę teksto temą;*
- *apibūdinti kalbos ypatybių (pvz., metaforų ar tono) poveikį;*
- *įvardyti autoriaus požiūrį pagrindine teksto tema.*

Tarptautiniai skaitymo pasiekimų lygmenys

Tyrime PIRLS mokinių pasiekimai suskirstyti į keturis tarptautinius skaitymo pasiekimų lygmenis: minimalų, vidutinį, aukštą ir aukščiausią. Kiekvienas tyrimo PIRLS 2016 testo klausimas atitinka vieną iš keturių skaitymo pasiekimų lygmenų. Šie lygmenys, konkrečiais kriterijais apibrėžiantys ketvirtos klasės mokinių skaitymo gebėjimus, turi ir skaitinius atitikmenis PIRLS skaitymo gebėjimų skalėje. 1.3 lentelėje pristatomi tyrime PIRLS 2016 apibrėžti skaitymo gebėjimai, reikalingi ketvirtos klasės mokiniui norint atsakyti į atitinkamam pasiekimų lygmeniui priskirtą grožinio arba informacinio teksto suvokimo klausimą.

Šių lygmenų naudojimas leidžia tiksliau pamatyti mokinių skaitymo gebėjimų įvairovę.

1.3 lentelė. Tyrimo PIRLS 2016 tarptautiniai skaitymo pasiekimų lygmenys

	MOKINIŲ GEBĖJIMAI
AUKŠČIAUSIAS LYGMUO (daugiau nei 625 taškai)	Skaitydamas **gana sudėtingus grožinius tekstus**, mokinys geba: ▫ Interpretuoti pasakojimo įvykius ir veikėjo veiksmus siekdamas įvardyti priežastis, motyvus, jausmus ir veikėjo charakterio raidą, ir tai pagrįsti remdamasis visu tekstu. ▫ Bandyti įvertinti autoriaus pasirinktos kalbos ir stiliaus poveikį skaitytojui. Skaitydamas **gana sudėtingus informacinius tekstus**, mokinys geba: ▫ Atskirti ir interpretuoti sudėtingą informaciją iš skirtingų teksto dalių ir tai pagrįsti remiantis visu tekstu. ▫ Integruoti viso teksto informaciją siekdamas paaiškinti veiksmų ryšius ir seką. ▫ Bandyti įvertinti vaizdines ir tekstines detales apsvarstydamas autoriaus požiūrį.
AUKŠTAS LYGMUO (550–625 taškai)	Skaitydamas **gana sudėtingus grožinius tekstus**, mokinys geba: ▫ Rasti ir atskirti visame tekste pateiktus svarbius veiksmus ir detales. ▫ Daryti išvadas, paaiškinant intencijų, veiksmų, įvykių bei jausmų ryšius, ir pagrindžiant jas viso teksto medžiaga. ▫ Interpretuoti ir integruoti pasakojimo įvykius bei veikėjo veiksmus, bruožus ir jausmus, kaip jie vystosi visame tekste. ▫ Atpažinti tam tikrų kalbos priemonių vartojimą, pavyzdžiui, metaforas, vaizdingumą, intonaciją. Skaitydamas **gana sudėtingus informacinius tekstus**, mokinys geba: ▫ Rasti ir atskirti atitinkamą informaciją sudėtingame tekste ar sudėtingoje lentelėje. ▫ Daryti išvadas apie loginius ryšius siekdamas pateikti paaiškinimus arba priežastis. ▫ Integruoti tekstinę ir vaizdinę informaciją siekdamas interpretuoti ryšį tarp idėjų. ▫ Įvertinti ir apibendrinti teksto turinį ir detales.
VIDUTINIS LYGMUO (475–550 taškai)	Skaitydamas **ir paprastesnius, ir gana sudėtingus grožinius tekstus**, mokinys geba: ▫ Savarankiškai rasti, atpažinti ir atkurti aiškiai pateiktus veiksmus, įvykius ir jausmus. ▫ Daryti tiesiogines išvadas apie pagrindinių veikėjų savybes, jausmus ir motyvaciją. ▫ Interpretuoti akivaizdžias priežastis ir motyvus, atpažinti įrodymus bei pateikti pavyzdžių. ▫ Bandyti atpažinti vartojamos kalbos ypatumus. Skaitydamas **ir paprastesnius, ir gana sudėtingus informacinius tekstus**, mokinys geba: ▫ Rasti ir atkurti du ar tris informacijos vienetus, pateiktus tekste. ▫ Daryti tiesiogines išvadas siekdamas pateikti faktinius paaiškinimus ▫ Bandyti interpretuoti ir integruoti informaciją, nustatant įvykių eiliškumą.
MINIMALUS LYGMUO (400–475 taškai)	Skaitydamas **paprastesnius grožinius tekstus**, mokinys geba: ▫ Rasti ir atkurti aiškiai pateiktą informaciją, veiksmus ar idėjas. ▫ Daryti tiesiogines išvadas apie įvykius ir veiksmų priežastis. ▫ Bandyti interpretuoti pasakojimo įvykius ir pagrindines idėjas. Skaitydamas **paprastesnius informacinius tekstus**, mokinys geba: ▫ Rasti ir atkurti tekste ar kitu formatu (pvz., grafike, diagramoje) aiškiai pateiktą informaciją. ▫ Bandyti daryti tiesiogines išvadas apie paaiškinimus, veiksmus ir aprašymus.

Ką rasime leidinyje?

Šiame leidinyje pateikiami keturi skaitymo gebėjimus vertinančių užduočių pavyzdžiai (du grožiniai ir du informaciniai tekstai su teksto suvokimo klausimais) su išsamiomis mokinių pateiktų atsakymų vertinimo instrukcijomis ir galimų atsakymų pavyzdžiais. Skaitymo gebėjimų vertinimui naudojamų tekstų apimtis – nuo 800 iki 1000 žodžių. Tekstai pateikiami su iliustracijomis, padedančiomis sudominti mokinius, o informaciniuose tekstuose kai kurie duomenys pateikiami išnašose ar diagramose.

Skyriuje „Vertinimo instrukcijos“ pateikiamos bendrosios vertinimo instrukcijos, taip pat informacija apie testų klausimų pasiskirstymą pagal tarptautinius skaitymo pasiekimų lygmenis. Šiame skyriuje nurodyti teisingi atsakymai į pasirenkamųjų atsakymų klausimus, taip pat pateikiamos unikalios mokinių atsakymų į kiekvieno atvirojo tipo klausimą vertinimo instrukcijos ir informacija apie tai, kokius skaitymo gebėjimus buvo siekiama tikrinti kiekvienu klausimu.

Skyriuje „Užduočių statistika“ pateikiami ne tik apibendrinti visų kiekvienos skaitymo užduoties (atskirai kiekvieno grožinio ir informacinio teksto) klausimų rezultatai, bet ir kiekvieno atskiro klausimo statistika. Skaitytojai galės palyginti Lietuvos ketvirtokų skaitymo rezultatus su kitų šalių mokinių (geriausiai ir prasčiausiai atsakiusių į kiekvieną leidinyje pateikiamą klausimą) rezultatais. Skaitytojai sužinos, kurie klausimai mūsų šalies ketvirtokams buvo lengvi, o kurie sunkūs, kurie tekstai labiau patiko berniukams, kurie mergaitėms, galės palyginti, kaip berniukams ir mergaitėms sekėsi atsakyti į kiekvieną klausimą. Pateikta statistinė informacija taip pat atskleis mokinių stipriąsias ir silpnąsias grožinių ir informacinių tekstų skaitymo puses.

Grožinių tekstų suvokimo užduotys

2

Milda ir rudoji vištа

Pru Anderson

Milda atkabino narvo dureles. Atvėrusi jas ji šypsodamasi stebėjo, kaip pulkas vištų pasipylė į kiemą. Besipurtydamos ir kudakuodamos vištos pradėjo lesti Mildos pabarstytus pietų likučius. Kaip įprasta, rudoji vištа ėmėsi vadovauti būriui, griebdama gardžiausius kąsnelius, kaptelėdama jos kelyje išdrįsusias pasipainioti kitas vištas, plasnodama sparnais ir lakstydama pirmyn ir atgal.

– Kodėl kitos vištos leidžia rudajai taip vadovauti? – paklausė mamos Milda.

– Vištos turi savo tvarką, – paaiškino mama. – Vadovauja pati drąsiausia ir stipriausia vištа. Ji turi teisę kaptelėti bet kuriai vištai, bet nė viena neturi teisės įkirsti jai. Antroji pagal svarbą vištа turi teisę kaptelėti visoms vištoms, išskyrus vyriausiąją. Ir toliau tęsiasi tokia pat tvarka, todėl išties gaila vargšelės vištos, užimančios žemiausią vietą. Vištoms patinka turėti griežtą vadę.

Tačiau Milda manė kitaip. Kas vakarą ji turėjo uždaryti vištas narve, kad jų nesumedžiotų lapės ir pelėdos. Tai buvo jos pareiga. Kiekvienas gausios Mildos šeimos narys turėjo savo pareigas. Iki sutemų visos vištos noriai grįždavo į savo narvą. Visos, išskyrus rudąją. Ji apsimesdavo einanti narvo durų link, tada paskutinę minutę sprukdavo į šalį ir laukdavo, kol Milda ims ją vytis.

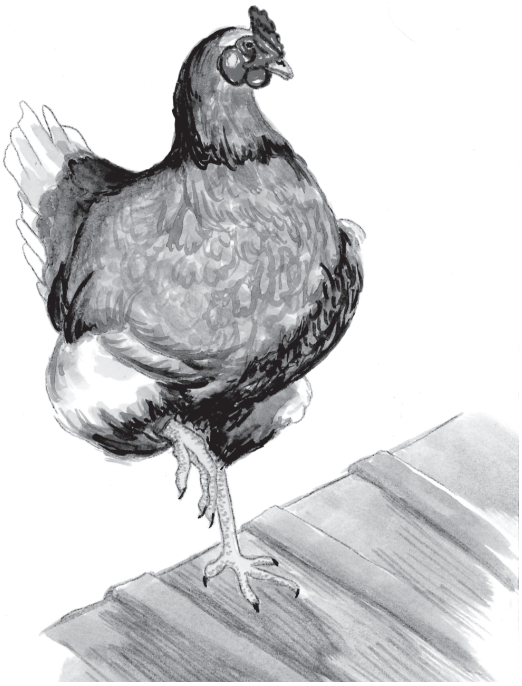

Kita vištos gudrybė buvo atsitūpti kiemo viduryje. Kai Milda prieidavo pakankamai arti, kad galėtų pasilenkti ir paimti vištą, ši stipriai suplakdavo sparnais, kad mergaitė negalėtų jos sučiupti, ir vėl pasileisdavo lėkti. Galiausiai, nusprendusi, kad Milda pakankamai ją pasivaikė, višta ramiai pati nužingsniuodavo į narvą, o mergaitei trenkiant narvo durimis, jos mažos raudonos akys spindėdavo pergale.

Milda bandė prisivilioti rudąją vištą vakare padėdama narve mėgstamo lesalo, tačiau višta buvo nepaperkama. Mergaitė bandė barškinti puodų dangčiais, norėdama išgąsdinti rudąją vištą, tačiau taip išgąsdino kitas vištas, kad jos dvi dienas nedėjo kiaušinių.

Milda nuėjo ieškoti tėčio.

– Reikia pamokyti tą rudąją vištą, – tarė mergaitė. – Paliksiu ją visai nakčiai lauke, kad pati apsigintų nuo lapių ir pelėdų. Tuomet ji išmoks eiti į narvą tada, kai aš liepsiu.

– Milda, – tarė tėtis atsisukdamas į mergaitę, – višta negali apsiginti nuo pelėdos ar lapės, o mums reikalingos mūsų vištos. Mums reikia kiaušinių, kuriuos jos padeda.

Tėtis nusišypsojo.

– Be to, tai neišspręstų tavo problemos, nes antroji pagal svarbą višta tiesiog užimtų rudosios vištos vietą, – ir tėtis nusisuko tęsti savo darbo.

Milda nudrožė į virtuvę.

– Mama, man nepatinka mano pareiga. Skirk man kitą darbą.

– Gerai, tai labai paprasta, – tarė mama. – Tu gali gaminti pietus.

Milda pažvelgė į didelę krūvą ant suolo sudėtų produktų, kuriuos reikėjo nuvalyti, supjaustyti ir išvirti, kad visa šeima galėtų pavalgyti.

– Tu gali suplauti indus.

Milda pažiūrėjo į krūvą nešvarių puodų ir keptuvių, nuo praėjusio vakaro vis dar riogsančių kriauklėje.

– Tu gali prižiūrėti kūdikį.

Milda pažvelgė į savo mažąją sesutę, kuri patenkinta terliojosi veiduką, plaukus ir drabužius sumaigytu bananu.

Milda išspruko pro virtuvės duris.

– Aš norėčiau tavo pareigos, – iš paskos šūktelėjo mama.

Tą vakarą po kiemą vaikydamasi rudąją vištą Milda pamatė kitapus tvoros nusileidžiančią pelėdą.

Pelėda dideliais baltais sparnais staigiai krito į žolę, nagais sugriebė pelę ir vėl pasislėpė šešėlyje. Mildai kilo mintis. Kitą dieną mergaitė paėmė vielos, balto audinio ir padarė du didelius sparnus, kuriuos užkabino ant ilgos karties. Apie savo planą ji papasakojo broliui Simui.

Tą vakarą, kai Milda įprastai vaikėsi rudąją vištą, Simas žengė į kiemą laikydamas Mildos padarytą kartį. Jis sumojo pagamintais sparnais priešais rudąją vištą. Višta sustojo ir pašiaušė plunksnas, piktai sukudakavo ir suplakė sparnais, pasiruošusi susiremti su užpuoliku, tačiau baltieji sparnai vis artėjo. Rudosios vištos kudakavimas nutilo. Ji susigūžė prie žemės ir atkišo snapą, pasiruošusi kirsti, jei pavyks. Staiga Milda žengė artyn.

Milda sušuko ant baltųjų sparnų. Ji sudavė per sparnus rankomis ir nustūmė juos šalin. Brolis pakėlė sparnus į viršų, o kai nuleido, Milda vėl nuo jų apsigynė. Prie mergaitės kojų susigūžusi rudoji višta mažomis akutėmis stebėjo kovą. Galiausiai baisieji sparnai pasidavė ir nuskrido šalin.

Milda pasilenkė ir ištiesė rankas. Rudoji višta puolė prie jų ir švelniai padėjo snapą ant šeimininkės rankos. Nešdama vištą į narvą Milda jautė, kaip kažkur po plunksnomis greitai plaka vištos širdutė. Mergaitė laikė priglaudusi vištą tol, kol širdutės dūžiai nurimo, tada švelniai paleido ją į narvą ir nusišypsojo Simui.

– Dabar tu esi vyriausia tarp vištų, – nusijuokė Simas.

Klausimai Milda ir rudoji višta

1. Ką pasakojimo pradžioje veikė Milda?

   (A) Gaudė vištą.

   (B) Lesino vištas.

   (C) Ieškojo kiaušinių.

   (D) Rinko plunksnas.

2. Kaip autorė parodo, kokia yra rudoji višta?

   (A) Aprašydama, kaip atrodo rudoji višta.

   (B) Aprašydama, koks yra mėgstamiausias rudosios vištos lesalas.

   (C) Aprašydama, kur gyvena rudoji višta.

   (D) Aprašydama, kaip elgiasi rudoji višta.

3. Kodėl Mildos mama užjaučia vištą, kuri užima žemiausią vietą pagal svarbą?

   1 _____

   _____

(1)
(0)

4. Kodėl rudoji višta gudrauja prieš Mildą?

1 _____

_____

1 0

5. Kodėl Milda trenkė narvo durimis?

A Milda supyko.

B Duris buvo sunku uždaryti.

C Artėjo lapė.

D Rudoji višta bandė pasprukti.

6. Milda bandė įvaryti rudąją vištą į narvą.

Kokiais dviem būdais Mildai **nepavyko** įvaryti vištos į narvą?

1 1. _____

_____

1 2. _____

_____

2 1 0

7. Kodėl tėtis paprieštaravo Mildos sumanymui?

(A) Nes rudoji višta galėjo susižeisti.

(B) Nes rudoji višta galėjo nustoti dėti kiaušinius.

(C) Nes tėtis manė, jog rudoji višta galėjo būti sumedžiota.

(D) Nes tėtis norėjo pamokyti vištą.

8. Tėtis pasakė, kad antroji pagal svarbą višta tiesiog užimtų rudosios vištos vietą.

Ką jis turėjo galvoje?

1 _____

_____

(1)
(0)

9. Kodėl mama pasakė: „Aš norėčiau tavo pareigos“?

(A) Mamai gaila Mildos.

(B) Nes Milda turėtų atlikti daugiau pareigų namuose.

(C) Mamai patinka rūpintis vištomis.

(D) Nes Milda turėtų suprasti, jog mama atlieka sunkesnius darbus.

10. Kaip Mildai kilo mintis pamokyti vištą?

(A) Mildos brolis Simas papasakojo jai planą.

(B) Milda pamatė pelėdą gaudančią pelę.

(C) Mildos tėtis papasakojo jai apie pelėdas.

(D) Milda pamatė vielą ir baltą audinį.

11. Kodėl Milda pagamino baltus sparnus ir užkabino juos ant karties?

(A) Kad jie atrodytų kaip vištos plunksnos.

(B) Kad priimtų sprendimą.

(C) Kad jie atrodytų kaip pelėda.

(D) Kad padarytų įspūdį Simui.

12. Milda „sudavė per sparnus rankomis ir nustūmė juos šalin.“

Ką Milda norėjo, kad višta pagalvotų?

(A) Kad Milda gelbsti vištą.

(B) Kad Milda pyksta ant vištos.

(C) Kad Milda bijo pelėdos.

(D) Kad Milda žaidžia su pelėda.

13. Apie tai, kokia yra Milda, sužinojai iš to, ką ji padarė.

Parašyk, kokia yra Milda, ir remdamasis pasakojimu pateik du tai parodančius pavyzdžius.

3 2 1 0

3

14. Kodėl pasakojimo pabaigoje Milda tapo pirmąja pagal svarbą tarp vištų?

Remdamasis pasakojime pateikta informacija paaiškink savo atsakymą.

1 0

1

15. Kaip manai, ką rudoji višta darys kitą kartą, kai Milda varys vištas į narvą?

1 0

1

16. Kodėl pasakojimui galėtų tikti toks pavadinimas: „Milda randa sprendimą“?

Nurodyk vieną priežastį.

1 _____

_____

_____

1
0

Gėlės ant stogo

Ingibjörg Sigurdardóttir

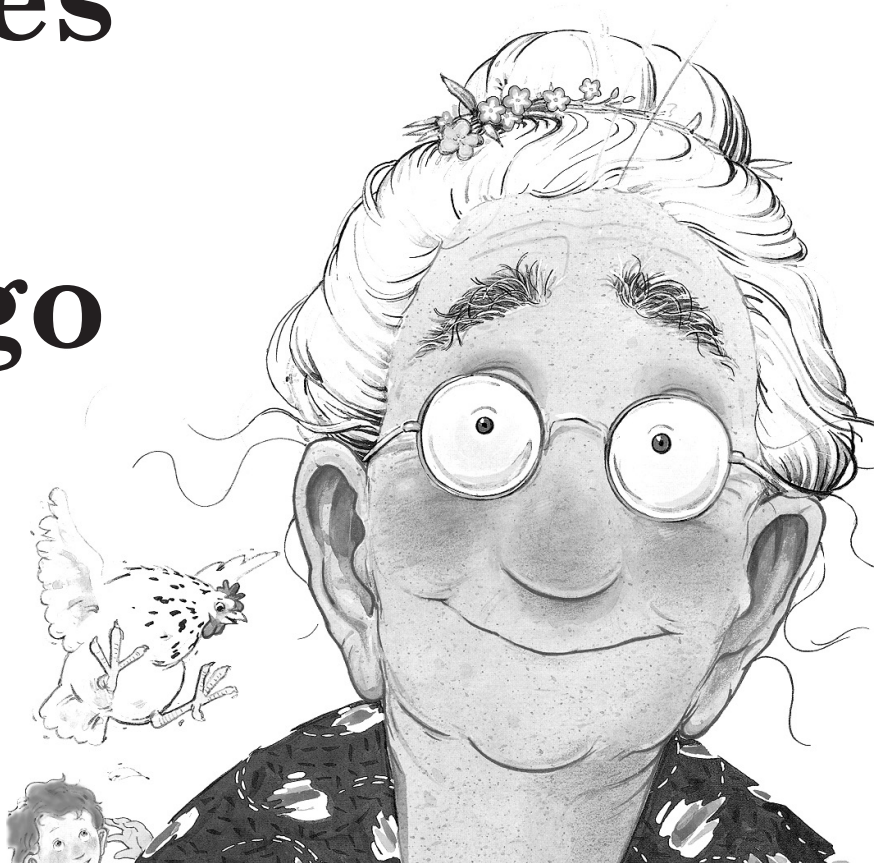

Gal man dabar papasakoti jums apie savo pažįstamą senutę? Ji yra tikrai keista sena dama, bet tokia gyvybinga! Jos tikrasis vardas yra Ganjona, bet aš vadinu ją senele Gan. Prieš persikeldama gyventi į mūsų daugiabutį, ji gyveno kaime. Jos namas kaime buvo panašus į lėlių namelį. Jis buvo su mažais langeliais, o ant stogo augo žolė. Ant stogo augo net gėlės!

Senelė Gan gyveno visiškai viena savo name, tačiau ji niekad nebuvo vieniša, nes turėjo daug gyvulių, su kuriais galėjo žaisti: karvę, setynias vištas, dvi avis ir katiną.

Vieną dieną senelė Gan susirgo.

– Jūs nesergate rimtai, tačiau reikėtų persikelti gyventi į miestą, – patarė jai gydytojas. – Nėra labai išmintinga gyventi čia vienai. Jūsų karvė negalėtų pakviesti manęs, jei susilaužytumėte kieme koją!

– Aš pati galiu savimi pasirūpinti! – atsakė senelė Gan. Bet vėliau ji pagalvojo, kad galbūt būtų smagu gyventi mieste.

– Gerai! – tarė ji. – Kraustausi į miestą.

Netrukus ji pardavė savo ūkį ir nusipirko butą mūsų daugiaaukščiame name.

Bet ką ji ruošėsi daryti su savo gyvuliais? Juk ji negalėjo pasiimti jų su savimi į miestą, ar ne? Laimei, žmonės iš gretimo ūkio mielai pasisiūlė juos prižiūrėti. Tačiau vis tiek senelei Gan buvo labai sunku atsisveikinti su savo draugais gyvulėliais. Ji buvo *tokia*

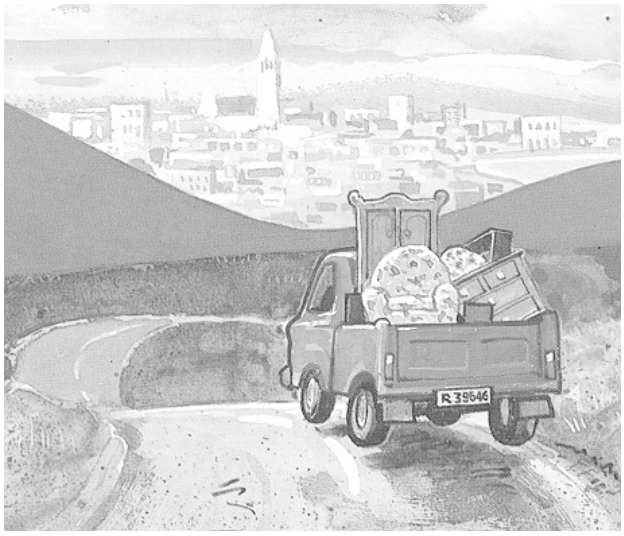

nusiminusi, kad galų gale nusprendė vežtis katiną Robertą su savimi.

Senelė Gan sukrovė visus savo daiktus į sunkvežimį ir netrukus jau keliavo į savo naujuosius namus. Ji labai jaudinosi, laukdama, kol pamatys miestą.

Aš taip pat labai jaudinausi! Negalėjau sulaukti, kada pamatysiu, kas atsikraustys į butą priešais mūsiškį. Galbūt tai bus kitas berniukas, su kuriuo aš galėsiu žaisti. Bet tai buvo senelė Gan. Vis dėlto ji bent jau turėjo katiną.

Senelė Gan nebuvo labai patenkinta, apsižvalgiusi savo naujajame bute.

– Tai tiesiog bjauru, – pasakė ji. – Sienos tokios tuščios ir baltos. O kokie langai! Jie tikrai per dideli! – Ir senelė nutilo.

– Aš važiuoju namo, – pasakė ji ir pasisuko eiti.

Staiga ji riktelėjo. Katinas Robertas iššoko pro langą!

– Nesirūpinkite, – paskubėjau ją nuraminti, – jis tiesiog iššoko į balkoną. Pažvelkite.

Senelė nuskubėjo man iš paskos į balkoną. Ten nuėjusi, ji visai pamiršo Robertą. Balkonas buvo didžiulis, ji galėjo matyti kalnus tolumoje ir netgi truputėlį jūros. Senelė Gan pasilenkė taip, kad nematytų stogų – tik kalnus ir dangų. Ir tada ji nusprendė pasilikti.

Kitą dieną, kai nuėjau padėti jai išsipakuoti daiktus, ji vis dar atrodė labai nelaiminga.

– Ar jūs nusiminusi dėl to, kad jūsų gyvulėliai liko taip toli? – paklausiau jos.

– Aš tikrai labai jų ilgiuosi, – atsiduso senelė.

– Tai kodėl nevažiuojate jų atsivežti? – paklausiau.

Senelė Gan mirktelėjo man ir juokingai išsišiepė.

Kai kitą dieną atėjau jos aplankyti, namuose nieko nebuvo. Senelė Gan buvo išvažiavusi autobusu į kaimą.

Naktį pabudau, išgirdęs keistą garsą laiptinėje – lyg kažkas kudakuotų. Kas tai galėtų būti? Žinoma! Vištos! Joms turbūt buvo pernelyg baisu lipti į liftą!

Kitą rytą aš padėjau senelei Gan palesinti vištas.

– Aš jaučiuosi taip, lyg vėl būčiau namuose, – pasakė ji. – Vištos kudakuoja aplink mane, o kai prisimerkiu, lengvai įsivaizduoju, kad kalnai, kuriuos matau, yra prie mano ūkio. Labiausiai ilgiuosi žemės ir žolės kvapo. – Staiga ji plačiai atsimerkė ir atsisėdo. Senelė Gan akivaizdžiai sugalvojo kažką nauja.

– Ką gi, ar nemanai, kad būtų puiku, jei ant stogo augtų žolė? Manau, kad mums rytoj teks vykti į miestą.

Būtent taip mes ir padarėm.

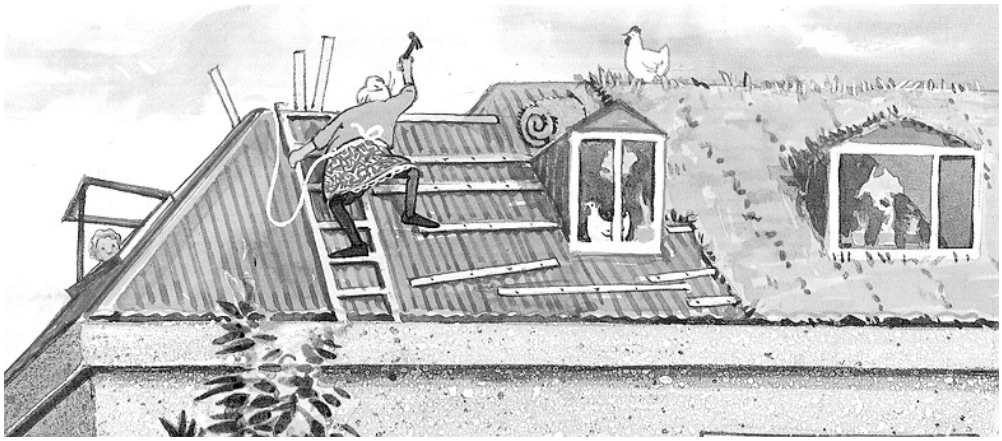

Kai grįžom namo, senelė sunešė ant stogo gabalus velėnos. Ji kruopščiai išdėliojo juos ir pritvirtino, kad nenukristų.

Senelė Gan dabar gerokai laimingesnė. Ji susikūrė lopinėlį kaimo čia, mieste. Dabar ji didžiuojasi savo sodu ant stogo taip pat, kaip didžiavosi savo senuoju ūkiu. O ant stogo vėl auga gėlės.

Senelė Gan ne tokia, kaip kiti mano pažįstami. Ji gali padaryti viską! Tik vienintelis dalykas jai dabar kelia nerimą. Kaip reikės įvesti į liftą karvę?!

Klausimai Gėlės ant stogo

1. Kas pasakoja istoriją?

   (A) Senelė

   (B) Vaikas

   (C) Gydytojas

   (D) Ūkininkas

2. Kuris iš šių namų labiausiai panašus į senelės Gan namą kaime?

   (A)

   (B)

   (C)

   (D)

3. Kodėl gydytojas galvojo, kad senelei Gan reikėtų persikelti gyventi į miestą?

   (A) Kadangi ji buvo vieniša, be draugų.

   (B) Kad ji galėtų gyventi su giminaičiais.

   (C) Kadangi ji nebegalėjo prižiūrėti savo gyvulėlių.

   (D) Jai galėjo prireikti kieno nors priežiūros.

4. Kas pasisiūlė prižiūrėti senelės gyvulėlius, kai ji persikėlė į miestą?

(A) Žmonės iš gretimo ūkio

(B) Gydytojas

(C) Senelės Gan šeima

(D) Robertas

5. Senelei Gan naujajame bute nepatiko sienos ir langai. Dėl ko dar ji buvo nelaiminga?

(A) Ji sirgo.

(B) Ji ilgėjosi katino.

(C) Jai nepatiko balkonas.

(D) Ji ilgėjosi namų.

6. Kodėl senelė Gan suriko, kai katinas iššoko pro langą?

1 _____

_____

1
0

7. Kai senelė Gan buvo balkone, ji pasilenkė, kad nematytų stogų – tik kalnus ir dangų. Kodėl ji taip padarė?

2 _____

_____

_____

2 1 0

8. Surask pasakojimo dalį šalia šio piešinuko .
Kodėl senelė Gan mirktelėjo berniukui?

1 _____

_____

1 0

9. Parašyk **du** būdus, kuriais senelė Gan pasiekė, kad naujajame name jaustųsi kaip namuose.

1 1. _____

_____

1 2. _____

_____

1 0

10. Kaip senelė Gan jautėsi savo naujuosiuose namuose pasakojimo pabaigoje?

1 _____

11. Paskutinė pasakojimo eilutė yra tokia: „Kaip reikės įvesti į liftą karvę?!“

Kodėl pasakojimas baigiasi šiuo klausimu?

A Kad paįvairintų pasakojimą pokštu.

B Kad paaiškintų, ko pasakojimas moko.

C Kad pasakojimas atrodytų įtikinamas.

D Kad padėtų skaitytojui suprasti, kas atsitiko.

12. Kokie buvo berniuko jausmai senelės Gan atžvilgiu, kai ji tik įsikėlė ir pasakojimo pabaigoje? Pasiremk tuo, ką perskaitei, apibūdindamas kiekvieną jausmą, ir paaiškink, kodėl jo jausmai pasikeitė.

3 _____

_____

_____

_____

_____

_____

13. Ko galima pasimokyti iš šio pasakojimo?

(A) Seni žmonės niekada nebūna laimingi, jei pakeičia savo gyvenamąją vietą.

(B) Svetimoje vietoje gali jaustis kaip namuose, jei su savimi pasiimi įprastus daiktus.

(C) Galima priprasti gyventi su gyvuliais, netgi jeigu jie triukšmingi.

(D) Vaikai ir seni žmonės netampa gerais draugais.

Informacinių tekstų suvokimo užduotys

3

Visą gyvenimą trunkanti žaliosios vėžlės kelionė

Iš Gario Milerio „*Vėžlio kelionės*“

Iš smėlio

Žvaigždėta rugpjūčio naktis. Kosta Rikos paplūdimio smėlyje daugiau nei pusės metro gylyje užkastas kiaušinių lizdas. Jame – per 100 žaliojo vėžlio kiaušinių, dydžio sulig golfo kamuoliuku.

Vienas iš vėžliukų pradeda judėti ir ristis iš kiaušinio. Jauniklė aštria nosies dalimi pramuša kiautą. Vis dar būdama gilioje smėliu užpiltoje duobėje, ji išsilaisvina. Netrukus sujuda visas lizdas.

Vėžliukė plaukmenimis ropščiasi vis aukštyn ir aukštyn. Kol pasieks smėlio paviršių, ji gali užtrukti ilgiau nei vieną dieną.

Į vandenį

Kai vėžliukė išsiropščia į paviršių, ją pavilioja mėnulio šviesa, atsispindinti vandenyno paviršiuje. Laimė, aplinkui nėra apšviestų gatvių ar namų žiburių. Šios šviesos gali suklaidinti vėžliukę. Ji galėtų pasukti kitu keliu, tolyn nuo jūros.

Vėžliukės kelionė vandens link – tai lenktynės dėl išgyvenimo. Juk ji ne didesnė už graikinį riešutą. Krabai ir paukščiai, pavyzdžiui, naktiniai garniai, nutveria kai kuriuos vėžlių jauniklius dar paplūdimyje. Šiai mažajai vežliukei pavyksta pasiekti vandenį.

Stiprios bangos stumia vėžliukę atgal. Ji bando plaukti kovodama su dūžtančiomis bangomis. Jauniklė tęsia kelionę visą pirmąją dieną ir naktį, ir nesustoja dar dvi dienas.

Į atvirą jūrą

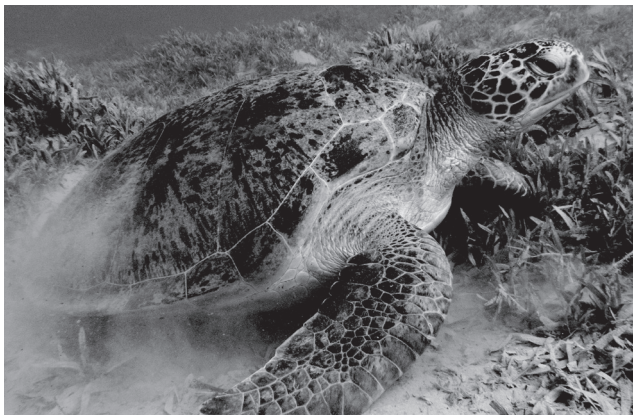

Vėžlių jauniklių kelionė atvira jūra dažnai vadinama „prarastaisiais metais“. Mokslininkai apie šį žaliųjų vėžlių gyvenimo etapą žino nedaug. Galbūt vėžliukė juda pasroviui, plūduriuodama tarp susiraizgiusių jūros dumblių.

Galbūt jauniklė minta krevetėmis, mažomis medūzomis ir sraigėmis, plaukiojančiomis tarp dumblių. Deja, jūroje pasitaiko ir žmonių išmesto plastiko ir šiukšlių. Suėdęs jų vėžlys gali žūti.

Taip pat jūroje tyko daug kitų pavojų. Vandenyje po mažąja vėžliuke plaukioja tokie plėšrūnai kaip rykliai, o ore virš jos skraido dideli paukščiai. Laimė, mažylę saugo jos kiauto spalva. Jo apatinė dalis beveik balta, todėl giliau plaukiantys rykliai gali nepastebėti vėžliukės saulės šviesoje. Kiauto viršus tamsus, todėl žvelgiant iš aukščiau vėžliukės spalva susilieja su tamsiu vandeniu.

Augimas ir žaliavimas

Po kelerių metų vėžliukė virsta paaugle. Ji jau nebe jauniklė, bet dar ir ne suaugusi. Vežliukės kiautas tampa maždaug lėkštės dydžio. Dabar atėjo metas palikti atvirą jūrą ir plaukti į šiltus Floridos (JAV) pakrantės vandenis.

Turėdama didesnį kiautą vėžliukė yra saugesnė negu tada, kai buvo jauniklė. Nors kartais dar nuryja medūzą, dabar ji daugiausia minta dumbliais ir jūros žole.

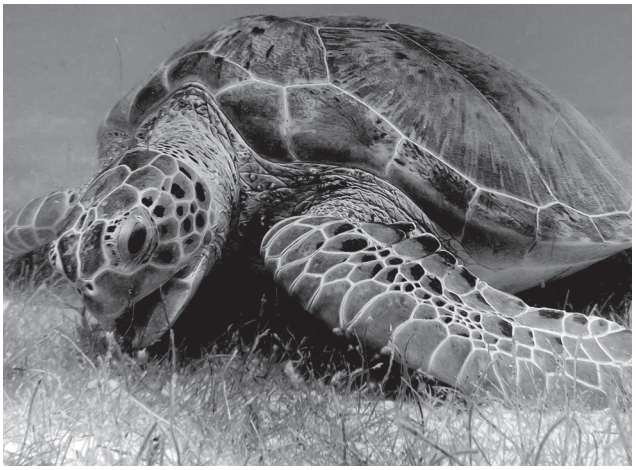

Bėgant metams vėžliukė pamažu auga. Ji nuplaukia toliau nuo kranto į maitinimosi vietas ir ten suauga.

Naktimis ji ilsisi vandenyje, po akmenimis ir rifais, sulaikydama kvėpavimą iki penkių valandų. Kiekvieną dieną ji grįžta į tą pačią vietą, kur auga jūros žolė, dar vadinama „vėžlių žole“. Lyg žoliapjovė vėžliukė nuskabo šiuos augalus. Valgant jūros žolę ir dumblius, gyvūno kūno riebalai įgauna žalią spalvą. Tiesą sakant, būtent dėl to žalieji vėžliai taip vadinami!

Atgal į smėlį

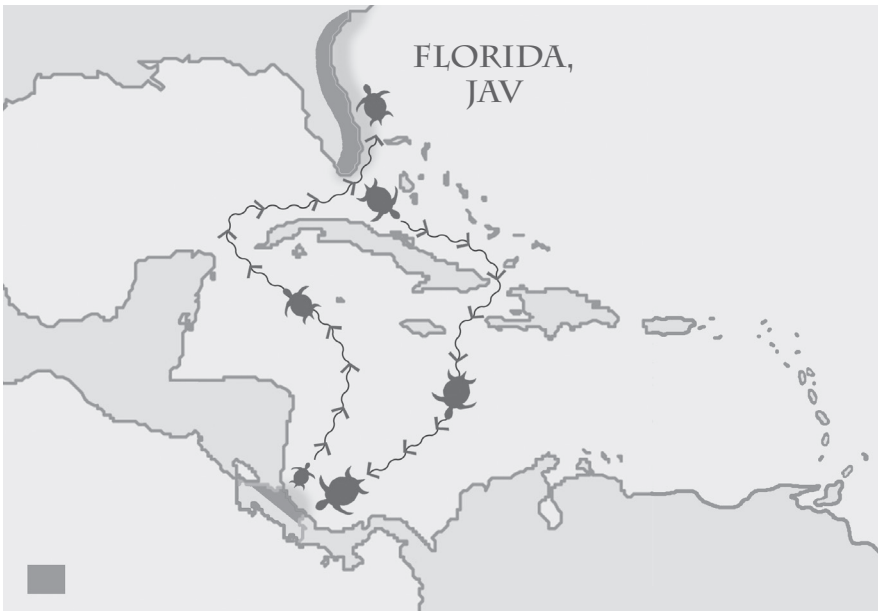

Kai vėžlė yra maždaug 26 metų amžiaus, jos kiautas išauga iki beveik vieno metro ilgio, o bendras svoris yra apie 135 kg. Dabar vėžlė išsiruošia į naują nuotykį. Ji pradeda ilgą kelionę atgal į paplūdimį, kuriame gimė. Ten vėžlė ruošiasi padėti savo kiaušinius.

Žaliajai vėžlei gali tekti nukeliauti apie 1000 km, tačiau ji yra gerai pasiruošusi šiai kelionei. Jos plaukmenys yra tartum sparnai. Ji skrieja vandenyje.

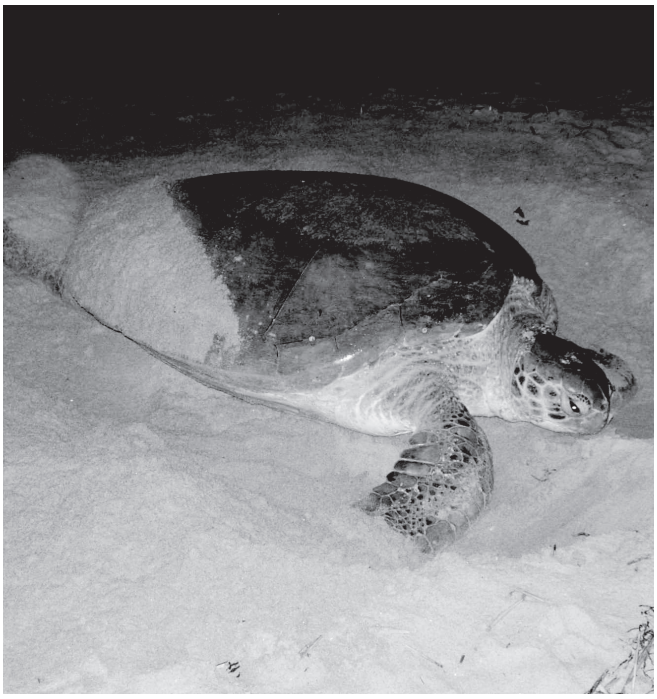

Mokslininkai vis dar aiškinasi, kaip vėžliai randa kelią vandenyne. Jie mano, kad vėžliai gali jausti Žemės magnetinio lauko pokyčius. Galbūt taip vėžliai smegenyse susikuria savotišką žemėlapį. Gebėjimas atsiminti chemines medžiagas ar kvapus taip pat gali padėti rasti kelią.

Grįžusi į savo gimtinę vėžlė susiranda patiną. Po kelių savaičių, sulaukusi, kol ims temti, ji ima ropštis į paplūdimį.

Naujoji karta

Išsiropštusi iš vandens vėžlė iriasi per smėlį. Ji nuropoja į tokią vietą, kur potvynis negalėtų išplauti jos kiaušinių. Priekiniais plaukmenimis vėžlė iškasa plačią duobę, kuri taps jos lizdu. Tada šioje duobutėje galiniais plaukmenimis išrausia mažesnę duobutę.

Po dviejų sunkaus darbo valandų vėžlė jau pasiruošusi padėti daugiau nei 100 baltų, oda aptrauktų kiaušinių mažesnėje gilioje duobutėje. Kiaušinius ji užberia smėliu. Tada smėliu užpila visą lizdą.

Per kitus du mėnesius vėžlė iškas dar tris lizdus ir juose sudės kiaušinius. Po dviejų mėnesių iš jų išsiris naujoji vėžliukų karta, kuri pradės savąją kelionę.

Tolesnis vėžlių gyvenimas

Sudėjusi visus kiaušinius ši suaugusi vėžlė vėl patraukia į maitinimosi vietas prie Floridos krantų. Kas kelerius metus ji ir kitos suaugusios vėžlės vis sugrįš į šį paplūdimį padėti kiaušinių.

Visi žalieji vėžliai taip keliauja visą gyvenimą, kuris gali trukti iki 80 metų. Per šį laiką išsirita tūkstančiai vėžliukų, kurie iškeliauja į atvirą jūrą.

Kelionė į jūrą ir atgal

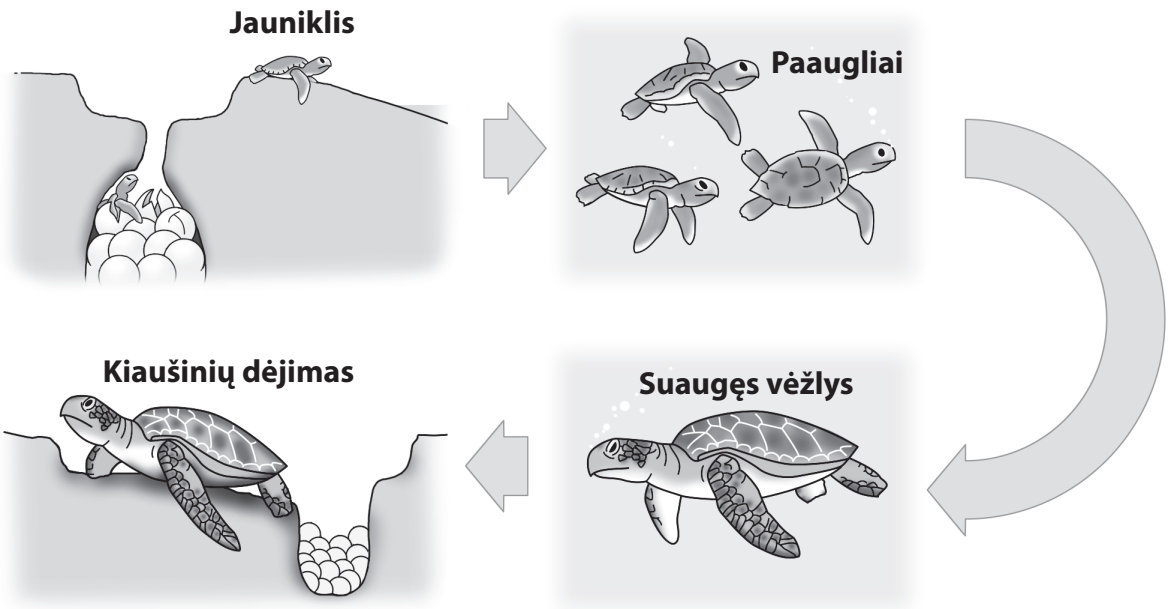

Klausimai Visą gyvenimą trunkanti žaliosios vėžlės kelionė

1. Apie ką yra pirmasis skyrius „Iš smėlio“?

   (A) Apie tai, kaip atrodo skirtingi žalieji vėžliai.

   (B) Apie tai, kaip žalieji vėžliai mokosi plaukti.

   (C) Apie tai, ką žalieji vėžliai mėgsta valgyti.

   (D) Apie tai, kaip žalieji vėžliai išsirita iš kiaušinių.

2. „Vienas iš vėžliukų pradeda judėti ir ristis iš kiaušinio.“

   Parašyk du dalykus, kuriuos pirmiausia darys jauniklė.

   1. _____

   2. _____

(2) (1) (0)

3. Kas padeda jauniklei judėti teisinga kryptimi, kai ji išsiropščia į smėlio paviršių?

   _____

   Kas gali suklaidinti jauniklius?

   _____

(2) (1) (0)

4. Kodėl jauniklės kelionė vandens link vadinama „lenktynėmis dėl išgyvenimo“?

Remdamasis tekstu paaiškink savo atsakymą.

1 _____

_____

1 0

5. Ką pirmiausia daro jauniklė, kai galiausiai įveikia dūžtančias bangas?

A Ieško kitų jauniklių.

B Plaukia tolyn į jūrą.

C Ilsisi tarp jūros žolių.

D Susiranda maisto.

6. Remdamasis straipsniu, parašyk vieną pavyzdį, kaip dėl žmonių veiklos jūra tapo pavojingesnė vėžliams?

1 _____

1 0

7. Vėžlio jauniklio kiauto spalva apsaugo jį nuo plėšrūnų.

Pateik vieną pavyzdį, kaip kiauto spalva apsaugo nuo paukščių.

1 _____

Pateik vieną pavyzdį, kaip kiauto spalva apsaugo nuo ryklių.

1 _____

2 1 0

8. Kada žalioji vėžlė sulaiko kvėpavimą iki 5 valandų?

1 _____

1 0

9. Ką iš šio straipsnio sužinojai apie suaugusių žaliųjų vėžlių mitybos įpročius?

A Jie ieško maisto po akmenimis ir rifais.

B Jie plaukia didelius atstumus, kad rastų maisto.

C Jie kiekvieną dieną keliauja maitintis į tą pačią vietą.

D Jie ieško maisto pagal vandenyje juntamus kvapus.

10. Kodėl vėžlio kūno riebalai įgauna žalią spalvą?

1 ① ⓪

_____

_____

11. Kokia informacija apie žaliosios vėžlės dydį ir mitybą kiekvienu jos gyvenimo etapu pateikta straipsnyje?

Užpildyk lentelę.

Trys atsakymai jau pateikti.

3 ③ ② ① ⓪

Gyvenimo etapas	Dydis	Maistas
Buvimo kiaušinyje		Kiaušinyje yra savų maistinių medžiagų.
Jauniklio		
Paauglio	Kaip lėkštė	
Suaugusio vėžlio		Dumbliai ir jūros žolė

12. Kokio amžiaus yra suaugusi vėžlė, kai ji pirmą kartą išsiruošia dėti kiaušinių?

(A) Maždaug 3 metų amžiaus.

(B) Maždaug 10 metų amžiaus.

(C) Maždaug 26 metų amžiaus.

(D) Maždaug 80 metų amžiaus.

13. Ko mokslininkai tiksliai nežino apie suaugusios žaliosios vėžlės gyvenimą?

(A) Kaip ji gali nuplaukti apie 1000 km.

(B) Kaip ji iškasa lizdą kiaušiniams.

(C) Kaip ji išvengia plėšrūnų.

(D) Kaip ji randa reikiamą paplūdimį kiaušiniams dėti.

14. Toliau pateikiama schema iš straipsnio.

Ką ši schema tau padeda suprasti?

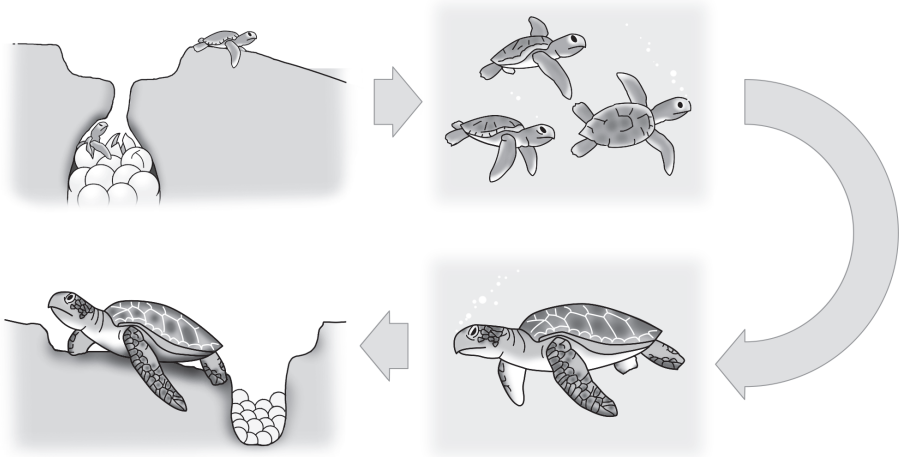

1 _____

_____

15. Kaip autorius parodo, kad žalieji vėžliai yra ypatingi?

(A) Prašydamas Tavęs padėti juos išsaugoti.

(B) Papasakodamas Tau apie nuostabius dalykus, kuriuos jie daro.

(C) Aprašydamas, kaip nuostabiai jie atrodo.

(D) Įspėdamas Tave, kad šiuo metu jų gyvena nedaug.

16. Šis straipsnis padalytas į skyrius su antraštėmis.

Apie ką pasakojama kiekviename skyriuje?

(A) Apie įvairius pavojus, su kuriais susiduria žalieji vėžliai.

(B) Apie įvairius žaliojo vėžlio gyvenimo etapus.

(C) Apie įvairias žaliųjų vėžlių rūšis.

(D) Apie įvairias nuomones dėl žaliųjų vėžlių.

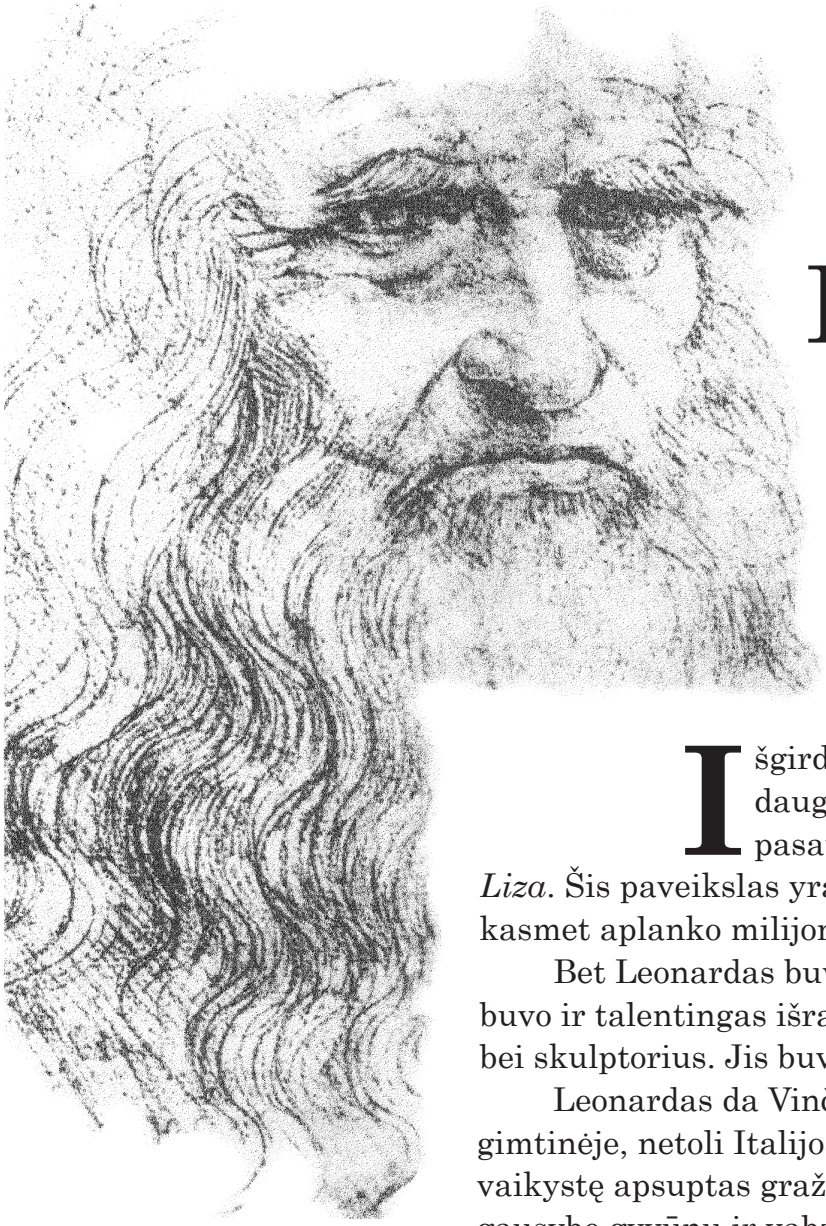

Leonardas da Vinčis

Žmogus, pralenkęs savo laikmetį

Išgirdę Leonardo da Vinčio vardą, dauguma žmonių pagalvoja apie jo pasaulinio garso paveikslą *Mona Liza*. Šis paveikslas yra meno galerijoje Paryžiuje ir jį kasmet aplanko milijonai turistų.

Bet Leonardas buvo ne vien tik dailininkas. Jis buvo ir talentingas išradėjas, inžinierius, architektas bei skulptorius. Jis buvo kupinas naujų ir įdomių idėjų.

Leonardas da Vinčis gimė 1452 m. savo tėvo gimtinėje, netoli Italijos miesto Vinčio. Jis praleido vaikystę apsuptas gražios gamtos, galbūt stebėdamas gausybę gyvūnų ir vabzdžių, kuriuos matė aplink save.

Vėliau Leonardas su tėvu persikėlė gyventi į Florenciją. Ten Leonardas nuėjo dirbti ir studijuoti pas gerai žinomą dailininką ir skulptorių vardu Veročio.

Dirbdamas pas Veročio, Leonardas daug sužinojo apie to meto techniką. Tai padėjo jam suprasti, kaip viskas veikia ir juda. Be to, Leonardas išmoko maišyti dažus, kad išgautų įvairius atspalvius, ir panaudoti metalą skulptūroms daryti.

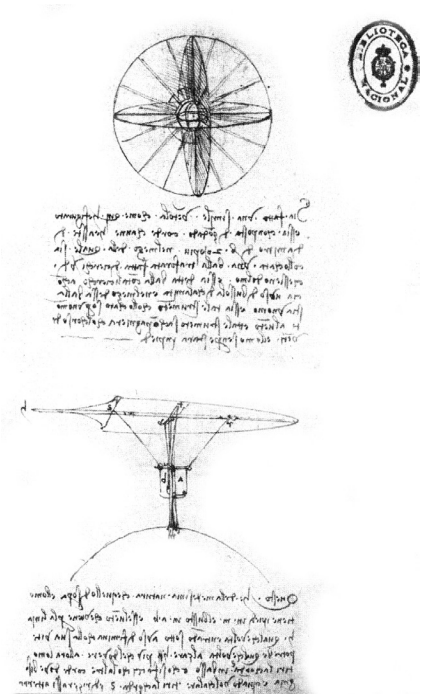

Puslapis iš Leonardo da Vinčio užrašų.

Leonardas buvo ištroškęs žinių. Jis studijavo jį supantį pasaulį ir piešė dalykus, kuriuos matė. Leonardas skaitė viską, ką tik galėjo rasti, klausėsi kitų žmonių minčių ir užsirašinėjo dalykus, kuriuos sužinodavo. Vienos jo užrašų knygutės buvo didelės kaip afišos, o kitos – tokios mažos, kad jas buvo galima nešiotis užsikišus už diržo. Daug užrašų pradingo, bet kai kurie XIX a. buvo išspausdinti, todėl juos galima pamatyti ir šiandien. Leonardo užrašai prirašyti dailia rašysena, juose gausu piešinių ir brėžinių.

Leonardo užrašai rodo, koks jis buvo išradingas. Iš jų taip pat galima matyti, kad jam labai rūpėjo sužinoti, kaip viskas veikia ir juda. Leonardas domėjosi mechanizmais, tačiau jam lygiai taip pat buvo įdomu, kaip juda gamtos objektai ir kokia yra jų sandara. Jis studijavo ir piešė tekantį vandenį, lapus ant medžių, skraidančius paukščius ir žmogaus kūną. Stebėdamas jį supantį pasaulį, jis nuolat sužinodavo ką nors naujo.

Visus sužinotus dalykus bei iš kitų žmonių perimtas idėjas Leonardas patobulindavo. Dėl to dauguma brėžinių Leonardo užrašų knygutėse atrodė kaip visiškai nauji sumanymai. Kai kurie brėžiniai atrodė kaip ateities pasaulio vizija – pasaulio, kurį mes pažįstame šiandien. Pavyzdžiui, jo „skraidančios mašinos“ eskizas buvo padarytas daug anksčiau, nei danguje iš tikrųjų pasirodė pirmieji lėktuvai ir oro balionai.

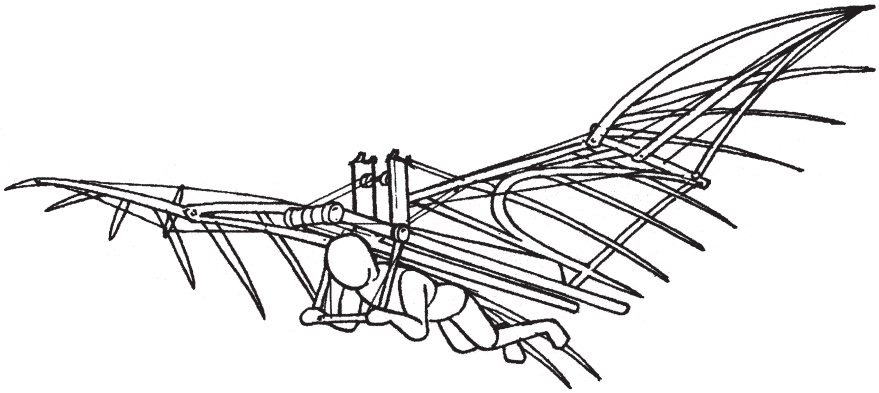

Leonardo da Vinčio skraidančios mašinos piešinys.

Nors Leonardas buvo kupinas naujų idėjų, iš tikrųjų jis įgyvendino tik nedaugelį savo išradimų, pavaizduotų piešiniuose. Vienuose Leonardo užrašuose yra piešinys, vaizduojantis žmogų su parašiutu. Ši idėja nebuvo įgyvendinta dar 300 metų, kai 1783 m. vienas prancūzas pirmasis nusileido ant žemės parašiutu.

Kitas Leonardo išradimas buvo paremtas žmogaus kūno tyrinėjimu ir bandymu išsiaiškinti, kaip jis juda. Tyrinėtojas padarė daugybę rankos, kojos bei kitų kūno dalių brėžinių ir iš tikrųjų sukonstravo mechaninį žmogų – robotą! Tas robotas galėjo atsisėsti, pamojuoti rankomis, judinti galvą, išsižioti ir užsičiaupti.

Leonardas da Vinčis mirė 1519 m. Jis tikrai buvo žmogus, aplenkęs savo laikmetį.

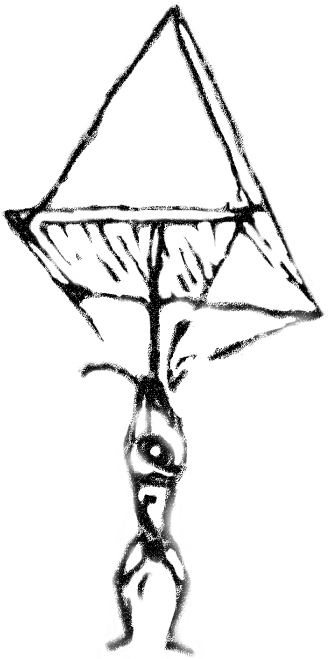

Leonardo da Vinčio parašiuto piešinys.

Klausimai Leonardas da Vinčis

1. Kas buvo Leonardas da Vinčis?

   (A) Ūkininkas

   (B) Gydytojas

   (C) Skulptorius

   (D) Statybininkas

2. Kokia vaikystės patirtis galbūt padėjo Leonardui da Vinčiui tapti išradėju?

   (A) Kelionė su tėvu į Paryžių.

   (B) Gyvulių ir vabzdžių stebėjimas.

   (C) Meno galerijų lankymas.

   (D) Spalvų maišymas darant dažus.

3. Kuo buvo žymus Veročio?

   1 _____

1
0

4. Leonardas da Vinčis daug ko išmoko iš Veročio. Parašyk **du** dalykus, kuriuos jis išmoko, ir paaiškink, kaip jie jam padėjo tolesniame gyvenime.

3 2 1 0

3

5. Ką žodžiai „ištroškęs žinių“ pasako tau apie Leonardą da Vinčį?

A Jis norėjo žinoti kiek galima daugiau.

B Jis turėjo daugybę sumanymų, kaip padaryti daiktus.

C Jis buvo talentingas dailininkas ir skulptorius.

D Jis turėjo ateities pasaulio viziją.

6. Kodėl žmonėms šiandien svarbūs Leonardo da Vinčio užrašai?

1 0

1

7. Kodėl Leonardas da Vinčis nepamatė, kaip naudojami daugelis jo išradimų?

(A) Jis buvo labai užsiėmęs, nes išradinėjo daugybę naujų dalykų.

(B) Jis buvo ne tik išradėjas, bet ir dailininkas.

(C) Jis mirė anksčiau nei daugelis jo išradimų buvo įgyvendinti.

(D) Jis niekam neleido jų įgyvendinti.

8. Pateik **vieną** pavyzdį to, ką Leonardas da Vinčis tyrinėjo gamtoje. Paaiškink, kaip tai padėjo jam kurti savo išradimus.

2

_____

_____

_____

_____

2
1
0

9. Kelintais metais pirmą kartą buvo panaudotas parašiutas?

(A) 1452

(B) 1519

(C) 1783

(D) 1800

10. Straipsnyje sakoma, kad Leonardas da Vinčis buvo žmogus, pralenkęs savo laikmetį. Pateik **vieną** pavyzdį iš to, ką jis padarė, ir paaiškink, kaip tai parodo, jog jis buvo pralenkęs savo laikmetį.

2 1 0

2

11. Kuris iš šių variantų labiausiai tiktų būti kitu pasakojimo pavadinimu?

A Leonardas da Vinčis – pasaulinio garso šaltkalvis.

B Leonardas da Vinčis – žmogus, gyvenęs Italijoje.

C Leonardas da Vinčis – pasaulinio garso dailininkas.

D Leonardas da Vinčis – žmogus, turintis daug idėjų.

12. Ką autorius galvoja apie Leonardą da Vinčį? Kad lengviau būtų paaiškinti, remkis tuo, ką perskaitei straipsnyje.

2 1 0

2

Vertinimo instrukcijos

4

VERTINIMO INSTRUKCIJOS

Siekiant tinkamai įvertinti mokinių skaitymo gebėjimus, tyrime PIRLS naudojami testų sąsiuviniai, kurių kiekvieną sudaro du užduočių blokai, vieną jų sudaro grožinis, kitą informacinis tekstas su teksto suvokimo klausimais. Tyrimo metu kiekvienam ketvirtos klasės mokiniui buvo pateiktas vienas dviejų dalių testų sąsiuvinis, kurio kiekvienos dalies užduotims atlikti buvo skiriama po 40 minučių.

Mokinių gebėjimas suvokti tekstą yra vertinamas naudojant dviejų tipų teksto suvokimo klausimus – pasirenkamojo atsakymo ir atvirojo atsakymo.

Pasirenkamojo atsakymo klausimuose mokiniams yra pateikiami keturi atsakymų variantai, iš kurių teisingas yra tik vienas. Kiekvienas toks klausimas yra vertas vieno taško. Pasirenkamojo atsakymo klausimai sudaro iki pusės visų vertinimo taškų. Kadangi mokiniai, pasirinkdami iš pateiktų atsakymo variantų, negali pateikti paaiškinimų ar pagrindžiančių argumentų, šio tipo klausimų galimybės įvertinti mokinių gebėjimą interpretuoti tekstą yra ribotos.

Atsakydami į atvirojo atsakymo klausimus mokiniai turi savarankiškai parengti atsakymą ir jį įrašyti. Tokio tipo klausimai gali būti verti vieno, dviejų arba trijų taškų, priklausomai nuo to, kiek išsamus turi būti atsakymas ir kurį teksto suvokimo gebėjimą klausimas vertina. Atvirojo atsakymo klausimai gali būti naudojami bet kuriam suvokimo procesui įvertinti. Jie ypač tinka vertinti aukštesniojo lygmens suvokimo gebėjimus, kai mokiniai turi argumentuoti ir paaiškinti atsakymą, remdamiesi savo bendromis žiniomis ir patirtimi.

Rengiant teksto suvokimo klausimus atsižvelgiama į tai, kurio tipo klausimas testą atliekantiems mokiniams leidžia geriausiai pademonstruoti savo skaitymo suvokimo gebėjimus.

Vertinant ketvirtų klasių mokinių pasiekimus, svarbu, kad klausimų lingvistinės ypatybės atitiktų mokinių raidos etapą. Todėl klausimai formuluojami aiškiai ir glaustai. Galimi atsakymų variantai taip pat formuluojami glaustai, kad mokiniai juos galėtų kuo lengviau perskaityti. Siekiama, kad neteisingi atsakymų variantai skambėtų įtikinamai, bet nebūtų klaidinantys. Mokiniams, kurie į tokio formato klausimus galbūt atsako pirmą kartą, testo pradžioje reikėtų paaiškinti ir pateikti klausimo pavyzdį, parodantį, kaip pažymėti atsakymą.

Formuluojant atvirojo atsakymo klausimus, siekiama pateikti pakankamai informacijos, kad mokiniai galėtų aiškiai suprasti, kokio pobūdžio atsakymo tikimasi. Vertinant mokinių atsakymus į atvirojo tipo klausimus, susitelkiama ties tuo, kaip gerai mokiniai suvokia tekstą, o ne į tai, ar jie geba taisyklingai rašyti. Taip pat atsižvelgiama į įmanomas alternatyvias interpretacijas, jei jos yra pakankamai pagrįstos remiantis tekstu. Todėl skirtingi dviejų mokinių atsakymai į tą patį klausimą gali būti įvertinti vienodai.

Tyrimo PIRLS bendrosios vertinimo instrukcijos

Mokinių atsakymai į atviruosius klausimus vertinami pagal instrukcijose pateiktus kriterijus, paaiškinančius, už kokius specifinius atsakymų į klausimus aspektus skiriamas tam tikras taškų skaičius. Kiekvieno atvirojo tipo klausimo atsakymai vertinami pagal unikalias instrukcijas, kurios turi ir bendrų bruožų. Pavyzdžiui, mažiausiu taškų skaičiumi – 0 taškų – vertinami tie atsakymai, kurie rodo, kad tekstas arba klausimas suprastas neteisingai, arba atsakyme pateikta tokia neaiški informacija, jog nėra pagrindo skirti taškų.

Rengiant vertinimo instrukcijas, buvo siekiama dviejų svarbiausių tikslų:

1) kaip įmanoma konkrečiau apibrėžti kriterijus, kad visų šalių mokinių atsakymai būtų vertinami vienodai, ir

2) atsakymus sugrupuoti pagal pasiekimų lygmenis priklausomai nuo skiriamų taškų skaičiaus.

Vertinant reikia lanksčiai vadovautis bendro-

siomis ir unikaliosiomis atsakymų vertinimo instrukcijomis, taip pat instrukcijose pateikiamais realiais mokinių atsakymų pavyzdžiais, kurie parodo galimų atsakymų į konkretų klausimą įvairovę.

Instrukcijose nurodoma, kas turi būti pateikta atsakyme, kad visiems būtų aišku, jog mokinys padarė tinkamą išvadą. Mokinių atsakymuose vertintojai turėtų ieškoti suvokimo įrodymų, o ne būtinai konkretumo ir tikslumo. Kadangi mokiniai į kiekvieną klausimą gali atsakyti labai įvairiai, daugeliu atvejų būtų nesąžininga reikalauti konkretaus atsakymo, norint už atsakymą skirti tam tikrą taškų skaičių.

Toliau pateiktose bendrosiose vertinimo instrukcijose (žr. *4.1, 4.2 ir 4.3 lenteles*) nurodoma, už kokį atsakymą skiriamas atitinkamas taškų skaičius (1, 2, 3 ar 0 taškų). Remiantis šiomis bendrosiomis vertinimo instrukcijomis, buvo parengtos unikalios mokinių atsakymų į kiekvieno atvirojo tipo klausimą vertinimo instrukcijos.

4.1 lentelė. Bendrosios atsakymų į vienu tašku vertinamus klausimus vertinimo instrukcijos

Teisingas atsakymas (1 taškas)
Klausime nagrinėjamas teksto aspektas visiškai suvoktas. Pateikti visi elementai, kurių reikalaujama. Ar atsakymai tikslūs, sprendžiama remiantis tekste pateikta informacija arba išdėstytomis mintimis.
Neteisingas atsakymas (0 taškų)
Klausime nagrinėjamas teksto aspektas nesuvoktas. Bandyta pateikti kai kuriuos arba visus klausime reikalaujamus elementus. Nepaisant to, remiantis tekste pateikta informacija arba išdėstytomis mintimis, atsakymas vertinamas kaip neteisingas. Gali būti, kad juose nurodomos mintys arba informacija yra pernelyg neaiškios arba nesusijusios su klausimu, todėl atsakymas negali būti laikomas teisingu. Už nesuprantamus atsakymus taip pat skiriama 0 taškų. Šiai kategorijai priskiriami ir nubraukti bei ištrinti, neįskaitomi ir nesusiję su užduotimi atsakymai bei įvairiausi piešiniai ir brėžiniai.

4.2 lentelė. Bendrosios atsakymų į dviem taškais vertinamus klausimus vertinimo instrukcijos

Teisingas atsakymas (2 taškai)
Klausime nagrinėjamas teksto aspektas visiškai suvoktas. Pateikti visi elementai, kurių reikalaujama. Kai reikia, atsakymu pademonstruojamas aukštesnis nei pažodinis teksto suvokimo lygmuo ir pateikiamos tekstą atitinkančios interpretacijos, išvados ar vertinimai. Galimi ir tokie atsakymai, kuriuose, pagrindžiant teksto interpretaciją, išvadą arba vertinimą, pateiktos išsamios ir tikslios mintys arba informacija iš teksto.
Iš dalies teisingas atsakymas (1 taškas)
Klausime nagrinėjamas teksto aspektas suvoktas tik iš dalies. Atsakyme gali būti nurodyti kai kurie, bet ne visi, klausime reikalaujami elementai. Arba gali būti pateikti visi elementai, kurių reikalaujama, tačiau matyti, kad suvokta tik tiesioginė prasmė, nors klausime prašoma interpretuoti, padaryti išvadą arba paaiškinti abstraktesnę idėją. Jei klausime prašoma paaiškinti interpretaciją, išvadą arba vertinimą, atsakymas gali būti nepakankamai pagrįstas tekstu arba jame pateikiama tik nesusijusi arba neaiški informacija.
Neteisingas atsakymas (0 taškų)
Klausime nagrinėjamas teksto aspektas nesuvoktas. Bandyta pateikti kai kuriuos arba visus klausime reikalaujamus elementus, tačiau remiantis tekste pateikta informacija arba išdėstytomis mintimis, atsakymas vertinamas kaip neteisingas. Gali būti, kad atsakyme išvis nėra klausime reikalaujamų elementų. Neteisingais atsakymais laikomi ir tokie, kuriuose išdėstomos pernelyg neaiškios arba nesusijusios su klausimu mintys arba informacija, kuri neatskleidžia gebėjimo suvokti nagrinėjamą tekstą. Už nesuprantamus atsakymus taip pat skiriama 0 taškų. Šiai kategorijai priskiriami ir nubraukti bei ištrinti, neįskaitomi ir nesusiję su užduotimi atsakymai bei įvairiausi piešiniai ir brėžiniai.

4.3 lentelė. Bendrosios atsakymų į trimis taškais vertinamus klausimus vertinimo instrukcijos

Teisingas atsakymas, demonstruojantis gilų teksto suvokimą (3 taškai)
Klausime nagrinėjamas teksto aspektas yra giliai suvoktas. Pateikti visi elementai, kurių reikalaujama. Kai reikia, atsakymu pademonstruojamas idėjų ir gana sudėtingos, abstrakčios ar esminės pagrindinei teksto temai informacijos suvokimas. Atsakymu pademonstruojamas aukštesnis nei pažodinis teksto suvokimo lygmuo, pateikiamos tekstu grindžiamos išvados, interpretacijos arba vertinimai.
Teisingas atsakymas, demonstruojantis pakankamą teksto suvokimą (2 taškai)
Klausime nagrinėjamas teksto aspektas yra pakankamai suvoktas. Pateikti visi elementai, kurių reikalaujama, tačiau nepateikta įrodymų, kad mokinys suvokė sudėtingas ar abstraktesnes teksto idėjas ar informaciją. Arba atsakymu pademonstruojamas aukštesnis nei pažodinis teksto suvokimas, tačiau pateikiamos išvados, interpretacijos arba vertinimai neįtikinamai pagrindžiami tekstu.
Teisingas atsakymas, demonstruojantis minimalų teksto suvokimą (1 taškas)
Klausime nagrinėjamas teksto aspektas suvoktas minimaliai. Gali būti nurodyti kai kurie, bet ne visi, klausime reikalaujami elementai. Atsakymu pademonstruojamas tik tam tikrų teksto idėjų ar informacijos pažodinis supratimas, tačiau jos tarpusavyje nesusiejamos, nors klausime to prašoma. Kai klausime prašoma išvadą ar interpretaciją paremti tekstu, atsakymai apima tik netinkamus ar nesusijusius tekstu paremtus įrodymus.
Neteisingas atsakymas (0 taškų)
Klausime nagrinėjamas teksto aspektas nesuvoktas. Bandyta pateikti kai kuriuos klausime reikalaujamus elementus, tačiau, remiantis tekste pateiktomis idėjomis ar informacija, šie atsakymai laikomi netiksliais arba netinkamais. Arba atsakyme išvis nėra klausime reikalaujamų elementų. Neteisingais atsakymais laikomi ir tokie, kuriuose išdėstomos pernelyg neaiškios arba nesusijusios su klausimu mintys arba informacija, kuri neatskleidžia gebėjimo bent minimaliai suvokti nagrinėjamą tekstą. Už nesuprantamus atsakymus taip pat skiriama 0 taškų. Šiai kategorijai priskiriami ir nubraukti bei ištrinti, neįskaitomi ir nesusiję su užduotimi atsakymai bei įvairiausi piešiniai ir brėžiniai.

Vertinimo kokybę užtikrinantys aspektai

PIRLS tyrime ypatingai daug dėmesio skiriama tyrimo rezultatų kokybei. Kadangi atvirieji klausimai sudaro nemažą tyrimo dalį, atsakymų vertinimas taškais turi būti *patikimas* ir *validus*.

Patikimumas

PIRLS tyrimo vertinimo procese labai svarbu užtikrinti, kad visi vertintojai vienodai įvertintų mokinių atsakymus į tą patį klausimą. Nors vertintojai gali nesutikti su kai kuriomis vertinimo instrukcijų detalėmis, jie privalo nuosekliai laikytis kiekvienos vertinimo instrukcijos specifinių nurodymų, kad būtų užtikrinta aukščiausia bendro vertinimo proceso kokybė.

Validumas

Vertinant atsakymus į atvirojo tipo klausimus, patikimumo ir validumo aspektai persipina. Jeigu vertinimas nėra patikimas, jį galima laikyti nevalidžiu. Tačiau taip pat pravartu atsižvelgti ir į keletą kitų aspektų.

Pirmiausia svarbu, kad visi vertintojai suprastų, jog PIRLS tyrimu vertinami skaitymo suvokimo, o ne rašymo gebėjimai. Taigi vertinimo instrukcijose aprašytais kriterijais vadovaujamasi tik vertinant mokinių gebėjimą suvokti nagrinėjamą tekstą, jie neapima mokinių rašymo gebėjimų. Kai kurie mokiniai, gavę daugiausia taškų už atsakymą į konkretų klausimą, būna parašę atsakymus „griozdiškais“ sakiniais, su rašybos klaidomis arba netinkamai parinkę žodžius. To galima tikėtis, nes užduotims atlikti skiriama nedaug laiko, ir mokiniai neturi galimybės ilgiau pamąstyti ir ištaisyti klaidas. Jeigu atsakyme išdėstytos mintys atskleidžia, kad klausimas suvoktas, nepaisant rašymo kokybės, turi būti skiriamas instrukcijoje nurodytas taškų skaičius. Taip pat svarbu atsižvelgti į tai, jog gali pasitaikyti atsakymų, įrodančių, kad tekstas suvoktas, tačiau nenurodyti klausime reikalaujami elementai. Tokiais atvejais svarbu laikytis vertinimo instrukcijų ir nepaisyti įdomių, netgi įžvalgių atsakymų, jeigu neatsakoma į klausimą.

Paskutinis validumo aspektas susijęs su tuo, kad vertintojui gali tekti vertinti visus to paties mokinio atsakymus iš eilės. Tada reikia pasistengti vertinti kiekvieną atsakymą atskirai, neatsižvelgiant į tai, koks įspūdis apie mokinio gebėjimus suvokti tekstą susidarė vertinant kitus to mokinio atsakymus. Pavyzdžiui, jeigu mokinys daugeliu atsakymų pademonstravo bent jau patenkinamą gebėjimą suvokti tekstą, o paskui parašė dviprasmišką atsakymą, vertintojas neturėtų daryti prielaidos, kad tuo atsakymu parodytas toks pat suvokimo lygis. Kad vertintojas nesusidarytų klaidingo įspūdžio apie bendrus mokinio teksto suvokimo gebėjimus, būtų geriausia, jeigu jis kiekvieną testo sąsiuvinyje pateiktą atsakymą vertintų lyg pateiktą vis kito mokinio.

Prieštaringi įrodymai mokinių atsakymuose

Kartais gali pasitaikyti atsakymų, kuriuose nurodyti visi klausime reikalaujami elementai (tad lyg ir teisinga būtų skirti nurodytą taškų skaičių), tačiau pateikta ir netikslios arba nesusijusios su tekstu informacijos. Tokiais atvejais taikoma bendra taisyklė – nekreipti dėmesio į netikslią arba nesusijusią atsakymo dalį ir skirti taškus remiantis tiksliąja atsakymo dalimi. Tačiau egzistuoja ir kelios išimtys. Viena jų – **kai netikslioji arba nesusijusioji atsakymo dalis tiesiogiai prieštarauja tiksliajai daliai**. Kita išimtis – **atsakymai, kuriuose netikslioji dalis gerokai nusveria tiksliojoje dalyje parodytą supratimą**. Tokiais atvejais galima spręsti, kad mokinys tiesiog nėra tikras, kaip atsakyti, ir mėgina pateikti įvairius atsakymus, todėl nedera skirti didžiausio galimo taškų skaičiaus. Atkreipkite dėmesį, kad kai kurių klausimų vertinimo instrukcijose aiškiai nurodyta, kad negalima skirti taškų, jeigu greta teisingų atsakymų pateikta ir neteisingos ar papildomos informacijos.

Klausimų pasiskirstymas pagal tarptautinius skaitymo pasiekimų lygmenis

4.4 lentelė. PIRLS 2016 užduočių klausimų pasiskirstymas pagal tarptautinius skaitymo pasiekimų lygmenis.

Tarptautiniai skaitymo pasiekimų lygmenys	Teksto pavadinimas ir klausimų numeriai
	Tekstas „Milda ir rudoji višta“
Aukščiausias lygmuo	4 kl., 7 kl., 8 kl., 13 kl. (už 2 t.), 13 kl. (už 3 t.), 16 kl.
Aukštas lygmuo	3 kl., 5 kl., 6 kl. (už 2 t.), 9 kl., 10 kl., 13 kl. (už 1 t.), 14 kl. 15 kl.
Vidutinis lygmuo	2 kl., 6 kl. (už 1 t.), 11 kl., 12 kl.
Minimalus lygmuo	1 kl.
	Tekstas „Gėlės ant stogo“
Aukščiausias lygmuo	7 kl. (už 2 t.), 13 kl. (už 2 t.), 13 kl. (už 3 t.)
Aukštas lygmuo	5 kl., 7 kl. (už 1 t.), 8 kl., 9 kl. (už 2 t.), 11 kl., 12 kl. (už 1 t.), 13 kl.
Vidutinis lygmuo	1 kl., 2 kl., 3 kl., 4 kl., 6 kl., 9 kl. (už 1 t.)
Minimalus lygmuo	10 kl.
	Tekstas „Visą gyvenimą trunkanti žaliosios vėžlės kelionė“
Aukščiausias lygmuo	7 kl. (už 2 t.), 9 kl., 11 kl. (už 3 t.), 13 kl., 15 kl.
Aukštas lygmuo	2 kl. (už 2 t.), 3 kl. (už 1 t.), 3 kl. (už 2 t.), 4 kl., 5 kl., 7 kl. (už 1 t.), 8 kl., 10 kl., 11 kl. (už 1 t.), 11 kl. (už 2 t.), 12 kl., 14 kl., 16 kl.
Vidutinis lygmuo	1 kl. (už 1 t.), 2 kl. (už 1 t.), 6 kl.
Minimalus lygmuo	–
	Tekstas „Leonardas da Vinčis“
Aukščiausias lygmuo	4 kl. (už 2 t.), 4 kl. (už 3 t.), 8 kl. (už 2 t.), 10 kl. (už 2 t.)
Aukštas lygmuo	2 kl., 3 kl., 5 kl., 6 kl., 7kl., 8 kl. (už 1 t.), 10 kl. (už 1 t.), 11 kl., 12 kl. (už 2 t.)
Vidutinis lygmuo	4 kl. (už 1 t.), 9 kl.
Minimalus lygmuo	1 kl.

Atsakymų į teksto suvokimo klausimus vertinimo instrukcijos

Šios leidinio dalies tikslas yra pateikti vertintojams pasirenkamojo atsakymo klausimų teisingus atsakymus ir atvirų klausimų vertinimo instrukcijas, kad jie galėtų patikimai ir tinkamai vertinti mokinių atsakymus.

Vertinimo instrukcijos pateikiamos tokia pat tvarka, kaip ir skaitymo užduočių pavyzdžiai: pirma dviejų grožinių testų, o po to – dviejų informacinių tekstų. Kiekvieno teksto klausimų vertinimo instrukcijos pateikiamos atskirai, po teksto pavadinimo nurodant skaitymo tikslą (*įgyti literatūrinės patirties* arba *gauti ir panaudoti informaciją*).

Užduočių klausimų vertinimo instrukcijos pateikiamos lentelėse, kuriose rasite tokias skiltis:

1) „Nr.“ – atitinkamos užduoties (grožinio ar informacinio teksto) klausimo numeris;

2) „Skaitymo gebėjimai“ – atitinkamu užduoties klausimu vertinamas vienas iš nurodytų keturių skaitymo gebėjimų:

- *sutelkti dėmesį ir rasti aiškiai pateiktą informaciją;*
- *daryti tiesiogines išvadas;*
- *interpretuoti ir integruoti idėjas bei informaciją;*
- *ištirti ir įvertinti teksto turinį bei detales.*

3) „Teisingas atsakymas / Vertinimo kriterijai ir atsakymų pavyzdžiai“ – teisingo pasirenkamojo atsakymo raidė (A, B, C arba D) / unikalūs atvirojo tipo klausimų teisingų, iš dalies teisingų ir neteisingų atsakymų vertinimo kriterijai ir galimų teisingų, iš dalies teisingų bei neteisingų atsakymų pavyzdžiai. Šioje skiltyje taip pat gali būti pateikta vertintojams skirtų pastabų.

„Milda ir rudoji višta“. Vertinimo instrukcijos

Skaitymo tikslas: įgyti literatūrinės patirties

Nr.	Skaitymo gebėjimai	Teisingas atsakymas / Vertinimo kriterijai ir atsakymų pavyzdžiai
1 kl.	Sutelkti dėmesį ir rasti aiškiai pateiktą informaciją	B
2 kl.	Ištirti ir įvertinti teksto turinį bei detales	D
3 kl.	Daryti tiesiogines išvadas	**Teisingas atsakymas (1 taškas):** Nurodyta, kad visos kitos vištos ją baksnoja snapu, arba kad ji negali kaptelėti kitoms, arba kad jai taikomos blogiausios sąlygos. Pavyzdžiai: • *Visos kitos vištos gali jai kaptelėti.* • *Ji negali kaptelėti kitoms vištoms.* • *Jai nuolat vadovauja kitos.* • *Vištų lyderė nesiliauja jos vaikyti.* • *Nes pietums ji gauna prasčiausius maisto likučius.* **Neteisingas atsakymas (0 taškų):** Atsakymas rodo hierarchijos (tvarkos pagal svarbą) nesupratimą arba jis yra neaiškus, nesusijęs su tekstu arba pakartoja klausimo žodžius. Pavyzdžiai: • *Ji galbūt serga.* • *Visos kitos vištos jai vadovauja.* • *Nes reikia nueiti ilgą kelią, kad taptų lydere.* • *Nes vištoms patinka valdinga lyderė.*
4 kl.	Interpretuoti ir integruoti idėjas bei informaciją	**Teisingas atsakymas (1 taškas):** Pademonstruotas supratimas, kad rudoji višta yra hierarchijos viršuje (aukščiausioje vietoje pagal svarbą), arba yra vadė, arba galvoja, kad ji yra geresnė. Pavyzdžiai: • *Ši višta užima aukščiausią vietą pagal svarbą.* • *Ši višta yra valdinga.* • *Ji nenori klausyti Mildos, nes čia ji yra vadė.* • *Vien tam, kad parodytų esanti geresnė už Mildą.* • *Rudoji višta mano, kad ji geriausia.* • *Rudoji višta mano galinti krėsti išdaigas, nes ji yra drąsiausia ir stipriausia.* **Neteisingas atsakymas (0 taškų):** Atsakymas rodo rudosios vištos ketinimų nesupratimą. Jis gali būti neaiškus, nesusijęs su tekstu arba pakartoja klausimo žodžius. Pavyzdžiai: • *Vištai nepatinka būti narve.* • *Višta nori visą naktį būti lauke.* ➲

Nr.	Skaitymo gebėjimai	Teisingas atsakymas / Vertinimo kriterijai ir atsakymų pavyzdžiai
4 kl.	Interpretuoti ir integruoti idėjas bei informaciją	• *Ši višta yra išdykusi.* • *Ji nemėgsta Mildos.* • *Ji nenori grįžti į narvą.* • *Ji nenori klausyti Mildos.* • *Višta nori, kad Milda ją vytųsi.*
5 kl.	Daryti tiesiogines išvadas	A
6 kl.	Sutelkti dėmesį ir rasti aiškiai pateiktą informaciją	**Teisingas atsakymas (2 taškai):** Įvardyti du iš nurodytų elementų: • Vištos sugavimas. • Maisto įdėjimas į narvą / vištos priviliojimas maistu. • Dangčių daužymas vieno į kitą / triukšmo kėlimas (kad višta išsigąstų). • Vištos vijimasis. **Iš dalies teisingas atsakymas (1 taškas):** Nurodytas vienas iš minėtų elementų. **Neteisingas atsakymas (0 taškų):** Nurodyta sėkminga strategija arba atsakymas yra neteisingas. Jis gali būti neaiškus, nesusijęs su tekstu arba pakartoja klausimo žodžius. Pavyzdžiai: • *Milda pasigamina pelėdą ir išgąsdina rudąją vištą.* • *Milda palieka vištą visą naktį lauke.* • *Simas padeda Mildai.* • *Ji išgąsdina vištą.* • *Panaudoja sparnus.* • *Palieka ją lauke per naktį.*
7 kl.	Sutelkti dėmesį ir rasti aiškiai pateiktą informaciją	C
8 kl.	Ištirti ir įvertinti teksto turinį bei detales	**Teisingas atsakymas (1 taškas):** Pademonstruotas supratimas, kad (net ir žuvus rudajai vištai) situacija bus tokia pati; Mildos problemos nebus išspręstos; kita višta kels tokių pačių bėdų / problemų arba elgsis / bus erzinanti lygiai tiek pat, kiek ir rudoji višta. Pavyzdžiai: • *Ratas suksis ir toliau, tad nėra prasmės leisti lapei sumedžioti vištą.* • *Tai reiškia, kad net ir žuvus rudajai vištai kita pagal svarbą višta irgi elgsis taip pat.* • *Tiesiog bus kita višta, kuri erzins Mildą.* • *Jis nori pasakyti, kad jei rudoji višta žūtų, kita pagal svarbą višta būtų tokia pati kaip ir rudoji višta.* • *Rudosios vištos vietą užimtų kita višta, kuri elgtųsi taip pat.* • *Jis nori pasakyti, kad kita višta elgsis lygiai taip pat, kaip elgėsi ir rudoji višta.* • *Mildos problemos nebūtų išspręstos.*

Nr.	Skaitymo gebėjimai	Teisingas atsakymas / Vertinimo kriterijai ir atsakymų pavyzdžiai
8 kl.	Ištirti ir įvertinti teksto turinį bei detales	**Neteisingas atsakymas (0 taškų):** Nurodyta arba nenurodyta, kad vietoje rudosios vištos lydere taps kita višta, bet nepademonstruotas supratimas, kad ši tendencija ar problema tęsis ir toliau. Pavyzdžiai: • *Antroji pagal svarbą višta taps pirmąja višta.* • *Vade taps kita višta.* • *Tai reiškia, kad ims vadovauti kita višta.* • *Jei nebeliks rudosios vištos, ją pakeis nauja lyderė.* • *Jos vietą užims antra pagal drąsą ir stiprumą višta.* • *Tai reiškia, kad rudoji višta bus nužudyta.* • *Kad tai nieko nepakeis (per daug aptaku).* • *Tėvas vadovauti paskirs kitą vištą.*
9 kl.	Daryti tiesiogines išvadas	D
10 kl.	Sutelkti dėmesį ir rasti aiškiai pateiktą informaciją	B
11 kl.	Daryti tiesiogines išvadas	C
12 kl.	Interpretuoti ir integruoti idėjas bei informaciją	A
13 kl.	Interpretuoti ir integruoti idėjas bei informaciją	**Teisingas atsakymas, demonstruojantis gilų teksto suvokimą (3 taškai):** Pademonstruotas supratimas apie tai, kokia buvo Milda – nurodyta bent viena jos savybė, jausmas arba požiūris, paremtas dviem skirtingais ir tinkamais pavyzdžiais **ARBA** dvi savybės / jausmai / požiūriai ir pateikti du pavyzdžiai (po pavyzdį kiekvienai paminėtai savybei). Toliau pateiktos galimos savybės ir veiksmai, tačiau Milda yra įvairialypė asmenybė, tad gali būti priimtini ir kiti atsakymai, jei jie bus tinkamai pagrįsti. Pavyzdžiai: • *Milda yra ryžtinga, nes ji nepasiduoda, kai rudoji višta elgiasi kaprizingai, ir ji vis bando skirtingus būdus įvilioti vištą į narvą.* • *Milda yra nekantri, nes užtrenkia vištos narvo duris ir piktai įsiveržia į virtuvę.* • *Ji yra gudri, nes jai kyla mintis panaudoti sparnus ir ji bando privilioti vištą į narvą į jį įdėdama vištos mėgstamiausią maistą.* • *Ji atsakinga, nes pasirūpina, kad vištos būtų saugios, ir kūrybinga, nes sugalvoja planą panaudoti pelėdą.* • *Milda yra protinga, nes įviliojo vištą į narvą. Milda nepasiduoda, nes bando iš naujo 4 ar 5 kartus.*

Nr.	Skaitymo gebėjimai	Teisingas atsakymas / Vertinimo kriterijai ir atsakymų pavyzdžiai
13 kl.	Interpretuoti ir integruoti idėjas bei informaciją	Galimos savybės ir veiksmai • Gudri / sumani, protinga, išradinga: sugalvoja kūrybingus problemos sprendimus. • Ryžtinga, nesusitaikanti su nesėkme: nepasiduoda tol, kol jai pasiseka; ją erzina vištos elgesys. • Sąžininga: kasdien vykdo savo pareigas. • Smalsi, įsigilinanti: užduoda klausimus, kad suprastų problemą. **Teisingas atsakymas, demonstruojantis pakankamą teksto suvokimą (2 taškai):** Pademonstruotas supratimas, kokia yra Milda, susiejant savybę / jausmą / požiūrį su vienu tinkamu pavyzdžiu. Pavyzdys: • *Ji yra susierzinusi ir pyksta ant vištos. Ji nori, kad višta darytų kaip liepta.* **Teisingas atsakymas, demonstruojantis minimalų teksto suvokimą (1 taškas):** Nurodyta viena arba daugiau Mildos savybių / jausmų / požiūrių (pvz., ryžtinga, gudri) ir tik vienas neaiškus pavyzdys arba pavyzdys visai nenurodytas. Atsakyme neužsimenama apie prieštaringas savybes ar elgseną. Pavyzdžiai: • *Ji gudri ir protinga.* • *Ji sugalvoja daug gerų idėjų.* • *Ji bando vėl ir vėl.* • *Ji supyksta ir susierzina.* **Neteisingas atsakymas (0 taškų):** Atsakyme nėra apibūdinta savybė / jausmas / požiūris. Jame gali būti nurodytos nesusijusios savybės, jis gali būti neaiškus, nesusijęs su tekstu, arba pakartoti klausimo žodžius. Pavyzdžiai: • *Ji yra gera / maloni / paslaugi* (per daug neapibrėžta). • *Ji daro daug gerų dalykų.* • *Ji yra rūpestinga, gudri, graži, miela, mylinti* (nesusijusios savybės). • *Ji pikta ir besišypsanti* (prieštarauja viena kitai). • *Ji pikta ir laiminga* (prieštarauja viena kitai). • *Jai patinka tai, ką ji daro* (neteisinga).
14 kl.	Interpretuoti ir integruoti idėjas bei informaciją	**Teisingas atsakymas (1 taškas):** Nurodytas gudrus Mildos planas, vištos išgelbėjimas / išgąsdinimas, arba tai, kad Milda nubaidė pelėdą. Pavyzdžiai: • *Ji apgavo vištą, todėl višta Mildą ėmė laikyti geresne.* • *Milda apsimetė, kad išgelbėjo vištą.* • *Rudoji višta pagalvojo, kad Milda ją išgelbėjo.* • *Višta galvoja, kad Milda yra drąsi.* • *Ji išgelbėjo rudąją vištą nuo pelėdos.* • *Ji nubaidė pelėdą.* • *Ji išgąsdino rudąją vištą.*

Nr.	Skaitymo gebėjimai	Teisingas atsakymas / Vertinimo kriterijai ir atsakymų pavyzdžiai
14 kl.	Interpretuoti ir integruoti idėjas bei informaciją	**Neteisingas atsakymas (0 taškų):** Atsakymas yra neaiškus, nesusijęs su tekstu arba pakartoja klausimo žodžius. Jame gali būti pateiktas pažodinis vištų hierarchijos paaiškinimas. Pavyzdžiai: • *Milda vadovauja.* • *Milda yra valdinga.* • *Nes taip liepė Simas.*
15 kl.	Interpretuoti ir integruoti idėjas bei informaciją	**Teisingas atsakymas (1 taškas):** Nurodyta, kad višta elgsis gerai. Pavyzdžiai: • *Ji tiesiog tupės ir lauks, kol Milda ją paims.* • *Ji nesispyriodama įeis į narvą.* • *Ji eis į narvą paskui kitas vištas.* • *Ji prisimins, ką padarė, ir liks savo vietoje.* • *Ji įeis į narvą kartu su kitomis.* • *Ji iš karto įeis vidun.* • *Ji bus paklusni.* **Neteisingas atsakymas (0 taškų):** Atsakymas yra neaiškus, nesusijęs su tekstu arba pakartoja klausimo žodžius. Pavyzdžiai: • *Ji gali ir vėl daryti tą patį.* • *Pabėgs.* • *Višta bus pikta.* • *Ji nepatikės Mildos triuku.* • *Ji norės, kad Milda ją vytųsi.*
16 kl.	Ištirti ir įvertinti teksto turinį bei detales	**Teisingas atsakymas (1 taškas):** Nurodyta, kad Milda sugebėjo išspręsti problemą. Pavyzdžiai: • *Ji rado būdą priversti vištą daryti taip, kaip ji norėjo.* • *Ji apgavo rudąją vištą, kad ši darytų taip, kaip Milda norėjo.* • *Ji rado būdą pamokyti vištą.* • *Ji randa būdą įvilioti vištą į narvą.* • *Nes ji pasiekia, kad višta jos klausytų.* • *Ji randa būdą įvilioti vištą į narvą nepanaudodama jėgos.* **Neteisingas atsakymas (0 taškų):** Atsakymas yra neaiškus, nesusijęs su tekstu arba pakartoja klausimo žodžius. Pavyzdžiai: • *Ji rado sprendimą.* • *Nes istorijoje apie tai ir pasakojama.* • *Pasakojime Milda rado sprendimą.* • *Ji nori draugauti su višta.*

„Gėlės ant stogo“. Vertinimo instrukcijos

Skaitymo tikslas: įgyti literatūrinės patirties

Nr.	Skaitymo gebėjimai	Teisingas atsakymas / Vertinimo kriterijai ir atsakymų pavyzdžiai
1 kl.	Interpretuoti ir integruoti idėjas bei informaciją	B
2 kl .	Daryti tiesiogines išvadas	C
3 kl.	Daryti tiesiogines išvadas	D
4 kl.	Sutelkti dėmesį ir rasti aiškiai pateiktą informaciją	A
5 kl.	Daryti tiesiogines išvadas	D
6 kl.	Daryti tiesiogines išvadas	**Teisingas atsakymas (1 taškas):** Padaryta tinkama išvada, kodėl senelė suriko. Įrodymai: Pademonstruotas supratimas, kad senelė nežinojo, jog už jos lango yra balkonas. Gali tiesiog būti nurodyta, kad ji to nežinojo. Pavyzdžiai: • *Ji nežinojo, kad ten buvo balkonas.* • *Nes ji galvojo, kad jis nukris iš labai aukštai.* **ARBA** atsakyme gali būti susikoncentruojama į tai, kad ji išsigando, jog jos katinas susižeis arba žus. Pavyzdžiai: • *Ji manė, kad katinas nukris.* • *Ji bijojo, kad jis susižeis.* **Neteisingas atsakymas (0 taškų):** Nėra padaryta tinkama išvada, kodėl senelė suriko. Požymiai: Nepademonstruotas supratimas, kad senelė nežinojo, jog už jos lango yra balkonas. Pavyzdžiai: • *Ji manė, kad katinas paspruks.* • *Tai ją išgąsdino.* • *Ji mylėjo savo katiną.*
7 kl.	Interpretuoti ir integruoti idėjas bei informaciją	**Teisingas atsakymas (2 taškai):** Pademonstruotas visiškas teksto suvokimas, integruojant įvairiose teksto vietose pateiktas idėjas, kuriomis remiantis interpretuojami senelės jausmai, siejami su kalnais ir dangumi.

Nr.	Skaitymo gebėjimai	Teisingas atsakymas / Vertinimo kriterijai ir atsakymų pavyzdžiai
7 kl.	Interpretuoti ir integruoti idėjas bei informaciją	Įrodymai: Susiejamas vaizdas, kurį senelė mato iš balkono, su jos namais kaime. Gali būti nurodyta, kad pamačiusi kalnus ir dangų senelė prisiminė savo namus kaime. Pavyzdžiai: • *Nes tai jai priminė jos kaimą.* • *Ji galėjo nesunkiai įsivaizduoti, kad kalnai yra tie patys, kurie buvo ir prie jos ūkio.* • *Ji galvojo apie savo ūkį ir jo ilgėjosi.* **ARBA** atsakyme gali būti nurodyta, kad senelė iš tikrųjų pamatė kaimą, kuriame anksčiau gyveno. Pavyzdys: • *Nes ji norėjo pamatyti kaimą, kuriame ji anksčiau gyveno.* **Iš dalies teisingas atsakymas (1 taškas):** Pademonstruotas dalinis teksto suvokimas apie senelės jausmus, siejamus su kalnais ir dangumi. Įrodymai: Tiksliai apibūdinta, ką senelė jaučia matydama tokį vaizdą iš balkono, arba pateikiamas tinkamas paaiškinimas, kodėl ji taip padarė. Tačiau atsakymas to nesusieja su jos jausmais savo namams kaime. Pavyzdžiai: • *Kalnai buvo gražūs.* • *Kad galėtų matyti kaimo kraštovaizdį.* • *Jai nepatiko stogai.* **Neteisingas atsakymas (0 taškų):** Šie atsakymai nerodo suvokimo apie senelės jausmus, siejamus su kalnais ir dangumi. Įrodymai: Atsakyme nėra tiksliai aprašomi senelės jausmai, susiję su vaizdu, kurį ji mato iš balkono, ir tai nėra susiejama su jos jausmais savo namams kaime. Pavyzdžiai: • *Nes ji buvo pavargusi.* • *Nes per stogus ji nieko nematė.* • *Kad matytų tik kalnus ir dangų* (atsakymas pakartoja klausimo žodžius).
8 kl.	Daryti tiesiogines išvadas	**Teisingas atsakymas (1 taškas):** Padaryta tinkama išvada, kodėl senelė mirktelėjo. Įrodymai: Pademonstruotas supratimas, kad senelė tuo metu suvokė, jog ji gali į miestą atsivežti ir daugiau savo gyvūnų. Gali tiesiog būti nurodyta, kad jai šovė mintis ar kilo planas, arba kad ji suprato, jog berniukas pametėjo gerą mintį. Pavyzdžiai: • *Nes vaikas jai pametėjo gerą mintį.* • *Ji turėjo planą.*

Nr.	Skaitymo gebėjimai	Teisingas atsakymas / Vertinimo kriterijai ir atsakymų pavyzdžiai
8 kl.	Daryti tiesiogines išvadas	• *Ji pagalvojo, kad tai neįprasta idėja.* (PASTABA: „neįprasta“ yra priimtina senelės reakcijos į šią idėją interpretacija, nes šis žodis nereiškia, kad ji šią idėją atmetė.) **ARBA** atsakyme gali būti tiesiog nurodyta, kad senelė pritarė berniuko idėjai. Pavyzdžiai: • *Ji pamanė, taip, tą ir padarysiu.* • *Nes ji sutiko, kad tai geras planas.* **ARBA** atsakyme gali būti nurodyta, kad idėja buvo atsivežti į miestą daugiau gyvūnų. Pavyzdžiai: • *Nes ji pamanė, kad gali atsigabenti savo gyvūnus į miestą.* • *Ji nusprendė atsivežti savo vištas.* **ARBA** atsakyme gali būti tiksliai aprašyta berniuko idėja, kuri paskatino ją mirktelėti ir nusišypsoti. Pavyzdžiai: • *Nes jis pasakė, gal tiesiog eik ir atsivežk savo gyvūnus.* • *Nes berniukas jai pasakė, kad ji gali atsivežti savo gyvūnus į miestą.* **Neteisingas atsakymas (0 taškų):** Nepadaryta tinkama išvada, kodėl senelė sumirksėjo. Įrodymai: Nepademonstruotas supratimas, kad senelei šovė mintis ar kilo planas tą pasakojimo akimirką. Gali būti pateiktas tik neaiškus ar netikslus paaiškinimas. Pavyzdžiai: • *Jai berniukas patiko.* • *Ji pamanė, kad tai bloga mintis.* • *Nes ji buvo laiminga.* • *Ji nusprendė ant stogo auginti žolę.* (PASTABA: tai nėra toji močiutei šovusi mintis ar kilęs planas, kai ji mirktelėjo vaikui.) • *Lyg sakytų ačiū.*
9 kl.	Sutelkti dėmesį ir rasti aiškiai pateiktą informaciją	**Teisingas atsakymas (2 taškai)** Pademonstruotas visiškas supratimas apie tai, kaip senelė pasiekė, kad naujajame bute jaustųsi kaip namuose. Įrodymai: Pateikti bet kurie du iš toliau nurodytų veiksmų, kurių ėmėsi senelė. Pavyzdžiai: • *Senelė Gan ant stogo uždėjo žolę ir į butą atsivežė savo vištas.* • *Ji su savimi atsivežė katiną, o tada nuvyko paimti gyvulių iš savo ūkio.* (PASTABA: katino atsivežimas ir gyvulių atsivežimas laikomi skirtingais veiksmais.) **Iš dalies teisingas atsakymas (1 taškas)** Pademonstruotas dalinis supratimas apie tai, kaip senelė pasiekė, kad naujajame bute jaustųsi kaip namuose.

Nr.	Skaitymo gebėjimai	Teisingas atsakymas / Vertinimo kriterijai ir atsakymų pavyzdžiai
9 kl.	Sutelkti dėmesį ir rasti aiškiai pateiktą informaciją	Įrodymai: Pateiktas tik vienas iš toliau nurodytų veiksmų, kurių ėmėsi senelė. Pavyzdžiai: • *Ji į miestą atsivežė savo katiną.* • *Ji ant stogo pradėjo auginti žolę ir gėles.* • *Ji ant stogo uždėjo žolę. Ji ant stogo pasodino gėlių.* (PASTABA: žolės ir gėlių pasodinimas ant stogo laikomas nuoroda tik į vieną veiksmą.) • *Ji pasodino gėles ant stogo, o pasilenkusi galėjo matyti kalnus.* (PASTABA: kalnų matymas nėra tinkamas veiksmas.) **Neteisingas atsakymas (0 taškų)** Nepademonstruotas supratimas apie tai, kaip senelė pasiekė, kad naujajame bute jaustųsi kaip namuose. Įrodymai: Nepateikta jokių iš toliau nurodytų veiksmų, kurių ėmėsi senelė. Gali būti aprašyti kiti senelės veiksmai, nesusiję su tuo, kaip ji pasiekė, kad naujajame bute jaustųsi kaip namuose. Pavyzdys: • *Ji persikėlė į miestą.* **ARBA** gali būti pateiktas neaiškus ar nelogiškas jos bandymo pasiekti, kad naujajame bute jaustųsi kaip namuose, aprašymas. Pavyzdžiai: • *Ji bandė padaryti taip, kad namai atrodytų kaip jos ūkis.* • *Ji juos atsivežė pas save.* (Atkreipkite dėmesį, kad žodis „juos“ yra per daug neapibrėžtas.) **Veiksmai, kurių ėmėsi senelė, kad naujajame bute jaustųsi kaip namuose:** Su jos gyvūnais susiję veiksmai: • *Ji atsivežė savo gyvūnus.* (Mokiniai gali nurodyti, kad tai vištos, bet nebūtinai.) Su jos katinu susiję veiksmai: • *Ji atsivežė savo katiną.* (Tai gali būti laikoma skirtingu veiksmu nei gyvūnų atsivežimas, nes pasakojime šie du įvykiai įvyko skirtingu metu.) Su jos stogu susiję veiksmai: • *Ji pasodino žolę / gėles ant stogo.* (Galima paminėti ir gėles, ir žolę, bet tai bus laikoma tik vienu veiksmu. Tai gali būti suformuluota ir apibendrintai, pvz., *„Pavertė stogą tokiu, kokį turėjo kaime.“*) • *Ji atsivežė žemės kvapą.* PASTABA VERTINTOJAMS: daugiau nei vienas pavyzdys iš kiekvienos atskiros kategorijos laikytinas tik vienu būdu, kaip senelė pasiekė, kad naujajame bute jaustųsi kaip namuose. Norėdami gauti taškų už du būdus, mokiniai turi nurodyti po vieną pavyzdį iš bent dviejų kategorijų. Mokiniai gali pateikti savais žodžiais suformuluotą kurį nors iš nurodytų veiksmų.

Nr.	Skaitymo gebėjimai	Teisingas atsakymas / Vertinimo kriterijai ir atsakymų pavyzdžiai
10 kl.	Daryti tiesiogines išvadas	**Teisingas atsakymas (1 taškas):** Padaryta tinkama išvada apie senelės jausmus pasakojimo pabaigoje. Įrodymai: Pademonstruotas supratimas, kad pasakojimo pabaigoje savo naujiesiems namams senelė jautė teigiamus jausmus. Pavyzdžiai: • *Ji jautėsi lyg vėl būtų namuose.* • *Ji nusprendė, kad jie jai vis tik patinka.* **Neteisingas atsakymas (0 taškų):** Nepadaryta tinkama išvada apie senelės jausmus pasakojimo pabaigoje. Įrodymai: Nepademonstruotas supratimas, kad pasakojimo pabaigoje savo naujiesiems namams senelė jautė teigiamus jausmus. Gali būti pateikta tik netiksli informacija. Pavyzdžiai: • *Ji jų nemėgsta.* • *Ji jautė namų ilgesį.* • *Nelaiminga, nes pasiilgo savo gyvūnų.* **ARBA** atsakyme gali būti aprašyti kiti pasakojimo aspektai, nepateikiant tikslaus senelės jausmų apibūdinimo. Pavyzdys: • *Ji ant stogo uždėjo žolę.*
11 kl.	Ištirti ir įvertinti teksto turinį bei detales	A
12 kl.	Interpretuoti ir integruoti idėjas bei informaciją	PASTABA: gali būti aprašyta, kokie buvo berniuko jausmai, susiję su senele Gan, arba kokį įspūdį jis apie ją susidarė. Be to, jo jausmai, susiję su senele Gan prieš jai atsikraustant (pvz., nekantriai laukė) netinka apibūdinti jausmus, kuriuos jis jautė, kai ji jau atsikraustė. **Teisingas atsakymas, demonstruojantis gilų teksto suvokimą (3 taškai)** Pademonstruotas gilus suvokimas, integruojant įvairiose teksto vietose pateiktas idėjas, kuriomis remiantis interpretuojami berniuko jausmai senelės Gan atžvilgiu, kai ji pirmą kartą atsikraustė, ir jausmai pasakojimo pabaigoje, o taip pat ir tai, kodėl jo jausmai jos atžvilgiu pasikeitė. Įrodymai: Aprašyti neigiami berniuko jausmai, kai senelė Gan pirmą kartą atsikraustė, ir teigiami jausmai pasakojimo pabaigoje. Be to, paaiškinama, kodėl jo jausmai pasikeitė, remiantis tinkama ir konkrečia pasakojimo informacija. Jo jausmai pabaigoje gali būti numanomi iš paaiškinimo, kodėl jo jausmai pasikeitė. Pavyzdys: • *Iš pradžių jam nepatiko mintis, kad senelė gyvens priešais esančiame bute. Senelė jam pradėjo patikti, kai jis pamatė, kaip smagu, kai aplink yra gyvūnų.* ➲

Nr.	Skaitymo gebėjimai	Teisingas atsakymas / Vertinimo kriterijai ir atsakymų pavyzdžiai
12 kl.	Interpretuoti ir integruoti idėjas bei informaciją	**ARBA** aprašyti empatiški jausmai, kuriuos vaikas galimai jautė senelei Gan, kai ji pirmą kartą atsikraustė ir pasakojimo pabaigoje, o ne jo jausmai jos atžvilgiu, ir paaiškinama, kodėl jo jausmai pasikeitė. • *Iš pradžių jam buvo liūdna dėl senelės Gan, nes ji ilgėjosi savo gyvūnų, bet paskui jis buvo laimingas, nes ir ji buvo laiminga. Jo jausmai pasikeitė, nes ji atsivežė gyvūnus ir jis pamatė, kad ji nebesiilgi namų.* (Atkreipkite dėmesį, kad berniuko jaučiama empatija yra tikėtina remiantis istorijos įvykiais. Jausmų pasikeitimo priežastis taip pat nurodyta.) **Teisingas atsakymas, demonstruojantis pakankamą teksto suvokimą (2 taškai)** Pademonstruotas pakankamas suvokimas apie berniuko jausmus senelės Gan atžvilgiu ir apie tai, kodėl jie pasikeitė. <u>Įrodymai:</u> Aprašyti <u>neigiami</u> berniuko jausmai, kai senelė Gan pirmą kartą atsikraustė, ir <u>teigiami</u> jausmai pasakojimo pabaigoje. Tačiau nepaaiškinta, kodėl jie pasikeitė, arba nurodyta tik neaiški ar labai bendra tokio pokyčio priežastis. <u>Pavyzdžiai:</u> • *Jis nusivylė, kad neatsikraustė vaikai, tačiau pabaigoje ji jam patiko.* • *Iš pradžių jis nekantravo, nes manė, kad atsikraustys vaikai. Paskui nuliūdo, nes tai buvo senelė. Pabaigoje jis buvo laimingas.* • *Jam buvo liūdna, kad ji atsikraustė, bet paskui ji jam patiko, nes jis su ja geriau susipažino* („*su ja geriau susipažino*“ yra neaiškus paaiškinimas, kodėl pasikeitė jo požiūris). **ARBA** aprašytas vienas iš jo jausmų (neigiamas jausmas, kai senelė Gan atsikraustė, **ARBA** teigiamas jausmas pasakojimo pabaigoje) ir paaiškinta, kodėl jausmai pasikeitė. Nepademonstruotas supratimas, kaip neigiamas jausmas po truputį pasikeitė į teigiamą. Tokiuose atsakymuose dažnai aprašyti ir paaiškinti jo jausmai tik pasakojimo pabaigoje. <u>Pavyzdžiai:</u> • *Jis manė, kad ji gali viską, nes ji sugebėjo savo naujuosius namus paversti panašiais į savo ūkį.* • *Pasakojimo pabaigoje ji jam patiko, nes naujuose namuose ji buvo laimingesnė.* • *Berniukas buvo nusivylęs, nes tikėjosi, kad atsikraustys vaikai, bet jo nuomonė pasikeitė, nes jis pamatė, kad ji gali viską.* **Teisingas atsakymas, demonstruojantis minimalų teksto suvokimą (1 taškas):** Pademonstruotas minimalus suvokimas apie berniuko jausmus. <u>Įrodymai:</u> Aprašyti jo neigiami jausmai senelės Gan atžvilgiu, kai ji atsikraustė, **ARBA** teigiami jausmai pasakojimo pabaigoje. <u>Pavyzdžiai:</u> • *Kai ji atsikraustė, jis nusivylė.* • *Pabaigoje ji jam labai patiko.*

Nr.	Skaitymo gebėjimai	Teisingas atsakymas / Vertinimo kriterijai ir atsakymų pavyzdžiai
12 kl.		• *Pasakojimo pradžioje berniukas senelę laikė keista sena dama. Vėliau jis pasakė „Ji gali viską“.* (PASTABA: pirmoji atsakymo dalis yra netiksli, bet atsakymas perteikia supratimą apie teigiamą įspūdį, kurį jis susidarė apie senelę pasakojimo pabaigoje.) **ARBA** paaiškinta, kodėl jo jausmai pasikeitė, bet neaprašyti jokie jausmai. Pavyzdys: • *Jis pamatė, kad ji gali viską.* **Neteisingas atsakymas (0 taškų):** Nepademonstruotas suvokimas apie berniuko jausmus. Įrodymai: Nepateiktas tikslus berniuko jausmų senelės Gan atžvilgiu, jai atsikrausčius arba jo jausmų pasakojimo pabaigoje aprašymas, taip pat nėra paaiškinta, kodėl jo jausmai pasikeitė. **ARBA** jausmai įvardyti, bet nėra nurodyta, ar tokie jausmai senelės Gan atžvilgiu buvo tada, kai ji atsikraustė, ar pasakojimo pabaigoje. Pavyzdžiai: • *Iš pradžių berniukas manė, kad senelė yra keista.* • *Berniukui jos buvo gaila.* • *Jis buvo laimingas.* (PASTABA: šis jausmas nėra susietas su jokia pasakojimo dalimi.)
13 kl.	Ištirti ir įvertinti teksto turinį bei detales	B

„Visą gyvenimą trunkanti žaliosios vėžlės kelionė“. Vertinimo instrukcijos

Skaitymo tikslas: gauti ir panaudoti informaciją

Nr.	Skaitymo gebėjimai	Teisingas atsakymas / Vertinimo kriterijai ir atsakymų pavyzdžiai
1 kl.	Sutelkti dėmesį ir rasti aiškiai pateiktą informaciją	D
2 kl.	Ištirti ir įvertinti teksto turinį bei detales	**Teisingas atsakymas (2 taškai):** Nurodyti du iš šių dalykų: prasikals pro kiaušinio lukštą, išlįs iš lukšto, prasikas iki / išlips į paviršių, pajudės vandens link. Prasikalimas pro lukštą: • *Pramuš kiautą.* • *Įskels lukštą.* Išlindimas iš lukšto: • *Ji išsilaisvins iš kiaušinio.* • *Išsilaisvins iš lukšto.* Prasikasimas: • *Ropšis aukštyn.* • *Naudodamasi savo plaukmenimis išsikapanotų lauk.* • *Prasikas pro smėlį.* • *Išsikas iš lizdo.* Judėjimas link vandens: • *Ji eis į jūrą.* **Iš dalies teisingas atsakymas (1 taškas):** Nurodytas vienas iš minėtų dalykų. **Neteisingas atsakymas (0 taškų):** Nepaminėtas nė vienas iš minėtų dalykų arba atsakymas yra neaiškus, nesusijęs su tekstu arba jame kartojami klausime esantys žodžiai. Pavyzdžiai: • *Prasikals.* • *Lips.* • *Kas.* • *Ji plauks.* • *Ji iškas duobę.* • *Ji daug judės.* • *Jauni vėžliukai.* • *Suaugusieji.*
3 kl.	Daryti tiesiogines išvadas	**Teisingas atsakymas (2 taškai):** Pademonstruotas abiejų klausimo dalių supratimas. Padeda: jauniklę traukia nuo jūros atsispindinti (mėnulio) šviesa / ji keliauja tolyn nuo tamsos. ➲

Nr.	Skaitymo gebėjimai	Teisingas atsakymas / Vertinimo kriterijai ir atsakymų pavyzdžiai
3 kl.	Daryti tiesiogines išvadas	Pavyzdžiai: • *Mėnulio šviesa.* • *Šviesa nuo mėnulio.* • *Atspindys nuo jūros.* • *Spindinti jūra.* • *Vandenyne atsispindinti mėnulio šviesa.* Klaidina: jauniklę klaidina atokiau nuo pakrantės esanti dirbtinė šviesa. Pavyzdžiai: • *Gatvės šviesos.* • *Namų žiburiai.* • *Žmonių uždegama šviesa.* • *Automobilių šviesos.* **Iš dalies teisingas atsakymas (1 taškas):** Atsakymas rodo vienos klausimo dalies supratimą. **Neteisingas atsakymas (0 taškų):** Nepademonstruotas nė vienos klausimo dalies suvokimas. Atsakymas gali būti neaiškus, nesusijęs su tekstu arba pakartoti klausimo žodžius. Pavyzdžiai: • *Saulės šviesa.* • *Šviesa* (neaišku, ar mėnulio, ar gatvės). • *Mėnulis* (nenurodo šviesos). • *Bangos.* • *Vanduo.* • *Vandens vaizdas.* • *Mėnulio atspindys.*
4 kl.	Interpretuoti ir integruoti idėjas bei informaciją	**Teisingas atsakymas (1 taškas):** Nurodyta, kad jaunikliai turi vengti plėšrūnų keliamo pavojaus. Pavyzdžiai: • *Nes juos gali pačiupti krabai, paukščiai ar garniai.* • *Krabai ir paukščiai juos gali nužudyti.* • *Juos gali suėsti.* • *Nes gali nusileisti paukščiai ir juos suėsti.* • *Juos gali pačiupti žuvėdros ir krabai.* • *Tai yra lenktynės dėl išgyvenimo, nes jūrinius vėžlius valgo jūros paukščiai.* • *Dėl plėšrūnų / priešų.* **Neteisingas atsakymas (0 taškų):** Nurodyta, kad jaunikliai turi greitai judėti, bet nepaaiškinta, kodėl; nurodyta, kad juos gali suėsti rykliai; atsakymas yra neaiškus, nesusijęs su tekstu arba pakartoja klausimo žodžius. Pavyzdžiai: • *Jie turi bėgti labai greitai.* • *Jie turi lenktyniauti, jei nori išgyventi* (pakartoja dalį klausimo žodžių).

Nr.	Skaitymo gebėjimai	Teisingas atsakymas / Vertinimo kriterijai ir atsakymų pavyzdžiai
4 kl.	Sutelkti dėmesį ir rasti aiškiai pateiktą informaciją	• *Jie yra ne didesni už graikinį riešutą.* • *Juos suės rykliai.* • *Juos gali suėsti rykliai ir žuvys.* • *Visur tyko krabai.*
5 kl.	Daryti tiesiogines išvadas	B
6 kl.	Sutelkti dėmesį ir rasti aiškiai pateiktą informaciją	**Teisingas atsakymas (1 taškas):** Paminėtas vienas iš šių dalykų: • Plastikas. • Šiukšlės / atliekos / šlamštas. • Tarša. • Šviesos / gatvės šviesos / automobilių šviesos. **Neteisingas atsakymas (0 taškų):** Nurodyti kiti pavojai, neminimi tekste. Atsakymas gali būti neaiškus, nesusijęs su tekstu arba pakartoti klausimo žodžius. Pavyzdžiai: • *Žmonės ant jų užlipa.* • *Medžioklė.* • *Žvejyba tinklais.* • *Rykliai.* • *Nuodai.* • *Nafta.* • *Chemikalai.*
7 kl.	Sutelkti dėmesį ir rasti aiškiai pateiktą informaciją	**Teisingas atsakymas (2 taškai):** Pateikiamas priimtinas atsakymas tiek apie apsaugą nuo paukščių, tiek apie apsaugą nuo ryklių. Apsauga nuo paukščių: nurodyta, kad tamsi kiauto viršaus spalva paslepia vėžlę – ji susilieja su tamsiu vandeniu. • *Žiūrint iš viršaus, tamsi kiauto viršaus spalva susilieja su tamsiu vandeniu.* • *Viršutinė pusė yra tamsi, tad vėžlė susilieja su tamsiu vandeniu.* • *Jis tokios pačios spalvos kaip ir jūra.* • *Ji susilieja su jūra, nes jos kiautas yra juodas.* • *Jis ją užmaskuoja.* • *Jis susilieja su jūra.* • *Jos kiautas yra tamsus, tad susilieja su aplinka.* • *Jos kiautas susilieja su aplinka.* Apsauga nuo ryklių: nurodyta, kad šviesi kiauto apačios spalva paslepia vėžlę – ji susilieja su saulės šviesa. • *Apačia yra balta, tad saulės šviesoje rykliai jos nepastebi.* • *Vėžlės kiauto apatinė dalis yra balta, todėl po vėžle esantis ryklys galvoja, kad vėžlė yra saulės šviesoje.* • *Jis tokios pat spalvos kaip ir saulės šviesa.* • *Kiautas susilieja su vandeniu.* • *Jis ją užmaskuoja.*

Nr.	Skaitymo gebėjimai	Teisingas atsakymas / Vertinimo kriterijai ir atsakymų pavyzdžiai
7 kl.	Sutelkti dėmesį ir rasti aiškiai pateiktą informaciją	**Iš dalies teisingas atsakymas (1 taškas):** Pateikiamas priimtinas atsakymas tik apie apsaugą nuo paukščių arba tik apie apsaugą nuo ryklių. **Neteisingas atsakymas (0 taškų):** Aiškiai nenurodyta, kaip kiauto spalva paslepia vėžlę. Gali būti pateikta tik dalis paaiškinimo, atsakymas gali būti neaiškus, nesusijęs su tekstu arba pakartoti klausimo žodžius. Apsauga nuo paukščių: • *Ji apsaugota nuo paukščių dėl savo tamsios spalvos kiauto.* • *Ji apsaugota nuo paukščių dėl savo kiauto.* • *Ji gali užsimaskuoti žolėje.* • *Viršutinė jos kiauto pusė yra žalia, todėl susilieja su žole ir akmenimis.* Apsauga nuo ryklių: • *Jos kiauto apačia yra balta.* • *Ji apsaugota nuo ryklių dėl savo kieto kiauto.* • *Jis susilieja su jūra.*
8 kl.	Ištirti ir įvertinti teksto turinį bei detales	**Teisingas atsakymas (1 taškas):** Nurodyta, kad miegant, ilsintis arba naktį. Pavyzdžiai: • *Kai miega.* • *Ilsisi.* • *Naktį / nakties metu.* **Neteisingas atsakymas (0 taškų):** Nurodyta bet kuri kita veikla nei nurodyta anksčiau. Atsakymas gali būti neaiškus, nesusijęs su tekstu arba pakartoti klausimo žodžius. Pavyzdžiai: • *Kad pasinertų po vandeniu.* • *Kai ji yra jauna / suaugusi.* • *Kai ieško maisto.* • *Po akmenimis ir iškyšomis.* • *Sausumoje.* • *Kai atsiduria pavojuje.*
9 kl.	Daryti tiesiogines išvadas	C
10 kl.	Sutelkti dėmesį ir rasti aiškiai pateiktą informaciją	**Teisingas atsakymas (1 taškas):** Nurodyta, kad jie minta žalios spalvos maistu. Pavyzdžiai: • *Jūrų žolėmis.* • *Juos žaliais paverčia dumbliai ir jūros dumbliai, kuriuos jie valgo.* • *Jie valgo jūros dumblius.* • *Ji valgo žalios spalvos maistą.* • *Žoles.* • *Jie valgo augalus.* **Neteisingas atsakymas (0 taškų):** Priežastis nepateikta arba ji neteisinga. Atsakymas gali būti neaiškus, nesusijęs su tekstu arba pakartoti klausimo žodžius.

<table>
<tr><th>Nr.</th><th>Skaitymo gebėjimai</th><th>Teisingas atsakymas / Vertinimo kriterijai ir atsakymų pavyzdžiai</th></tr>
<tr><td>10 kl.</td><td>Sutelkti dėmesį ir rasti aiškiai pateiktą informaciją</td><td>Pavyzdžiai:
• Ji turi žalius kūno riebalus.
• Dėl jų ji ir buvo taip pavadinta.
• Jie tampa žali dėl valgomo maisto.
• Ji tampa suaugusi.
• Jos riebalai žali, nes tai žalioji vėžlė.
• Nes ji sena.</td></tr>
<tr><td>11 kl.</td><td>Daryti tiesiogines išvadas</td><td>Teisingas atsakymas, demonstruojantis gilų teksto suvokimą (3 taškai):
Teisingai užpildyti visi 5 langeliai. Žr. paryškintą tekstą toliau pateiktoje lentelėje, kurioje nurodyti priimtini ir nepriimtini atsakymai kiekvienam langeliui.
PASTABA VERTINTOJAMS: Neskirkite taškų, jei šalia teisingo atsakymo pateikta bet kokia neteisinga informacija.
Teisingas atsakymas, demonstruojantis pakankamą teksto suvokimą (2 taškai):
Teisingai užpildyti 4 iš 5 langelių.
Teisingas atsakymas, demonstruojantis minimalų teksto suvokimą (1 taškas):
Teisingai užpildyti 3 iš 5 langelių.
Neteisingas atsakymas (0 taškų):
Teisingai užpildyti 2 iš 5 arba dar mažiau langelių. Atsakymas gali būti neaiškus, nesusijęs su tekstu arba pakartoti klausimo žodžius.
GALIMI ATSAKYMAI:
<table>
<tr><th>Gyvenimo etapas</th><th>Dydis</th><th>Maistas</th></tr>
<tr><td>Buvimo kiaušinyje</td><td>Golfo kamuoliukas
NEPRIIMTINI ATSAKYMAI:
Kamuoliukas
Golfas</td><td>Kiaušinyje yra savų maistinių medžiagų.</td></tr>
<tr><td>Jauniklio</td><td>Graikiškas riešutas
NEPRIIMTINI ATSAKYMAI:
Riešutas</td><td>Krevetės (tinka ir krabai, didžiosios krevetės, vėžiagyviai);
Medūzos; Sraigės / jūrų sraigės
NEPRIIMTINI ATSAKYMAI:
Plastikas; Jūrų dumbliai arba jūrų žolės / Dumbliai / Žuvys</td></tr>
<tr><td>Paauglio</td><td>Kaip lėkštė</td><td>Dumbliai; Jūros žolė / žolė / vėžlių žolė ar jūrų dumbliai; Medūzos
NEPRIIMTINI ATSAKYMAI:
Veja / Ganykla / Žuvys</td></tr>
<tr><td>Suaugusio vėžlio</td><td>1 m / metras
135 kg / kilogramai
NEPRIIMTINI ATSAKYMAI:
1; 135</td><td>Dumbliai ir jūros žolė</td></tr>
</table></td></tr>
</table>

Nr.	Skaitymo gebėjimai	Teisingas atsakymas / Vertinimo kriterijai ir atsakymų pavyzdžiai
12 kl.	Interpretuoti ir integruoti idėjas bei informaciją	C
13 kl.	Interpretuoti ir integruoti idėjas bei informaciją	D
14 kl.	Interpretuoti ir integruoti idėjas bei informaciją	**Teisingas atsakymas (1 taškas):** Nurodytas vėžlės gyvenimo ciklas arba gyvenimo etapai. Pavyzdžiai: • *Kokios yra visos gyvenimo ciklo dalys.* • *Skirtingi jos gyvenimo etapai.* • *Rodo etapų seką.* • *Vėžlės (gyvenimo) ciklą.* • *Vėžlių gyvenimo ratą.* • *Padeda sužinoti, kaip jie auga / vystosi.* • *Į ką jie pavirsta, kai tampa vyresni.* • *Visą vėžlės gyvenimą.* • *Vėžliai išsirita, nuropoja į vandenį, tada grįžta ir deda kiaušinius* (būtinai turi išvardyti visus etapus). • *Kokius etapus išgyvena jūriniai vėžliai.* • *Gyvenimo kelią / kelionę.* **Neteisingas atsakymas (0 taškų):** Nėra nurodytas vėžlės gyvenimo ciklas arba gyvenimo etapai. Jis gali būti neaiškus, nesusijęs su tekstu arba pakartoti klausimo žodžius. Pavyzdžiai: • *Ji atrodo įdomiai.* • *Ji yra apie vėžlės gyvenimą.* • *Kaip jie išsirita* (ne visi etapai). • *Padeda suprasti, ką daro vėžlys* (per daug abstraktu). • *Padeda suprasti žaliosios vėžlės kelionę.* • *Kaip jie įkuria lizdus.* • *„Kelionę iki jūros ir atgal“* (reikia išsamesnio atsakymo nei vien pavadinimas).
15 kl.	Interpretuoti ir integruoti idėjas bei informaciją	B
16 kl.	Ištirti ir įvertinti teksto turinį bei detales	B

„Leonardas da Vinčis“. Vertinimo instrukcijos

Skaitymo tikslas: gauti ir panaudoti informaciją

Nr.	Skaitymo gebėjimai	Teisingas atsakymas / Vertinimo kriterijai ir atsakymų pavyzdžiai
1 kl.	Sutelkti dėmesį ir rasti aiškiai pateiktą informaciją	C
2 kl.	Daryti tiesiogines išvadas	B
3 kl.	Sutelkti dėmesį ir rasti aiškiai pateiktą informaciją	**Teisingas atsakymas (1 taškas):** Tiksliai nurodytas bent vienas tekste aiškiai įvardytas Veročio pasiekimas. Įrodymai: Nurodyta, kad Veročio buvo tapytojas arba kad jis buvo skulptorius. Gali būti nurodyti abu pasiekimai, bet užtenka tik vieno. („Meininkas“ taip pat yra priimtinas atsakymas.) **Neteisingas atsakymas (0 taškų):** Nėra tiksliai nurodytas joks tekste aiškiai įvardytas Veročio pasiekimas. Įrodymai: Nenurodyta, kad Veročio buvo tapytojas ar skulptorius. Gali būti pateikta kita teksto informacija apie Veročio, bet ji nepaaiškina, kodėl jis buvo garsus. Pavyzdžiai: • *Jis dirbo su Leonardu da Vinčiu.* • *Nes jis gyveno Florencijoje.*
4 kl.	Interpretuoti ir integruoti idėjas bei informaciją	**Teisingas atsakymas, demonstruojantis gilų teksto suvokimą (3 taškai):** Pademonstruotas gilus suvokimas interpretuojant bei integruojant įvairiose teksto vietose pateiktas idėjas apie tai, kaip laikas, kurį Leonardas praleido su Veročio, prisidėjo prie jo vėlesnių pasiekimų. Įrodymai: Nurodyti **bent du** iš toliau išvardytų dalykų (GALIMI ATSAKYMAI), kuriuos Leonardas išmoko iš Veročio. Be to, pateiktas tinkamas paaiškinimas, kaip šie dalykai Leonardui padėjo tolesniame jo gyvenime. Tinkamas paaiškinimas susieja tai, ką jis išmoko, su **bent dviem** iš šių pasiekimų: tapyba, skulptūrų kūrimas, išradimai. Toliau pateiktoje lentelėje yra surašyti kiekvienam iš Veročio išmoktam dalykui priskirtini pasiekimai. Pavyzdžiai: • *Jis gavo žinių apie technologijas ir tai vėliau jam galėjo padėti suprasti išradimus. Taip pat Veročio jam padėjo išmokydamas maišyti spalvas ir panaudoti metalą, kad jis galėtų būti tapytojas ir skulptorius.* • *Jis gavo žinių apie technologijas, spalvų maišymą ir kitus svarbius dalykus, kurie jam padėjo tapyti, kurti skulptūras ir daryti išradimus.* • *Jis sėmėsi žinių apie technologijas ir metalą, kad galėtų tapti išradėju.* ➲

Nr.	Skaitymo gebėjimai	Teisingas atsakymas / Vertinimo kriterijai ir atsakymų pavyzdžiai
4 kl.	Interpretuoti ir integruoti idėjas bei informaciją	**Teisingas atsakymas, demonstruojantis pakankamą teksto suvokimą (2 taškai):** Pademonstruotas pakankamas suvokimas susiejant įvairiose teksto vietose pateiktas idėjas apie tai, kaip laikas, kurį Leonardas praleido su Veročio, prisidėjo prie jo vėlesnių pasiekimų. Įrodymai: Nurodyti **bent du** iš toliau išvardytų dalykų (GALIMI ATSAKYMAI), kuriuos Leonardas išmoko iš Veročio. Be to, pateiktas tinkamas paaiškinimas, kaip šie dalykai Leonardui padėjo tolesniame jo gyvenime. Tačiau paaiškinime įvardijamas **tik vienas** iš šių pasiekimų vėlesniame Leonardo gyvenime: tapyba, skulptūrų kūrimas ar išradimai. Toliau pateiktoje lentelėje yra surašyti kiekvienam iš Veročio išmoktam dalykui priskirtini pasiekimai. Pavyzdys: • *Jis daug išmoko apie technologijas ir spalvų maišymą. Tai jam padėjo tapti garsiu tapytoju.* **Teisingas atsakymas, demonstruojantis minimalų teksto suvokimą (1 taškas):** Pademonstruotas minimalus suvokimas apie tai, kaip laikas, kurį Leonardas praleido su Veročio, prisidėjo prie jo vėlesnių pasiekimų. Įrodymai: Nurodytas **bent vienas** iš toliau išvardytų dalykų (GALIMI ATSAKYMAI), kuriuos Leonardas išmoko iš Veročio. Tačiau nurodyti išmokti dalykai **nėra** tinkamai susieti su šiais Leonardo pasiekimais tolesniame jo gyvenime: tapyba, skulptūrų kūrimu, išradimais. Toliau pateiktoje lentelėje yra surašyti kiekvienam iš Veročio išmoktam dalykui priskirtini pasiekimai. Pavyzdžiai: • *Jis daug išmoko apie technologijas ir spalvų maišymą tapybai.* • *Jis išmoko, kaip naudoti metalą skulptūroms daryti. Tai jam padėjo tapti garsiu.* **ARBA** nurodytas **vienas** iš toliau išvardytų dalykų, kuriuos Leonardas išmoko iš Veročio. Tačiau nurodyti išmokti dalykai yra susieti **tik su vienu** iš šių Leonardo pasiekimų tolesniame jo gyvenime: tapyba, skulptūrų kūrimu, išradimais. Pavyzdžiai: • *Jis išmoko maišyti spalvas tapybai ir tapo puikiu tapytoju.* • *Veročio jį išmokė apie tai, kaip veikia įvairūs dalykai, tad vėliau jis sugalvojo robotą.* **ARBA** nėra nurodytas nė vienas iš toliau išvardytų dalykų, kuriuos Leonardas išmoko iš Veročio. Tačiau yra nurodytas **bent vienas** iš šių Leonardo pasiekimų tolesniame jo gyvenime: tapyba, skulptūrų kūrimas, išradimai. Pavyzdys: • *Jie jam padėjo daryti išradimus.*

<table>
<tr><th>Nr.</th><th>Skaitymo gebėjimai</th><th>Teisingas atsakymas / Vertinimo kriterijai ir atsakymų pavyzdžiai</th></tr>
<tr><td>4 kl.</td><td>Interpretuoti ir integruoti idėjas bei informaciją</td><td>
Neteisingas atsakymas (0 taškų):
Nepademonstruotas suvokimas apie tai, kaip laikas, kurį Leonardas praleido su Veročio, prisidėjo prie jo vėlesnių pasiekimų.
<u>Įrodymai:</u>
Nėra nurodytas nė vienas iš toliau išvardytų dalykų (GALIMI ATSAKYMAI), kuriuos Leonardas išmoko iš Veročio. Be to, nėra nurodytas nė vienas iš šių Leonardo pasiekimų tolesniame jo gyvenime: tapyba, skulptūrų kūrimas, išradimai.
<u>Pavyzdžiai:</u>
• Jis išmoko sunkiai dirbti.
• Tai jam padėjo tapti garsiu.
GALIMI ATSAKYMAI:
<table>
<tr><th>Ką išmoko Leonardas</th><th></th><th>Kaip tai jam padėjo vėliau gyvenime</th></tr>
<tr><td>• Tų laikų technologijų
• Kaip veikia įvairūs dalykai</td><td>⇨</td><td>• Išradimai, tapo išradėju, tapo inžinieriumi, arba paminėtas konkretus išradimas (pvz., robotas, skraidant mašina)</td></tr>
<tr><td>• Kaip maišyti spalvas tapybai („kaip tapyti“ taip pat priimtinas atsakymas)</td><td>⇨</td><td>• Tapyba, tapo tapytoju, nutapė Moną Lizą ir t.t.</td></tr>
<tr><td>• Kaip kurti skulptūras naudojant metalą („kaip kurti skulptūras“ taip pat priimtinas atsakymas)</td><td>⇨</td><td>• Tapo skulptoriumi
• Išradimai, tapo išradėju, tapo inžinieriumi, arba paminėtas konkretus išradimas (pvz., robotas, skraidanti mašina)</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>5 kl.</td><td>Daryti tiesiogines išvadas</td><td>A</td></tr>
<tr><td>6 kl.</td><td>Daryti tiesiogines išvadas</td><td>
Teisingas atsakymas (1 taškas):
Daroma tinkama išvada apie Leonardo užrašų svarbą.
<u>Įrodymai:</u>
Pademonstruotas supratimas, kad Leonardo užrašai perteikia jo idėjas šių laikų žmonėms. Gali būti nurodytos konkrečios užrašuose aprašytos idėjos ar informacija arba pagrindinis dėmesys gali būti skirtas užrašų komunikacinei vertei platesne prasme.
<u>Pavyzdžiai:</u>
• Jie parodo, kad jis tais laikais galvojo apie skraidymą.
• Jo užrašai parodo jo idėjas.
Neteisingas atsakymas (0 taškų):
Nepateikta tinkama išvada apie Leonardo užrašų svarbą.
<u>Įrodymai:</u>
Nepademonstruotas supratimas apie tai, kad Leonardo užrašai perteikia jo idėjas šių laikų žmonėms. Gali būti nurodyta, kad užrašuose yra brėžinių, bet nėra atskleidžiama tais brėžiniais išreiškiamų idėjų svarba.
</td></tr>
</table>

Nr.	Skaitymo gebėjimai	Teisingas atsakymas / Vertinimo kriterijai ir atsakymų pavyzdžiai
6 kl.	Daryti tiesiogines išvadas	Pavyzdžiai: • *Jie parodo, kaip gerai jis mokėjo piešti.* • *Svarbu, kad žmonės galėtų į juos pasižiūrėti.*
7 kl.	Interpretuoti ir integruoti idėjas bei informaciją	C
8 kl.	Daryti tiesiogines išvadas	**Teisingas atsakymas (2 taškai):** Pademonstruotas visiškas teksto suvokimas, logiškai susiejant Leonardo gamtos tyrinėjimus su vėlesniais jo išradimais. Įrodymai: Pateiktas vienas iš toliau išvardytų gamtos dalykų, kuriuos studijavo Leonardas, pavyzdžių. Be to, įtikinamai susieta tai, ko jis mokėsi, su vienu iš jo išradimų. (Dauguma „visiško suvokimo“ atsakymų bus sukoncentruoti tik į vieną iš dviejų tekste geriausiai aptartų sąsajų: tarp paukščių studijavimo ir skraidančios mašinos, bei tarp žmogaus anatomijos studijavimo ir roboto.) Pavyzdys: • *Jis studijavo paukščius, kad sužinotų, kaip sukurti skraidančią mašiną.* **ARBA** pateiktas vienas iš toliau nurodytų gamtos dalykų, kuriuos studijavo Leonardas, pavyzdžių, ir pateiktas tinkamas paaiškinimas, kaip tai jam padėjo daryti išradimus. Pavyzdys: • *Jis studijavo skraidančius paukščius ir vabzdžius. Tai jam padėjo suprasti, kaip kurti skraidančius dalykus.* **Iš dalies teisingas atsakymas (1 taškas):** Pademonstruotas tam tikras supratimas apie tai, kokius gamtos dalykus Leonardas studijavo, to nesusiejant su vėlesniais išradimais. Įrodymai: Pateiktas vienas iš toliau pateiktų gamtos dalykų, kuriuos studijavo Leonardas, pavyzdžių. Nėra nurodytas įtikinamas ryšys tarp to, ką jis studijavo, ir vieno iš jo išradimų, arba nenurodyta kaip tai jam padėjo daryti išradimus. **ARBA** bandoma pateikti sąsają, tačiau ji nėra pagrįsta tekstu, yra dviprasmiška arba neįtikima. Pavyzdžiai: • *Tai, ką jis išmoko apie paukščius, jam padėjo daryti išradimus.* • *Studijuodamas žmogaus anatomiją jis galėjo sugalvoti naujų idėjų.* • *Jis studijavo skraidančius paukščius.* • *Jis studijavo vandens tėkmę ir lapus. Tai jam padėjo sukonstruoti robotą.* **Neteisingas atsakymas (0 taškų):** Nepademonstruotas supratimas, kokius gamtos dalykus studijavo Leonardas ir kaip tai siejasi su jo vėlesniais išradimais. Įrodymai: Nėra pateiktas nė vienas iš toliau išvardytų gamtos dalykų, kuriuos studijavo Leonardas, pavyzdžių. Gali būti nurodyta, ką jis išrado, bet tai nėra susieta su jo studijuotais gamtos dalykais.

Nr.	Skaitymo gebėjimai	Teisingas atsakymas / Vertinimo kriterijai ir atsakymų pavyzdžiai
8 kl.	Daryti tiesiogines išvadas	Pavyzdžiai: • *Jis studijavo daugelį gamtos dalykų.* • *Jis išrado skraidančią mašiną ir robotą.* **DALYKAI, KURIUOS STUDIJAVO LEONARDAS:** • Gyvūnai. • Vabzdžiai. • Tekantis vanduo (arba vanduo). • Lapai ant medžių (arba lapai). • Skraidantys paukščiai (arba paukščiai). • Žmogaus kūnas. • Kaip juda gamtos objektai. • Kokia įvairių dalykų sandara.
9 kl.	Sutelkti dėmesį ir rasti aiškiai pateiktą informaciją	C
10 kl.	Interpretuoti ir integruoti idėjas bei informaciją	**Teisingas atsakymas (2 taškai):** Pademonstruotas visiškas pagrindinės teksto minties suvokimas teksto informaciją susiejant su pavadinimu. Įrodymai: Pademonstruotas abiejų reikalaujamų elementų suvokimas: 1) nurodytas vienas iš toliau išvardytų Leonardo pasiekimų ar idėjų; ir 2) paaiškinta, kaip šis pasiekimas parodo, kad jis aplenkė savo laikmetį. Turi būti aiškiai parašyta, kad jo idėjos ar išradimai praktiškai buvo pritaikyti tik vėliau. Pavyzdys: • *Jis sugalvojo būdą žmonėms skraidyti. Tai rodo, kad jis pralenkė laiką, nes lėktuvai buvo pradėti konstruoti tik praėjus daug laiko po jo mirties.* **Iš dalies teisingas atsakymas (1 taškas):** Pademonstruotas tam tikras pagrindinės teksto minties suvokimas pasitelkiant tinkamą teksto informaciją. Įrodymai: Įvardytas vienas iš toliau išvardytų Leonardo pasiekimų, tačiau nepaaiškinta, kaip šis pasiekimas parodo, kad jis aplenkė savo laikmetį. Pavyzdys: • *Jis sugalvojo, kaip sukurti robotą.* **ARBA** atsakyme nurodytas vienas iš toliau pateiktų Leonardo pasiekimų ar idėjų ir pateiktas neaiškus ar nelogiškas paaiškinimas. Pavyzdys: • *Jis parodė, kaip naudoti parašiutą. Tai rodo, kad jis aplenkė savo laikmetį.* **Neteisingas atsakymas (0 taškų):** Nepademonstruotas pagrindinės teksto minties suvokimas. Įrodymai: Nėra įvardytas nė vienas iš toliau išvardytų Leonardo pasiekimų. Gali būti pateikta kita teksto informacija.

Nr.	Skaitymo gebėjimai	Teisingas atsakymas / Vertinimo kriterijai ir atsakymų pavyzdžiai
10 kl.	Interpretuoti ir integruoti idėjas bei informaciją	Pavyzdys: • *Jis naudojo metalą kurti skulptūroms.* **ARBA** tiesiog pakartota ar perfrazuota mintis, kad Leonardas aplenkė savo laikmetį. Pavyzdys: • *Jo veiksmai rodo, kad jis aplenkė laikmetį.* **LEONARDO PASIEKIMAI ARBA IDĖJOS, KURIOS APLENKĖ SAVO LAIKMETĮ:** • *„Skraidančios mašinos“ sukūrimas* (arba tiesiog *mašina*). • *Žmogaus su parašiutu brėžinys.* • *Mechaninio žmogaus, arba „roboto“ sukūrimas.*
11 kl.	Ištirti ir įvertinti teksto turinį bei detales	D
12 kl.	Ištirti ir įvertinti teksto turinį bei detales	**Teisingas atsakymas (2 taškai):** Pademonstruotas visiškas suvokimas, kad autoriaus požiūris yra teigiamas, pateikiant remiantis tekstu suformuluotą vertinimą. Įrodymai: Nurodyti abu reikalaujami elementai: 1) teigiamas autoriaus požiūris į Leonardą; ir 2) nuoroda į tekstą, paaiškinanti šį teigiamą požiūrį. (Tiek autoriaus požiūrio aprašymas, tiek jo paaiškinimas gali būti pateiktas nurodant konkrečią informaciją arba atitinkamą citatą.) Pavyzdžiai: • *Autorius mano, kad Leonardas akivaizdžiai yra labai protingas, nes sugalvojo visus šiuos išradimus.* • *Autorius jį laiko didžiu žmogumi, nes jį apibūdina tokiais žodžiais kaip „talentingas tapytojas, inžinierius, architektas ir skulptorius“.* • *Autorius mano, kad tai yra žmogus, aplenkęs savo laikmetį, nes jis turėjo daug idėjų išradimams.* (PASTABA: šiame atsakyme žodžiais „žmogus, aplenkęs savo laikmetį“ perteikiamas autoriaus požiūris.) • *Autorius jį laiko labai protingu ir talentingu žmogumi, nes jį pavadino žmogumi, aplenkusiu savo laikmetį.* (PASTABA: šiame atsakyme žodžiais „žmogumi, aplenkusiu savo laikmetį“ perteikiamas autoriaus požiūris.) **Iš dalies teisingas atsakymas (1 taškas):** Pademonstruotas tam tikras pagrindinės teksto minties suvokimas. Įrodymai: Pateiktas tik autoriaus teigiamas požiūris į Leonardą. Teigiamas požiūris gali būti išreikštas tiesiogiai (pvz., jis buvo geras žmogus) arba gali būti pagrįstas konkrečia informacija ar tinkama citata, kuri išreiškia šį teigiamą požiūrį. Pavyzdžiai: • *Autorius mano, kad Leonardas yra labai talentingas ir labai protingas.* • *Autorius teigia, kad Leonardas buvo labai geras išradėjas.* • *Autorius mano, kad Leonardas tikrai buvo žmogus, aplenkęs savo laikmetį.*

Nr.	Skaitymo gebėjimai	Teisingas atsakymas / Vertinimo kriterijai ir atsakymų pavyzdžiai
12 kl.	Ištirti ir įvertinti teksto turinį bei detales	**Neteisingas atsakymas (0 taškų):** Nėra pateiktas autoriaus teigiamo požiūrio į Leonardą vertinimas. Įrodymai: Nepateikta įrodymų, kad buvo suprastas kuris nors iš klausimo reikalaujamų elementų: 1) autoriaus teigiamas požiūris į Leonardą; arba 2) teksto informacija, kuri paaiškina šį teigiamą požiūrį. Pavyzdžiai: • *Leonardas gyveno labai seniai.* • *Autorius parašė labai gerą pasakojimą.*

Užduočių statistika

5

UŽDUOČIŲ STATISTIKA

Šiame skyriuje rasite įvairią statistinę informaciją apie tai, kaip Lietuvos bei kitų šalių mokiniams sekėsi skaityti grožinius ir informacinius tekstus bei atsakinėti į su jais susijusius teksto suvokimo klausimus. Ši statistinė informacija gali būti naudinga mokytojams, kurie siekia palyginti savo mokinių skaitymo rezultatus su bendraisiais Lietuvos rezultatais.

Informacija pateikiama tokia pat tvarka, kaip ir skaitymo užduočių pavyzdžiai bei vertinimo instrukcijos: pirma – statistinė informacija apie grožinių tekstų, o po to – apie informacinių tekstų skaitymo rezultatus. Kiekvieno teksto statistinė informacija pateikiama atskirai.

Pirmiausia pateikiama kiekvieno teksto statistinių duomenų diagrama (*5.1, 5.4, 5.7, 5.10 paveikslai*), kurioje pavaizduotos visų atitinkamo grožinio arba informacinio teksto klausimų sunkumo reikšmės. Bendra klausimo sunkumo reikšmė rodo, kokią dalį visų galimų taškų surinko mokiniai. Vientaškiuose ir testo klausimuose sunkumo reikšmė atitinka mokinių, teisingai atsakiusių į klausimą, procentinę dalį. Didesnė sunkumo reikšmė rodo, kad teisingai ar dalinai teisingai į klausimą atsakė didesnė mokinių dalis, o tai reiškia, kad klausimas yra lengvesnis, ir atvirkščiai – mažesnė reikšmė rodo, kad į klausimą teisingai atsakė mažesnė dalis mokinių, o tai reiškia, kad klausimas yra sunkesnis. Šviesiai pilkas fonas diagramoje vaizduoja skirtingų klausimų sunkumo reikšmių išsibarstymą nuo mažiausios iki didžiausios. Lietuvos duomenys pavaizduoti ištisine, o tarptautinis vidurkis – brūkšnine linija. Šio tipo diagramose pateikiama statistinė informacija itin reikšminga lyginant Lietuvos ketvirtokų skaitymo rezultatus tarptautiniame kontekste.

Po to pateikiama kiekvieno teksto statistinių duomenų voratinklinė diagrama (*5.2, 5.5, 5.8, 5.11 paveikslai*), kurioje pavaizduotos visų atitinkamo grožinio arba informacinio teksto klausimų sunkumo reikšmės pagal mokinių lytį (pateikiami tik Lietuvos rezultatai – mergaičių ir berniukų dalis, proc.). Šio tipo diagramose pateikta informacija rodo, kaip Lietuvos ketvirtų klasių mergaitėms ir berniukams sekėsi atsakinėti į grožinių ir informacinių tekstų suvokimo klausimus (kuo kreivė arčiau centro, tuo mažesnė procentinė dalis mokinių atsakė į klausimą ir tuo klausimas yra sunkesnis).

Šiame skyriuje taip pat pateikiamos stulpelinės diagramos (*5.3, 5.6, 5.9, 5.12 paveikslai*), kuriose pavaizduota tyrime dalyvavusių Lietuvos mergaičių ir berniukų nuomonė apie perskaitytus šiame leidinyje pateiktus grožinius ir informacinius tekstus. Stulpelinėse diagramose pateikta statistinė informacija rodo, kokio tipo tekstai labiau patinka mergaitėms arba berniukams.

Toliau lentelėse atskirai pateikiama statistinė informacija apie kiekvieną atitinkamo grožinio arba informacinio teksto klausimą. Lentelėse informacija pateikiama pagal šias kategorijas: šalys, dažnis (išskyrus atvirojo tipo užduotis, vertinamas vienu tašku) ir sunkumas. Kiekvienoje lentelėje pateikiami Lietuvos, taip pat šalies, kurios mokiniai į atitinkamą klausimą atsakė geriausiai ir kurios – prasčiausiai, duomenys bei kiekvieno klausimo tarptautinis vidurkis. Jei klausimas yra pasirenkamojo atsakymo, lentelėje (žr. kategoriją *Dažnis*) pateikiami duomenys ne tik apie tai, kokia mokinių dalis pasirinko teisingą, lentelėje pažymėtą žvaigždute (*), atsakymą, bet ir apie atitinkamus neteisingus atsakymų variantus pasirinkusių mokinių dalį. Dviem arba trimis taškais vertinamų atvirojo tipo klausimų atveju, atskirai pateikiama ir mokinių, surinkusių nulį, vieną, du arba tris taškus, dalis procentais.

Teksto „Milda ir rudoji višta“ klausimų statistika

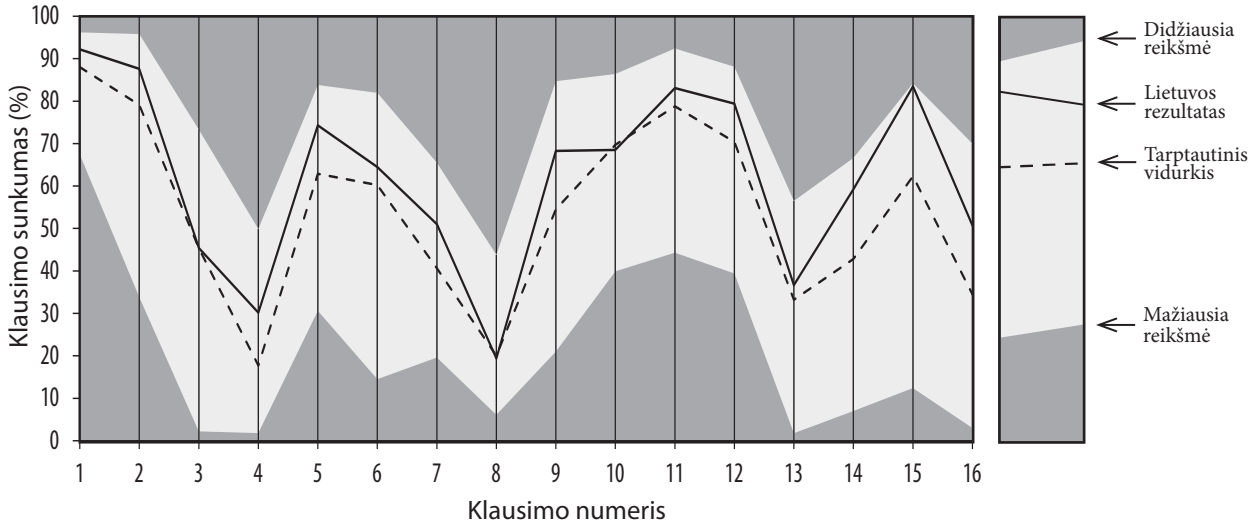

Pav. 5.1. *Klausimų sunkumas*

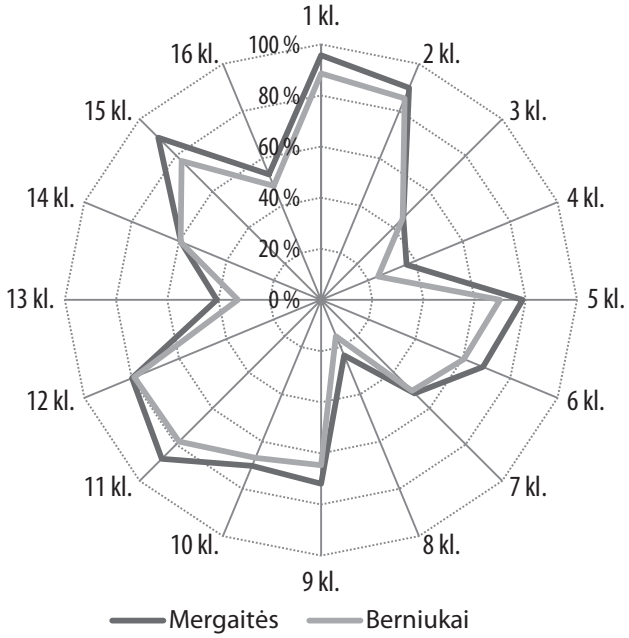

Pav. 5.2. *Teksto klausimų sunkumas pagal mokinių lytį*

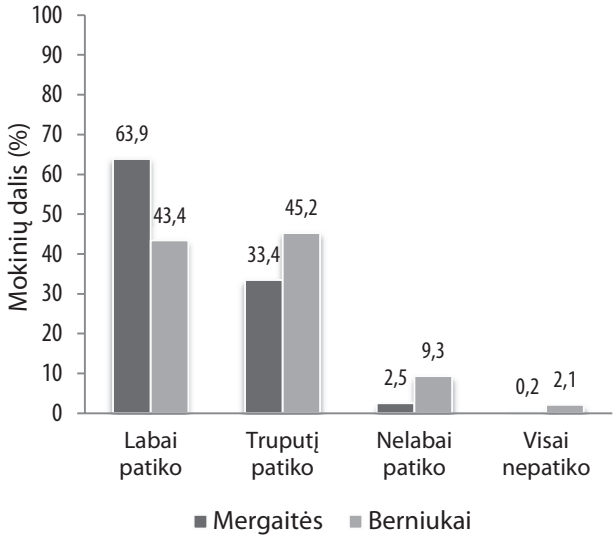

Pav. 5.3. *Mergaičių ir berniukų nuomonė apie tekstą*

Atskirų klausimų statistika

1 kl.

Šalys	Dažnis (%)				Sunkumas (%)		
	A	B*	C	D	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Norvegija	3,1	96,2	0,8	0,0	96,2	98,3	93,9
LIETUVA	6,6	92,2	1,0	0,1	92,2	95,8	88,6
Tarptautinis vidurkis	6,8	88,0	1,9	2,7	88,0	89,3	86,7
Iranas	25,5	67,4	1,9	2,7	67,4	64,7	69,7

2 kl.

Šalys	Dažnis (%)				Sunkumas (%)		
	A	B	C	D*	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Rusija	1,3	1,8	1,0	95,8	95,8	97,0	94,7
LIETUVA	6,3	3,3	1,8	87,6	87,6	89,8	85,4
Tarptautinis vidurkis	10,4	5,9	3,5	79,1	79,1	81,3	76,9
Marokas	17,3	28,2	18,3	33,8	33,8	36,2	31,5

3 kl.

Šalys	Sunkumas (%)		
	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Suomija	73,3	76,3	70,4
LIETUVA	45,4	45,5	45,2
Tarptautinis vidurkis	45,3	45,5	45,0
Marokas	2,2	2,5	1,9

4 kl.

Šalys	Sunkumas (%)		
	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Rusija	49,9	45,7	54,2
LIETUVA	30,2	36,2	24,1
Tarptautinis vidurkis	17,7	18,9	16,6
Marokas	1,8	1,0	2,5

5 kl.

Šalys	Dažnis (%)				Sunkumas (%)		
	A*	B	C	D	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Singapūras	83,8	1,4	2,3	11,5	83,8	84,6	83,0
LIETUVA	74,3	1,7	2,6	21,3	74,3	78,7	69,9
Tarptautinis vidurkis	62,9	2,9	7,9	24,9	62,9	63,5	62,3
Saudo Arabija	30,6	3,5	17,2	47,5	30,6	32,1	29,2

6 kl.

Šalys	Dažnis (%)			Sunkumas (%)		
	0	1	2	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Honkongas	10,1	15,9	74,0	82,0	87,3	77,0
LIETUVA	27,6	16,0	56,5	64,5	68,5	60,4
Tarptautinis vidurkis	28,0	23,3	48,6	60,3	63,4	57,2
Marokas	71,9	27,2	0,9	14,5	15,8	13,4

7 kl.

Šalys	Dažnis (%)				Sunkumas (%)		
	A	B	C*	D	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Norvegija	12,3	17,4	65,5	3,2	65,5	64,0	67,1
LIETUVA	7,5	37,7	51,0	2,7	51,0	51,7	50,2
Tarptautinis vidurkis	10,0	37,6	40,6	9,4	40,6	38,8	42,2
Omanas	14,7	39,0	19,6	21,2	19,6	18,6	20,7

8 kl.

Šalys	Sunkumas (%)		
	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Norvegija	43,8	47,6	40,0
Tarptautinis vidurkis	20,0	21,7	18,4
LIETUVA	19,4	23,5	15,3
Čilė	6,1	5,8	6,5

9 kl.

Šalys	Dažnis (%)				Sunkumas (%)		
	A	B	C	D*	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Rusija	7,2	2,2	5,2	84,7	84,7	87,3	81,9
LIETUVA	14,6	7,3	8,3	68,3	68,3	71,9	64,7
Tarptautinis vidurkis	18,3	8,0	15,9	54,5	54,5	58,7	50,4
Marokas	50,4	17,7	25,6	21,0	21,0	20,6	21,3

10 kl.

Šalys	Dažnis (%)				Sunkumas (%)		
	A	B*	C	D	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Švedija	2,8	86,4	2,2	6	86,4	85,9	86,8
Tarptautinis vidurkis	8,3	69,7	5,2	13,3	69,7	70,8	68,6
LIETUVA	6,0	68,5	3,0	20,8	68,5	70,3	66,8
Marokas	14,2	39,9	15,2	17,7	39,9	39,8	39,9

11 kl.

Šalys	Dažnis (%)				Sunkumas (%)		
	A	B	C*	D	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Rusija	3,8	1,7	92,4	1,3	92,4	93,7	91,1
LIETUVA	9,2	2,5	83,1	3,9	83,1	87,9	78,4
Tarptautinis vidurkis	10,8	3,3	78,8	3,2	78,8	80,8	76,8
Marokas	21,9	8,7	44,3	10,4	44,3	45,5	43,3

12 kl.

Šalys	Dažnis (%)				Sunkumas (%)		
	A*	B	C	D	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Rusija	88,1	7,7	2,3	0,9	88,1	89,2	87,0
LIETUVA	79,4	14,9	3,9	0,5	79,4	79,9	78,9
Tarptautinis vidurkis	70,4	15,9	6,5	2,7	70,4	71,0	69,8
Marokas	39,4	21,5	17,0	6,5	39,4	39,6	39,2

13 kl.

Šalys	Dažnis (%)				Sunkumas (%)		
	0	1	2	3	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Vengrija	23,4	17,9	24,5	34,2	56,5	60,7	52,1
LIETUVA	43,2	19,1	22,6	15,2	36,6	40,7	32,4
Tarptautinis vidurkis	47,3	20,3	17,8	14,6	33,2	36,4	30,0
Marokas	94,8	5,1	0,1	0,0	1,8	2,0	1,5

14 kl.

Šalys	Sunkumas (%)		
	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Rusija	66,6	67,4	65,8
LIETUVA	59,2	59,2	59,3
Tarptautinis vidurkis	42,8	43,6	42,0
Marokas	7,0	9,5	4,6

15 kl.

Šalys	Sunkumas (%)		
	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Suomija	84,2	88,5	80,2
LIETUVA	83,5	89,9	76,9
Tarptautinis vidurkis	62,3	65,9	58,9
Marokas	12,4	16,0	9,1

16 kl.

Šalys	Sunkumas (%)		
	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Lenkija	70,0	74,2	65,1
LIETUVA	50,7	53,2	48,3
Tarptautinis vidurkis	34,5	38,3	30,7
Marokas	3,0	4,5	1,6

Teksto „Gėlės ant stogo“ klausimų statistika

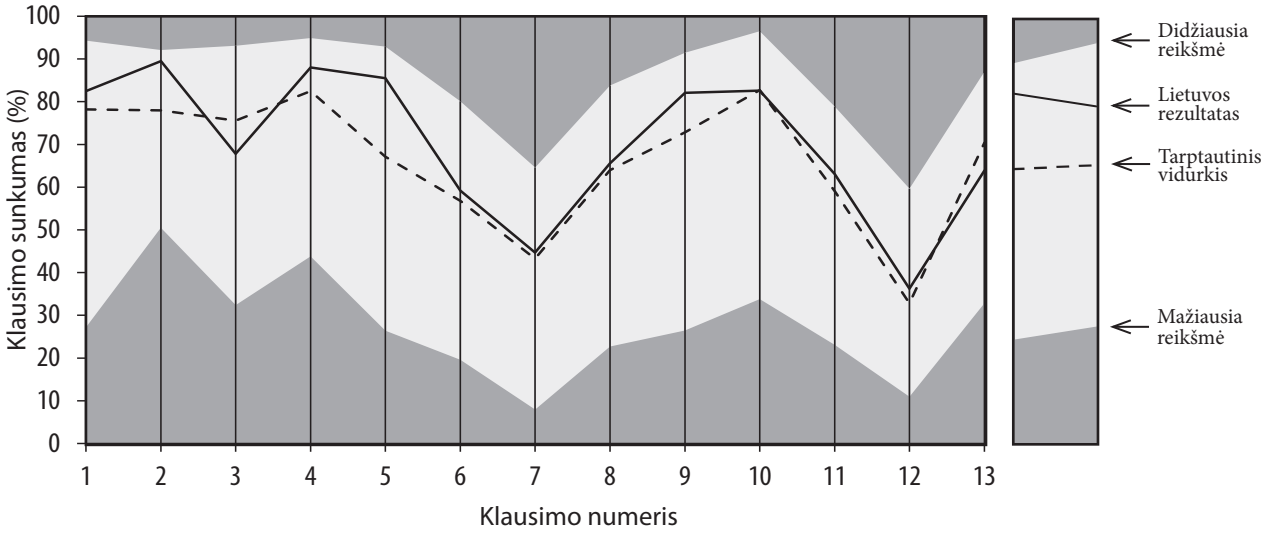

Pav. 5.4. *Klausimų sunkumas*

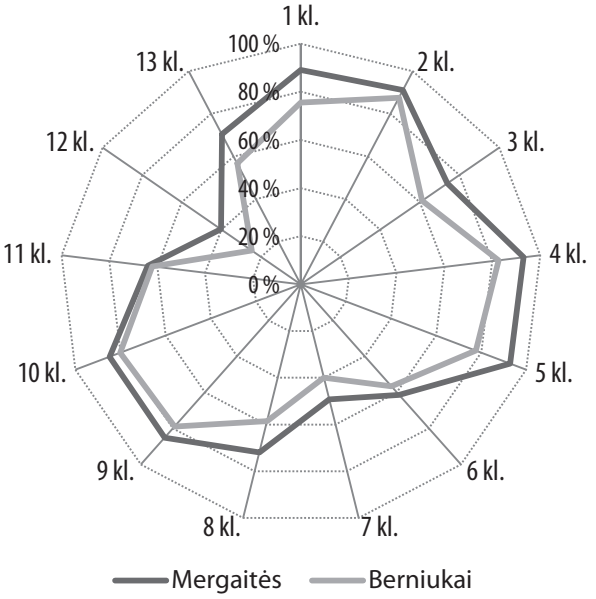

Pav. 5.5. *Teksto klausimų sunkumas pagal mookinių lytį*

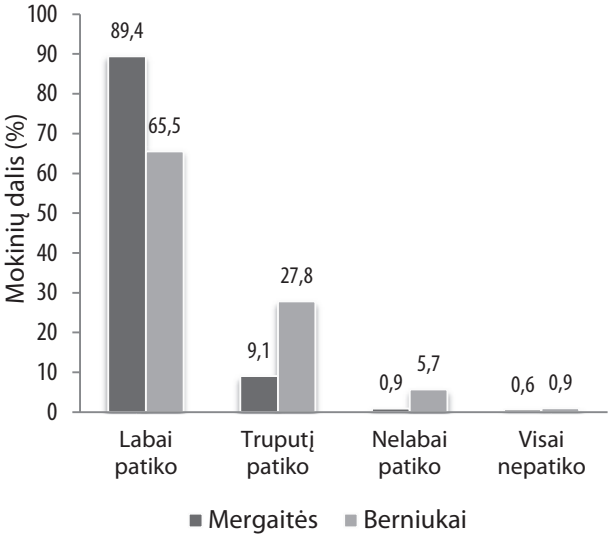

Pav. 5.6. *Mergaičių ir berniukų nuomonė apie tekstą*

Atskirų klausimų statistika

1 kl.

Šalys	Dažnis (%)				Sunkumas (%)		
	A	B*	C	D	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Airija	4,6	94,3	0,4	0,7	94,3	95,2	93,3
LIETUVA	12,6	82,5	2,8	1,0	82,5	89,1	75,5
Tarptautinis vidurkis	16,7	78,2	2,3	2,3	78,2	82,1	74,3
Saudo Arabija	55,4	27,2	6,9	9,7	27,2	36,1	18,7

2 kl.

Šalys	Dažnis (%)				Sunkumas (%)		
	A	B	C*	D	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Norvegija	0,8	5,6	92,1	1,5	92,1	94,0	90,0
LIETUVA	4,6	4,9	89,5	0,9	89,5	91,2	87,6
Tarptautinis vidurkis	5,3	13,8	78,0	2,3	78,0	79,6	76,3
Marokas	16,5	24,6	50,5	3,5	50,5	50,8	50,2

3 kl.

Šalys	Dažnis (%)				Sunkumas (%)		
	A	B	C	D*	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Švedija	2,9	0,7	2,7	93,1	93,1	94,5	91,8
Tarptautinis vidurkis	11,9	3,4	8,1	75,6	75,6	79,3	72,0
LIETUVA	22,1	1,5	7,5	67,8	67,8	73,9	61,1
Marokas	31,7	12,5	21,0	32,4	32,4	35,1	29,5

4 kl.

Šalys	Dažnis (%)				Sunkumas (%)		
	A*	B	C	D	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Švedija	94,9	2,6	0,7	1,8	94,9	97,3	92,7
LIETUVA	88,0	4,0	2,9	4,8	88,0	93,0	82,6
Tarptautinis vidurkis	82,5	5,7	4,8	6,5	82,5	85,6	79,5
Marokas	43,8	19,0	20,3	15,5	43,8	46,5	40,8

5 kl.

Šalys	Dažnis (%)				Sunkumas (%)		
	A	B	C	D*	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Lenkija	1,7	3,0	2,1	92,9	92,9	92,3	93,6
LIETUVA	4,0	4,4	5,3	85,5	85,5	92,8	77,7
Tarptautinis vidurkis	8,9	10,7	12,4	67,1	67,1	70,5	63,7
Bahreinas	18,5	26,3	27,6	26,4	26,4	28,7	24,1

6 kl.

Šalys	Sunkumas (%)		
	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Lenkija	80,1	82,3	78,0
LIETUVA	59,2	61,5	56,7
Tarptautinis vidurkis	56,8	57,8	55,9
Omanas	19,6	21,2	17,9

7 kl.

Šalys	Dažnis (%)			Sunkumas (%)		
	0	1	2	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Norvegija	29,6	11,6	58,8	64,6	67,8	61,1
LIETUVA	47,2	16,2	36,6	44,7	49,2	39,9
Tarptautinis vidurkis	49,2	15,1	35,7	43,3	47,0	39,5
Marokas	90,3	3,5	6,2	8,0	7,0	8,9

8 kl.

Šalys	Sunkumas (%)		
	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Airija	83,8	87,4	80,2
LIETUVA	65,6	72,0	58,6
Tarptautinis vidurkis	64,0	69,3	58,8
Marokas	22,7	27,4	17,7

9 kl.

Šalys	Dažnis (%)			Sunkumas (%)		
	0	1	2	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Austrija	4,4	8,5	87,2	91,5	93,5	89,5
LIETUVA	8,4	18,8	72,7	82,1	85,2	78,9
Tarptautinis vidurkis	17,8	18,7	63,5	72,9	76,2	69,5
Marokas	62,9	21,1	15,9	26,5	28,1	24,8

10 kl.

Šalys	Sunkumas (%)		
	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Austrija	96,5	96,5	96,5
Tarptautinis vidurkis	82,7	85,6	79,9
LIETUVA	82,6	84,9	80,2
Marokas	33,8	38,1	29,2

11 kl.

Šalys	Dažnis (%)				Sunkumas (%)		
	A*	B	C	D	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Šiaurės Airija	78,9	6,9	5,2	7,2	78,9	81,4	76,4
LIETUVA	63,1	8,7	7,9	19,9	63,1	64,0	62,1
Tarptautinis vidurkis	59,1	10,5	10,9	17,3	59,1	60,1	58,1
Marokas	23,1	23,2	19,8	26,3	23,1	24,0	22,2

12 kl.

Šalys	Dažnis (%)			Sunkumas (%)		
	0	1	2	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Latvija	25,0	30,7	44,3	59,7	66,7	51,4
Tarptautinis vidurkis	54,7	18,1	27,2	36,3	41,7	30,8
LIETUVA	61,2	11,8	26,9	32,8	40,3	24,8
Marokas	82,6	12,9	4,5	11,0	12,8	8,9

13 kl.

Šalys	Dažnis (%)				Sunkumas (%)		
	A	B*	C	D	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Jungtinės Amerikos Valstijos (JAV)	6,7	87,0	2,8	1,3	87,0	89,9	84,3
Tarptautinis vidurkis	13,3	70,4	9,4	3,7	70,4	73,1	67,7
LIETUVA	21,4	63,9	11,0	1,2	63,9	70,5	56,8
Marokas	22,3	32,8	25,1	7,4	32,8	34,8	30,7

Teksto „Visą gyvenimą trunkanti žaliosios vėžlės kelionė“ klausimų statistika

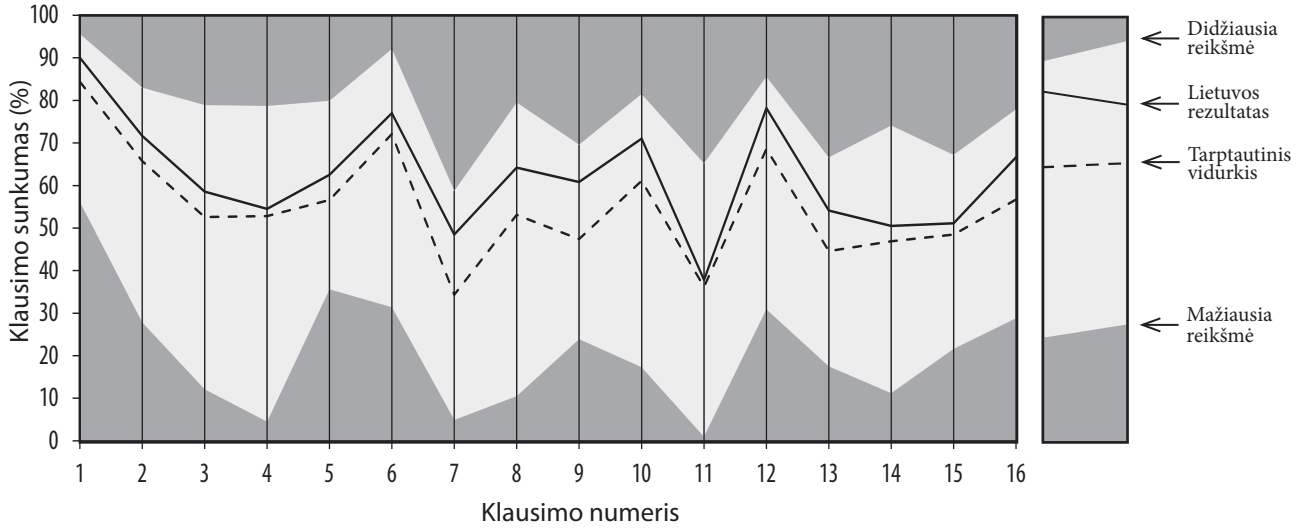

Pav. 5.7. *Klausimų sunkumas*

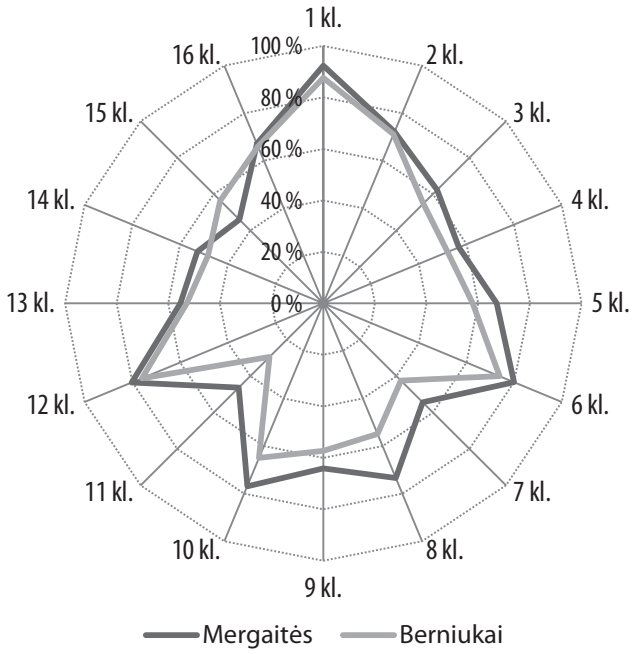

Pav. 5.8. *Teksto klausimų sunkumas pagal mokinių lytį*

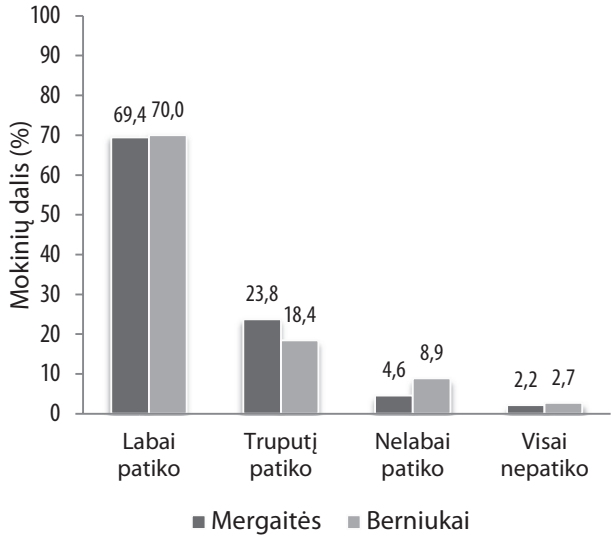

Pav. 5.9. *Mergaičių ir berniukų nuomonė apie tekstą*

Atskirų klausimų statistika

1 kl.

Šalys	Dažnis (%)				Sunkumas (%)		
	A	B	C	D*	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Rusija	2,7	0,8	0,9	95,6	95,6	95,8	95,4
LIETUVA	6,8	1,9	1,0	90,0	90,0	92,4	87,6
Tarptautinis vidurkis	6,7	5,8	2,3	84,4	84,4	86,4	82,4
Saudo Arabija	23,3	13,6	5,3	56,1	56,1	67,8	45,1

2 kl.

Šalys	Dažnis (%)			Sunkumas (%)		
	0	1	2	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Taivanas (Kinija)	8,5	17,0	74,5	83,0	85,0	81,0
LIETUVA	16,7	23,3	60,0	71,7	72,2	71,1
Tarptautinis vidurkis	19,7	29,4	51,0	65,7	68,3	63,1
Marokas	54,8	34,8	10,4	27,8	30,7	25,0

3 kl.

Šalys	Dažnis (%)			Sunkumas (%)		
	0	1	2	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Honkongas	10,7	20,8	68,5	78,9	82,6	75,4
LIETUVA	30,5	21,9	47,6	58,6	62,3	54,8
Tarptautinis vidurkis	35,6	23,6	40,8	52,6	54,6	50,5
Marokas	82,4	11,2	6,5	12,1	12,9	11,3

4 kl.

Šalys	Sunkumas (%)		
	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Švedija	78,7	81,5	76,1
LIETUVA	54,5	56,9	52,1
Tarptautinis vidurkis	52,8	53,0	52,6
Marokas	4,5	4,9	4,1

5 kl.

Šalys	Dažnis (%)				Sunkumas (%)		
	A	B*	C	D	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Rusija	3,0	79,9	2,7	13,0	79,9	83,2	76,6
LIETUVA	6,5	62,5	7,9	22,0	62,5	67,1	57,9
Tarptautinis vidurkis	6,3	56,6	10,4	24,5	56,6	58,3	54,9
Marokas	15,4	35,6	19,0	24,9	35,6	35,8	35,4

6 kl.

Šalys	Sunkumas (%)		
	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Rusija	92,1	92,7	91,4
LIETUVA	77,0	79,9	73,9
Tarptautinis vidurkis	72,1	74,6	69,6
Saudo Arabija	31,4	42,0	21,4

7 kl.

Šalys	Dažnis (%)			Sunkumas (%)		
	0	1	2	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Kazachstanas	30,3	21,7	47,9	58,8	64,9	53,7
LIETUVA	39,0	25,0	36,0	48,5	54,4	42,5
Tarptautinis vidurkis	56,1	19,1	24,8	34,4	37,8	30,9
Marokas	91,8	6,8	1,5	4,9	5,6	4,1

8 kl.

Šalys	Sunkumas (%)		
	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Taivanas (Kinija)	79,5	83,4	75,8
LIETUVA	64,2	73,4	54,9
Tarptautinis vidurkis	53,1	57,0	49,2
Marokas	10,5	11,5	9,5

9 kl.

Šalys	Dažnis (%)				Sunkumas (%)		
	A	B	C*	D	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Bulgarija	7,0	11,4	69,6	10,8	69,6	69,4	69,9
LIETUVA	11,0	11,6	60,8	13,6	60,8	64,1	57,3
Tarptautinis vidurkis	15,2	17,3	47,4	14,9	47,4	48,6	46,2
Saudo Arabija	21,8	25,8	23,9	17,7	23,9	27,7	20,4

10 kl.

Šalys	Sunkumas (%)		
	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Honkongas	81,5	88,3	75,1
LIETUVA	71,0	76,9	65,0
Tarptautinis vidurkis	61,1	64,2	58,0
Marokas	17,3	19,0	15,7

11 kl.

Šalys	Dažnis (%)				Sunkumas (%)		
	0	1	2	3	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Taivanas (Kinija)	20,4	8,7	26,1	44,9	65,2	68,0	62,4
LIETUVA	47,0	14,6	16,3	22,1	37,8	46,2	29,4
Tarptautinis vidurkis	51,3	11,2	15,1	22,4	36,2	38,7	33,7
Marokas	97,3	2,7	0,1	0,0	1,0	1,0	0,9

12 kl.

Šalys	Dažnis (%)				Sunkumas (%)		
	A	B	C*	D	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Honkongas	4,0	1,0	85,6	5,0	85,6	88,3	83,1
LIETUVA	4,2	3,2	78,2	10,3	78,2	80,3	76,0
Tarptautinis vidurkis	4,6	4,9	68,6	14,1	68,6	70,9	66,5
Omanas	12,2	8,7	30,9	37,9	30,9	31,8	30,1

13 kl.

Šalys	Dažnis (%)				Sunkumas (%)		
	A	B	C	D*	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Singapūras	19,8	3,9	7,4	66,6	66,6	65,7	67,6
LIETUVA	32,0	3,2	5,8	54,1	54,1	55,3	52,8
Tarptautinis vidurkis	33,4	5,9	6,7	44,6	44,6	44,5	44,6
Marokas	35,3	16,1	14,2	17,5	17,5	17,0	17,9

14 kl.

Šalys	Sunkumas (%)		
	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Singapūras	74,1	75,9	72,2
LIETUVA	50,5	52,7	48,3
Tarptautinis vidurkis	46,9	48,4	45,3
Iranas	11,2	14,1	8,7

15 kl.

Šalys	Dažnis (%)				Sunkumas (%)		
	A	B*	C	D	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Latvija	7,7	67,2	4,9	10,1	67,2	72,7	61,2
LIETUVA	11,5	51,1	11,1	9,3	51,1	46,0	56,4
Tarptautinis vidurkis	9,8	48,5	6,3	14,7	48,5	48,6	48,5
Iranas	19,7	21,6	9,1	18,0	21,6	23,5	20,0

16 kl.

Šalys	Dažnis (%)				Sunkumas (%)		
	A	B*	C	D	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Suomija	3,8	77,9	2,9	0,9	77,9	74,7	80,9
LIETUVA	11,0	66,6	4,1	2,3	66,6	67,2	66,0
Tarptautinis vidurkis	10,3	56,7	6,6	5,3	56,7	58,7	54,7
Marokas	14,0	28,8	18,1	9,2	28,8	32,0	25,8

Teksto „Leonardas da Vinčis“ klausimų statistika

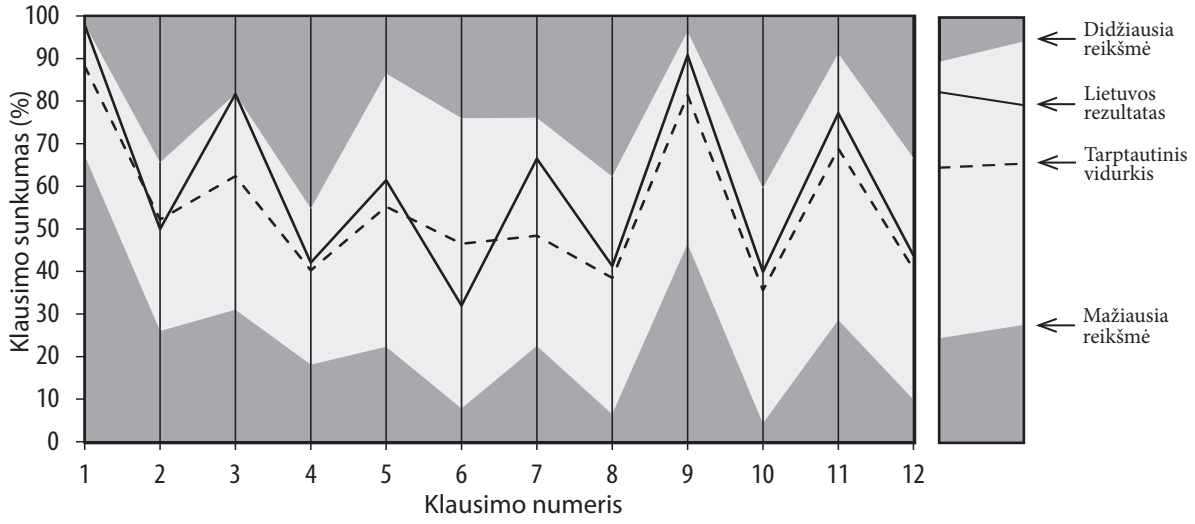

Pav. 5.10. *Klausimų sunkumas*

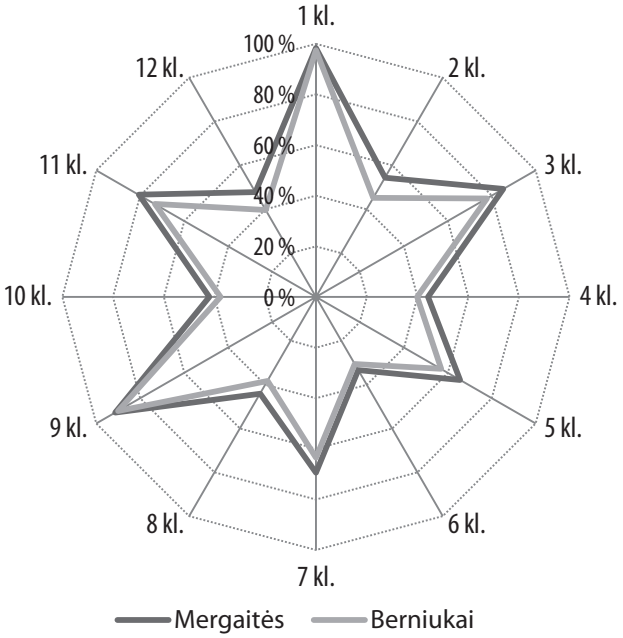

Pav. 5.11. *Teksto klausimų sunkumas pagal mokinių lytį*

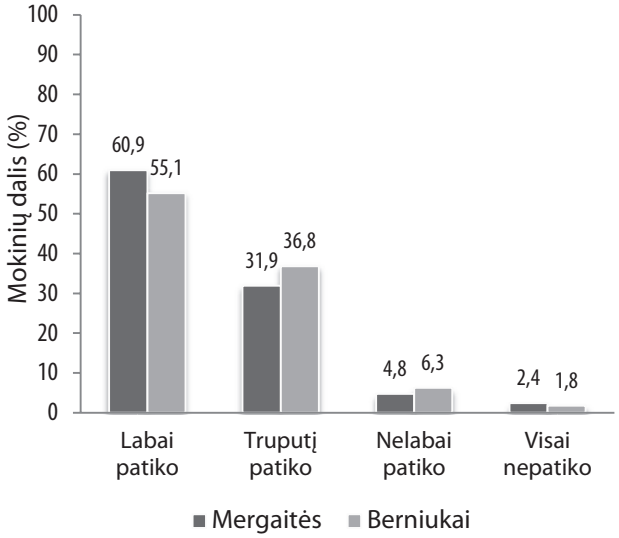

Pav. 5.12. *Mergaičių ir berniukų nuomonė apie tekstą*

Atskirų klausimų statistika

1 kl.

Šalys	Dažnis (%)				Sunkumas (%)		
	A	B	C*	D	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Belgija	0,7	0,3	98,1	0,6	98,1	98,7	97,5
LIETUVA	0,8	0,4	97,9	0,9	97,9	98,3	97,4
Tarptautinis vidurkis	2,3	1,4	88,2	7,4	88,2	90,1	86,3
Čilė	11,9	0,8	67,2	19,3	67,2	73,2	61,1

2 kl.

Šalys	Dažnis (%)				Sunkumas (%)		
	A	B*	C	D	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Čekija	12,2	65,6	9,5	11,7	65,6	66,0	65,2
Tarptautinis vidurkis	14,3	52,2	10,2	22,2	52,2	52,8	51,6
LIETUVA	11,0	50,0	10,9	26,9	50,0	54,4	45,2
Iranas	25,4	26,0	16,2	31,5	26,0	24,6	27,3

3 kl.

Šalys	Sunkumas (%)		
	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Lietuva	81,7	85,3	77,8
LIETUVA	81,7	85,3	77,8
Tarptautinis vidurkis	62,4	65,2	59,6
Saudo Arabija	31,0	34,0	28,1

4 kl.

Šalys	Dažnis (%)				Sunkumas (%)		
	0	1	2	3	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Lenkija	6,5	46,3	23,2	23,9	54,8	56,4	53,4
LIETUVA	7,6	69,7	11,3	11,3	42,1	44,2	39,9
Tarptautinis vidurkis	18,3	54,2	15,7	11,7	40,2	42,6	38
Marokas	70,8	13,2	6,9	9,1	18,1	18,5	17,8

5 kl.

Šalys	Dažnis (%)				Sunkumas (%)		
	A*	B	C	D	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Singapūras	86,5	7,2	2,8	3,2	86,5	88,6	84,5
LIETUVA	61,4	13,2	13,5	10,7	61,4	65,6	56,9
Tarptautinis vidurkis	55,2	19,2	14,1	10,1	55,2	55,1	55,3
Belgija (pranc.)	22,3	30,7	21,8	21,1	22,3	21,4	23,3

6 kl.

Šalys	Sunkumas (%)		
	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Norvegija	76,0	75,7	76,3
Tarptautinis vidurkis	46,5	49,1	43,8
LIETUVA	32,0	33,3	30,6
Marokas	7,8	9,5	6,2

7 kl.

Šalys	Dažnis (%)				Sunkumas (%)		
	A	B	C*	D	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Rusija	9,7	13,4	76,1	0,4	76,1	76,2	76
LIETUVA	11,6	19,8	66,5	1,4	66,5	69,4	63,5
Tarptautinis vidurkis	24,3	21,9	48,4	3,5	48,4	49,9	47
Saudo Arabija	43,5	26,1	22,5	4,6	22,5	24	21,1

8 kl.

Šalys	Dažnis (%)			Sunkumas (%)		
	0	1	2	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Lenkija	15,3	44,6	40,0	62,3	62,6	62,1
LIETUVA	30,0	57,3	12,6	41,3	44,1	38,3
Tarptautinis vidurkis	39,9	43,4	16,8	38,5	39,2	37,7
Marokas	88,7	9,9	1,5	6,5	7,8	5,1

9 kl.

Šalys	Dažnis (%)				Sunkumas (%)		
	A	B	C*	D	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Rusija	1,3	1,5	96,4	0,5	96,4	97,7	95,2
LIETUVA	3,4	5,1	90,8	0,7	90,8	91,4	90,1
Tarptautinis vidurkis	5	5,8	81,4	6	81,4	83,2	79,6
Saudo Arabija	13,9	16,7	46,5	20,1	46,5	52,1	41,1

10 kl.

Šalys	Dažnis (%)			Sunkumas (%)		
	0	1	2	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Rusija	18,4	44,0	37,6	59,6	61,2	58,1
LIETUVA	46,1	28,0	25,9	39,9	42,0	37,6
Tarptautinis vidurkis	49,3	30,2	20,5	35,6	36,0	35,3
Marokas	92,3	6,8	0,9	4,3	4,2	4,3

11 kl.

Šalys	Dažnis (%)				Sunkumas (%)		
	A	B	C	D*	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Italija	0,4	1,7	5,2	91,2	91,2	90,3	92,1
LIETUVA	2,6	3,4	15,9	77,2	77,2	80,7	73,4
Tarptautinis vidurkis	4,1	4,2	19,9	68,8	68,8	69,8	67,9
Marokas	11,5	16,5	31,7	28,6	28,6	29,7	27,4

12 kl.

Šalys	Dažnis (%)			Sunkumas (%)		
	0	1	2	Bendras	Mergaitės	Berniukai
Singapūras	15,1	36,6	48,3	66,6	71,8	61,6
LIETUVA	23,2	66,1	10,7	43,8	47,8	39,6
Tarptautinis vidurkis	36,2	46,4	17,4	40,6	42,7	38,6
Marokas	85,0	10,3	4,7	9,9	11,9	7,8

ŠALTINIAI

Tarptautinis skaitymo gebėjimų tyrimas PIRLS 2016. Ataskaita. 4 klasė. (2017). Vilnius: Nacionalinis egzaminų centras. Prieiga per internetą: *http://www.nec.lt/failai/7237_PIRLS2016_Ataskaita.pdf.*

PIRLS 2016 International Database. Prieiga per internetą: *https://timssandpirls.bc.edu/pirls2016/international-database/index.html.*

International Association for the Evaluation of Educational Achievement. (2018). International Database Analyzer, version 4.0. Hamburg, Germany: IEA Hamburg.

Methods and Procedures in PIRLS 2016. (2017). Martin, M. O., Mullis, I. V. S. & Hooper, M. (Eds.). Boston College, TIMSS & PIRLS International Study Center. Prieiga per internetą: *https://timssandpirls.bc.edu/publications/pirls/2016-methods.html*

PIRLS 2016 Assessment Framework (2nd ed.). (2015). Mullis, I. V. S. & Martin, M. O. (Eds.) Boston College, TIMSS & PIRLS International Study Center. Prieiga per internetą: *http://timssandpirls.bc.edu/pirls2016/framework.html.*

PIRLS 2016 Item Writing Guidelines. (2013). Mullis, I. V. S. & Martin, M. O. Boston College, TIMSS & PIRLS International Study Center. Prieiga per internetą: *https://timssandpirls.bc.edu/publications/pirls/2016-methods/pdf/P16_ItemWritingGuidelines.pdf.*

PIRLS 2016 International Results in Reading. (2017). Mullis, I. V. S., Martin, M. O., Mullis, Foy, P. & Hooper, M. Boston College, TIMSS & PIRLS International Study Center. Prieiga per internetą: *http://timssandpirls.bc.edu/pirls2016/international-results/.*

Tarptautinis skaitymo gebėjimų tyrimas PIRLS 2016: Skaitymo gebėjimus tikrinančių užduočių pavyzdžiai: 4 klasė
Ramutė Skripkienė, Benediktas Bilinskas

Tiražas 2100 egz.
Išleido:
Nacionalinis egzaminų centras, M. Katkaus g. 44, LT-09217 Vilnius
Spausdino:
UAB „Petro Ofsetas“, Naujoji Riovonių g. 25C, LT-03153 Vilnius

ISBN 978-609-8134-27-8
Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB)